

Xəbər
Monopolistlər
iqtidarın
siyasətinə
qarşı: niyə
dollar
ucuzlaşdı,
qiymətlər
yox?
yazısı səh.13-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 13 fevral 2017-ci il Bazar ertəsi № 32 (6646) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Avropa Birliyi ilə müzakirələrin detalları açıqlandı-Brüsselin də öz şərti var

Azərbaycan üçün ən həssas mövzular təhlükəsizlik, siyasi məsələlər və Qarabağ münəqqəşidir; AB isə təklif edir ki...

yazısı səh.5-də

İzolyasiyadakı Ermənistan - düşmənin manevr imkanları tükənir

yazısı səh.11-də

İnternet əsri və əsiri: xəstəlik də qazandıra bilər, pul da...

yazısı səh.15-də

14 fevral neçəyə başa gələcək-qiymətlər

yazısı səh.10-da

Şəkiddə müxalifəti əsrin əvvəlinə qaytarırlar

yazısı səh.12-də

Gürcüstan keçən taksilərə xüsusi nəzarət olacaq

yazısı səh.14-də

Ölümdən betər sığınacaq: düşmən qoltuğuna gedən Şahin Mirzəyev kimdir?

yazısı səh.6-da

Eldar Mahmudov həbsdəki generallarını hədələyib

yazısı səh.4-də

Fransa prezidentinin separatizmə dəstəyi etirazla qarşılandı

yazısı səh.6-da

AŞ PA məruzəçisinin Bakı səfəri Novruz əfvinə təsir edəcəkmi?

yazısı səh.4-də

Qida təhlükəsizliyimiz Əli Əhmədova tapşırıldı

yazısı səh.3-də

Sülhdən qaçan işğalçı: nəyi seçəcəksə, onu alacaq!

BAKIDAN MÜHARİBƏ XƏBƏRDARLIĞI - AZƏRBAYCAN SAVAŞ HAZIRLIĞI İÇİNDƏ

Ali Baş Komandan və müdafiə nazirinin son mesajlarının arxasındakı əsas hədəf və gözləntilər; Azərbaycanın diplomatik cəbhədəki fəallığı hərbi cəbhədə hazırlıq işləri ilə paralel gedir...

musavat.com
Togrul İsmayil

yazısı səh.8-də

Abutalıbovun qapalı toplantısı - nələr olub?

BŞİH-də keçirilən müşavirədə yağış və qardan sonra vəziyyətin müzakirəsində dövlət idarələri "sudan quru" çıxmağa çalışıblar, məsuliyyəti daha çox tikinti şirkətlərinin və merin üzərinə atıblar

yazısı səh.5-də

Hadi Rəcəbli "xaraba məktəb" xəbərinə od püskürdü

yazısı səh.12-də

Lapşinin məhkəməsi fevralın sonunda baş tuta bilər

yazısı səh.9-da

Vahid Əhmədov: "Ölkənin maliyyə bazarında bir panika var"

yazısı səh.7-də

13 fevral 2017

Prezidentin tapşırığına əsasən əhali pulsuz tibbi müayinədən keçiriləcək

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin tapşırığına əsasən 2014-cü ildən əhali pulsuz tibbi müayinədən keçirilir. "Report"un xəbərinə görə, növbəti tibbi müayinə 2017-ci il fevralın 15-dən mayın 15-dək ölkənin bütün yaşayış məntəqələri üzrə tibb müəssisələrində keçiriləcək.

Bu mühüm tədbirin yüksək səviyyədə təşkili üçün şəhər və rayon icra hakimiyyətləri səhiyyə orqanları ilə birgə bütün təşkilatı işləri həyata keçirəcək, əhali arasında izahat-maarifləndirmə işi aparılmaqla vətəndaşların əhatəli şəkildə tibbi müayinəyə cəlb olunmaları üçün zəruri tədbirlər görülməlidir.

Xatırladaq ki, hər il respublikanın 18 yaşdan yuxarı əhalisinin mütləq əksəriyyəti tibbi müayinədən keçirilir, ehtiyacı olanlar ambulator və stasionar müalicəyə cəlb edilir, zərurət yaranıqda ixtisaslaşmış tibb müəssisələrinə göndərilirlər.

"Lapşinin təhvil verilməsi ilə bağlı Azərbaycanın müraciəti qanunidir" - Rusiya səfiri

"Hansısa ölkədə qeyri-qanuni hərəkət edirsənsə, bu barədə bütün dünyaya car çəkmək lazım deyil". APA-nın TASS-a istinadən verdiyi məlumata görə, bunu Rusiyanın Belarusdakı səfiri Aleksandr Surikov blogger Aleksandr Lapşinin Azərbaycana verilməsinə münasibət bildirərkən deyib.

Diplomat bildirib ki, Rusiya və İsrail vətəndaşı olan Lapşin Dağlıq Qarabağa səfər edənlərin Azərbaycana girişinin qadağan olunduğunu bil-bilə bu addımı atıb: "Azərbaycanda "Formula-1" yarışı keçirilirdi üçün onu Bakıya buraxıblar. Geri qayıtdandan sonra isə o, sosial şəbəkələrdə azərbaycanlıların əleyhinə postlar paylaşaraq lovğalanıb. Sonra isə Belarusa səfər edib, burada onun qohumları var. Burada onu Azərbaycanın sorğusu əsasında həbs ediblər".

Rusiyalı diplomat Azərbaycan tərəfinin müraciətinin qanuni olduğunu deyib.

"Hüquqi nöqtəyi-nəzərdən hər şey qaydasındadır. Çünki barəsində cinayət təqibi olan şəxsin təhvil verilməsi barədə MDB ölkələri arasında razılıq var, Azərbaycan Baş Prokurorluğu da bununla bağlı müraciət edib. Belarus həmin müraciət əsasında bu addımı atıb. İsraililərlə birlikdə bizim konsulluq şöbəmiz Lapşinin ya Rusiya, ya da İsrailə verilməsi üçün iş aparıb. Həmin razılıqda çərçivəsində onu Rusiyaya vermək olardı. Lakin bizdə onun barəsində cinayət işi yoxdur. Baş Prokurorluğumuz onun barəsində cinayət işi açmış olsaydı, o, Azərbaycana yox, Rusiyaya təhvil verilməli idi", - deyərək A.Surikov bildirib.

Səfir qeyd edib ki, A. Lapşin Belarusda saxlanılan zaman konsulluq şöbəsinin əməkdaşları ona baş çəkiblər, həm vəkiliəri, həm də qohumları ilə görüşüblər: "Lakin onun təhvil verilməsinin qarşısını almaq mümkün olmadı".

"Qaya Mətbuat Yayımı" MMC!

- İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:

- Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;

- Mətbuatı aldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;

- Tiraajınızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;

Ən başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan

"Yeni Məsəvat" - 0.60 AZN

və bundan əlavə 2500 adda yerli

və xarici nəşrlər.

- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil.

Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:

Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22

- Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur.

"Çovdarova otağında 350 min manat verdim"

Ləğv edilmiş MTN generalının məhkəməsi davam etdirilir

Sabunçu Rayon Məhkəməsində ləğv edilmiş MTN-in generalı Akif Çovdarov və digər 3 nəfərin cinayət işi üzrə növbəti məhkəmə prosesi fevralın 13-də davam etdirilib.

Musavat.com xəbər verir ki, hakim Həbib Həsənovun sədrliyi ilə keçirilən proses zərərçəkmiş Zakir Bədəlovun epizodu üzrə davam etdirilib.

Zakir Bədəlov qohumu Zakir Mustafayevdən faizə 100 min dollar pul alıb. O, istintaqa deyib ki, aldığı pulu 125 min dollar olaraq geri qaytarıb. Onun sözlərinə görə, qohumu, Gürcüstan vətəndaşı Zakir Mustafayev onu MTN vasitəsi ilə hədələyərək əlavə 150 min, daha sonra isə 200 min tələb edib: "150 mini vermədikdə Zakir Mustafayev məni silahla hədələdi. Mən bankdan kredit götürüb, o pulu da verdim. Sonra məni MTN-dən Səlim Məmmədov çağırdı. Qonşum Tofiq Əliyev dedi ki, Səlim Məmmədovun yanına gedim. Mənə deyildi ki, Zakir Mustafayevə 200 min borcum var. Onu ödəməsəm ölkədən deportasiya ediləcəm. Şəxsiyyət vəsiqəmi əlimdən aldılar. Akif Çovdarov da mənim qohumumdur. Mən prezidentə müraciət etdikdən sonra yenidən şəxsiyyət vəsiqəsi aldım".

Prosesdə zərərçəkmiş Nəsim Əliyev "Badu Kubə" Nəsim Əliyev "Badu Kubə" MTK və "Şahbulaq" MTK-nin təsisçisi, eləcə də "Yeni Yasamal" MTK-nin həmtəsisçisi olub və hazırda həbsdədir. O, dələduzluqda təqsirləndirilərək 13 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilmiş və hazırda 9 saylı cəzaçəkmə müəssisəsində saxlanılır.

N.Əliyev ifadəsində Akif Çovdarovun hədə-qorxu gələrkən ondan 500 min dollar istədiyini və özünün isə 350.000 dollara razılışdıqlarını deyib. Zərərçəkmiş 350 min dolları (bacanağı Elçindən 100 min, tanışı Yavərdən 150 min, Mübariz Xudayevdən isə 100 min olaraq) Çovdarovun otağında ona verdiyini deyib.

Məhkəmə prosesi fevralın 15-də davam edəcək.

Qeyd edək ki, Akif Çovdarovla birlikdə müttəhimlər kürsüsünə ləğv edilmiş MTN-in Energetika və Nəqliyyat Sahələrində Təhlükəsizlik Baş İdarəsinin sabiq işçisi, polkovnik Səlim Məmmədov, MTN-in sabiq idarə rəisi, mayor Akif Əliyev və keçmiş şöbə rəisi Orxan Osmanov da çıxarılıb.

İlkin MURADOV

556 nəfərdə İİV aşkarlandı

Dünyada insanın immun çatışmazlığı virusu (İİV) ilə yaşayanların sayı 36,7 milyona çatıb. Son 1 ildə bu virusa yoluxanların sayı isə 2,1 milyon olub. QİÇS-dən ölənlərin sayı 1,1 milyon olub ki, onların da 110 mini uşaqlardır.

Səhiyyə Nazirliyindən virtualaz.org saytına verilən məlumatda deyilir ki, İİV-lə yaşayan insanların 34,9 milyonu yaşlılar, 1,8 milyonu isə 15 yaşından kiçik olan şəxslərdir. "Ötən il Azərbaycanda yeni İİV-ə yoluxma faktı 556 nəfərdə təsdiqlənib. Onlardan 97,3 faizi Azərbaycan vətəndaşı, 2,7 faizi isə əcnəbidir. Qeydiyyatda alınmış 541 Azərbaycan vətəndaşından 64 faizi kişi, 36 faizi qadındır", - nazirlikdən deyiblər.

Hazırda Respublika QİÇS-lə Mübarizə Mərkəzində 5376 nəfər rəsmi qeydiyyatdadır. Onlardan 72,3 faizi kişi, 27,7 faizi qadındır. QİÇS mərhələsində olanlar 1312 nəfər təşkil edir.

Respublika QİÇS-lə Mübarizə Mərkəzi tərəfindən qeydiyyata götürülən vətəndaşların 48,7 faizində İİV-ə yoluxma inyeksion narkotik istifadəsi nəticəsində, 40,4 faizində heteroseksual, 1,9 faizində isə homoseksual kontakt nəticəsində, 1,8 faizində anadan uşağa keçməklə olub.

Mərkəzdə antiretrovirus terapiyası tətbiq edilir, hazırda buna İİV-lə yaşayan 2538 insan cəlb olunub. Ailə Məcəlləsinə dəyişikliklərlə əlaqədar nikaha daxil olmaq istəyən şəxslərin tibbi müayinəsi çərçivəsində 2016-cı il ərzində 145 388 şəxs İİV-ə görə müayinəyə cəlb olunub və 105 nəfərdə yoluxma faktı təsdiqlənib.

Banklar dolları yenidən bahalaşdırdı

Ötən cümə günü ilə müqayisədə əksər banklar dolların alış və satış məzənnələrini artırıblar. Musavat.com marja.az-a istinadla xəbər verir ki, fevralın 13-də günorta saatlarında da banklarda dolların bahalaşması davam edib. Məsələn, səhər saatlarında dolları 1.60 manatdan alan "Azər-türkbank", günortadan başlayaraq məzənnəni 1.64 manata qaldırıb. Daha sonra dolların satış qiyməti 1.7450 manatdan 1.76 manata yüksəlib.

Dolların alış qiyməti «Bank of Baku» 1.68 manatdan 1.70 manata, satış qiymətini isə 1.79 manatdan 1.80 manata qaldırıb. «Bank BTB» dolların alışını 1.65 manatda 1.70 manata, satışını isə 1.77 manatdan 1.7550 manata salıb.

«NikoilBank» dolların alış qiymətini 1.63 manatdan 1.67 manata, satış qiymətini isə 1.70 manatdan 1.77 manata qaldırıb.

«PAŞA Bank» dolların alış qiymətini 1.6250 manatdan 1.65 manata, satış qiymətini isə 1.7550 manatdan 1.77 manata yüksəldib.

«AG Bank» dolların alış qiymətini 1.63 manatdan 1.64 manatdan, satış qiymətini isə 1.7350 manatdan 1.76 manata qaldırıb.

Digər bir neçə bankda da məzənnə artımı müşahidə olunur. Qeyd edək ki, fevralın 14-də Mərkəzi Bankda valyuta hərəcinin keçiriləcəyi gözlənilir. Məzənnə hərərcinin nəticəsindən asılı olacaq.

Azərbaycan və Latviya hökumətləri xidməti pasportlara malik şəxsləri vizadan azad ediblər

Azərbaycan və Latviya hökumətləri arasında xidməti pasportlara malik şəxslərin vizadan azad edilməsi barədə razılıq əldə olunub. APA-nın məlumatına görə, "Azərbaycan hökuməti ilə Latviya hökuməti arasında xidməti pasportlara malik şəxslərin vizadan azad edilməsi haqqında" saziş imzalanıb. Sənədə iki ölkənin xarici işlər nazirləri Elmar Məmmədov və Edgars Renkeviçs imza atıblar.

Qulu Məhərrəmliyə qarşı cinayət təqibinə xitam verildi

Bir ilə yaxındır ki, Yasamal Rayon Məhkəməsində tanınmış jurnalist, professor Qulu Məhərrəmliyə qarşı AzTV sədri A.Alişanovun xüsusi ittiham qaydasında verdiyi şikayət əsasında aparılan cinayət təqibinə xitam verilib. Hakim Azər Tağıyevin sədrliyi ilə keçirilən iclasda məhkəmə tərəflərin prosesə gəlməməsinə əsas götürərək belə bir qərar qəbul edib.

Q.Məhərrəminin vəkili Cavid Rzazadə məlumatı təsdiq edərək, heç bir hüquqi əsası olmadan icraata götürülmüş işə xitam verilməsinin tamamilə məntiqə uyğun nəticə kimi qiymətləndirib. Aydın olub ki, linqvistik ekspertizanın gedişində BDU-dan ayrılmış dilçilərin (Z.Şahbazova və T.İsmayılova) müsahibə mətni ilə bağlı verdikləri mənfəi rəy də iddiaçı tərəfin köməyinə çatmayıb. Professor Q.Məhərrəmli bu rəylərin elmi cəhətdən əsas-sızılığını, sifarişlə yazıldığını sübut edib və bununla bağlı apelyasiya şikayəti verib. Bundan başqa, ölkənin görkəmli dilçilərinin məlum müsahibədə heç bir təhqirin olmaması barədə rəyləri də məhkəməyə təqdim edilib.

Qeyd edək ki, media eksperti Q.Məhərrəmli ötən ilin fevral ayında mətbuatda Azərbaycan telekanallarının ümumi vəziyyətini təhlil edərək dövlət büdcəsindən maliyyələşən AzTV-nin də ciddi nöqsanlarını göstərərək, tənqid edib. A.Alişanov isə məhkəməyə müraciət edərək həm mülki qaydada Q.Məhərrəminin 100 min manat cərimə olunmasını, həm də xüsusi ittiham qaydasında Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 147.1 və 148-ci maddələri ilə cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmasını istəyib.

Fövqəladə Hallar və Avstriyanın Daxili İşlər nazirlikləri birgə təlimlər keçirir

Azərbaycanın Fövqəladə Hallar Nazirliyi və Avstriyanın Federal Daxili İşlər Nazirliyi arasında əməkdaşlıq çərçivəsində bu il fevralın 12-dən Qəbələdə qar uçqunlarında axtarış-xilasetmə, həmçinin xizəksürmə hazırlığı üzrə təlimlərə başlanıb.

FHN-in mətbuat xidmətindən APA-ya bildirilib ki, təlimlərə nazirliyin Şimal-qərb Regional Mərkəzinin, Xüsusi Riskli Xilasetmə Xidmətinin və Naxçıvan Muxtar Respublikasının Fövqəladə Hallar Nazirliyinin xilasediciləri cəlb olunub. Təlim iştirakçılarına avstriyalı mütəxəssislər tərəfindən qar uçqunları altında qalanların axtarışı və xilas edilməsi, ekstremal şəraitdə davranış və dağ relyeflərində xizəksürmə üzrə hazırlıq məşqləri keçiriləcək.

Təlimlər fevral ayının 19-dək davam edəcək.

Azərbaycan bəşər tarixinə Xocalı soyqırımını kimi daxil olan faciənin 25-ci il dönümünə hazırlaşır. 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə separatçı erməni silahlı qüvvələri Rusiyanın 366-cı motoatıcı alayının köməyi ilə Azərbaycanın tarixi ərazisi olan Xocalı şəhərinə hücum edərək dinc əhaliyə misli görünməmiş divan tutublar, şəhər işğal edildikdən sonra yerlə yeksan edilib. Həmin hərbi təcavüz zamanı 613 dinc sakin qətlə yetirilib, 487 dinc sakin ağır yaralanıb, 1275 nəfər isə girov götürülüb.

Azərbaycan dövləti və xalqı hər il 26 fevralı Xocalı soyqırımını günün kimi qeyd edir. Xocalı soyqırımının 20 illiyi 2012-ci ildə xüsusilə böyük tədbirlərlə qeyd olub. Bu tədbirlər sırasında 26 fevralda paytaxt Bakıda on minlərlə insanın iştirakı ilə keçirilən yürüş-mitinq xüsusi əhəmiyyət daşıyırdı. Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev şəxsən həmin yürüşə qatılmışdı. Ölkə başçısı ilə yanaşı, bütün dövlət və hökumət üzvləri, siyasi, ictimai təşkilatların rəhbərləri yürüşün önündə addımlamışdılar. Həmin hadisə Azərbaycan xalqının Xocalı soyqırımının 20 illiyində bir amal ətrafında birləşdiyi nit düşməyə və bütün dünyaya nümayiş idi.

Xocalı soyqırımının 25-ci il dönümündə 20 illik olduğu kimi, böyük yürüş keçirilib-keçirilməyəcəyinə gəlincə, prezident İlham Əliyev Xocalı soyqırımının dövlət səviyyəsində qeyd edilməsi ilə bağlı yanvarın 24-də sərəncam imzalayıb. Sərəncamda Prezident Administrasiyasına Xocalı soyqırımının 25-ci ildönümü ilə bağlı tədbirlər planını hazırlayıb onun həyata keçirilməsini təmin etmək tapşırılıb.

Prezidentin "Xocalı soyqırımının iyirmi beşinci ildönümü haqqında" 2017-ci il 24 yanvar tarixli sərəncamının icrasını təmin etmək məqsədilə tədbirlər

Xocalı soyqırımının 25 illiyinə dövlət səviyyəsində hazırlıq gedir

20 illikdəki kimi böyük yürüş olacaqmı...

planı hazırlanıb. Prezident Administrasiyasının rəhbəri Ramiz Mehdiyev "Xocalı soyqırımının 25-ci ildönümünün keçirilməsinə dair tədbirlər planı"nı yanvarın 27-də təsdiqləyib.

Tədbirlər planında 26 fevralda Bakının Xətai rayonunda, Goranboy rayon mərkəzində və Ağcakənd qəsəbəsində Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsinə ucaldılmış abidələrin önünə ekiləcək qoyulması mərasimlərinin keçirilməsi, ictimaiyyət nümayəndələri tərəfindən Şəhidlər Xiyabanının ziyarət edilməsi, Xocalı qurbanlarının beynəlxalq ictimaiyyətə müraciəti, Azərbaycanın xarici ölkələrdəki səfirliklərində, nümayəndəliklərində və diaspor təşkilatlarında bu soyqırım ilə bağlı tədbirlərin (mətbuat konfranslarının, anım mərasimlərinin və s.) təşkili, xarici və yerli kütləvi informasiya vasitələri, o cümlədən tele-radio kanallarında, internet şəbəkəsində canlı qırğını əks etdirən materialların yayılması və mütəmadi olaraq yenilənəsi

nəzərdə tutulub.

Sənədə əsasən, ölkədə fəaliyyət göstərən dini konfessiya və qurumlar tərəfindən Xocalı soyqırımını qurbanlarının xatirəsinə həsr olunan anım mərasimləri təşkil ediləcək, idarə və təşkilatlarda, teatr-konsert müəssisələrində, sərgi salonlarında, ali və orta məktəblərdə xatirə gecələri, foto-rəsm sərgiləri, şahidlərlə görüşlər keçiriləcək, milli azadlıq uğrunda mübarizəyə həsr olunan sənədli və bədii filmlər nümayiş etdiriləcək.

Xocalılıların müvəqqəti məskunlaşdıqları şəhər və rayonlarda (Bakı, Sumqayıt, Gəncə, Mingəçevir, Şəki, Goranboy, Bərdə, Sabirabad, Göyçay, Zaqatala, Oğuz, Balakən) dövlət qurumları rəhbərlərinin, Milli Məclisin deputatlarının və ziyalıların şəhid ailələri ilə görüşləri təşkil ediləcək.

Fevralın 26-da təhsil məsələlərində ilk dərslər Xocalı soyqırımına həsr olunacaq, həmin gün saat 17.00-da bütün ölkə ərazisində Xocalı soyqırımını qur-

banlarının xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad ediləcək, respublikanın şəhər və rayonlarında, kənd və qəsəbələrində Azərbaycanın dövlət bayraqları endiriləcək.

Xocalı soyqırımının 25 illiyi ilə bağlı Milli Məclisdə Xocalı soyqırımını da daxil etməklə, beynəlxalq cinayətləri törədənlerin cəzalandırılmasını əks etdirən yeni "Beynəlxalq cinayətlərin qarşısının alınması və cəzalandırılması haqqında" qanun layihəsinin qəbulu nəzərdə tutulub. Qanun layihəsi ictimai müzakirəyə çıxarılıb.

Qeyd edək ki, bu qanun layihəsi bir sıra QHT-lər tərəfindən hazırlanıb və parlamentə təqdim olunub. Məlumat üçün deyim ki, bu, Milli Məclisin hazırladığı qanun layihəsi yox, qeyri-hökumət təşkilatının işlədiyi layihədir.

Vitse-spiker Bahar Muradova bildirib ki, bəzi hallarda Xocalı soyqırımının Milli Məclis tərəfindən tam hüquqi qiymət almadığı barədə, parlamentin lazımı sənədləri qəbul etmədiyi barədə yanlış fikirlər səslənir: "Milli Məclis tərəfindən Xocalı soyqırımını ilə bağlı hüquqi sənədlər qəbul olunub və Xocalıda baş verən soyqırım kimi tanınıb. Xocalıda baş verən hadisələrə görə Ermənistan rəhbərliyi cavabdehlik daşıyır, onlar cinayət törədiblər. Bu cinayətə beynəlxalq cinayətlərə münasibət baxımından qiymət verilməlidir. Odur ki, "Beynəlxalq cinayətlərin qarşısının alınması və cəzalandırılması haqqında" qanun layihəsi də hazırlanıb. Hələlik bu, qeyri-hökumət təşkilatının hazırladığı layihədir".

□ Etibar SEYİDAĞA

Oktyabrın 100 ili və Jirinovskinin anladığı SSRİ...

Hüseynbala SƏLİMOV

Bəlkə də bu mövzuda nəşə yazmaq hələ çox tezdir. Ən azı ona görə ki, mənim nəzərdə tutduğum o tarixə, nə az, nə də çox, düz on aydan artıq vaxt qalıbdır.

Yəqin ki, mətləbi anladınız. Söhbət Oktyabr inqilabından gedir. Bu xüsusda bəlkə də minlərlə, hətta bundan da artıq kitab yazılıbdır. Elə mən də həmin hadisənin bir bölgənin və eləcə də dünyanın həyatında nələrə və hansı nəticələrə gətirib çıxardığını araşdırmaq niyyətində deyiləm. Düşünürəm ki, bu mövzuya hansısa əhəmiyyətli bir detal və ya başqa dildə desək, ciddi ştrix əlavə etmək iqtidarındayam...

Amma yenə də bir detali qeyd etməyə borulayım. Bütün hallarda Oktyabr inqilabının bəşəriyyətin həyatında buraxdığı izi yalnız və yalnız ABŞ-in İstiqlaliyyət savaşı və Böyük Fransa İnqilabı ilə müqayisə etmək olar. O, müsbətdir və ya mənfəi, - bunu tamam bir tərəfə qoyuram...

Doğrusu, heç istəməzdim ki, bu tarix tamam unudulsun. Bilirsinizmi niyə? Azadlıq kimi bərabərlik ideyası da yüz illərlə insanların beynini məşğul edibdir. Düzdür, kommunistlərin bunun üçün təklif etdiyi resept olduqca mübahisəli, hətta faciəli idi.

Bərabərliyə iki yolla getmək olardı. Biri bu idi ki, hüquqsuzların hüquqlarını artırmaq və kasıbları da varlandırmaq yolu ilə bunlara nail olmaq mümkün idi.

Hazırda uzun illərdir ki, Avropa ölkələri bu yolla gedir və onların təcrübəsinə baxanda özün də inanmağa başlayırsan ki, elə doğrudan - doğruya kommunizm mümkündür.

Fəqət, kommunistlər daha qısa və asan yol seçdilər. Həminin hüquqlarını azaltmaq, hamını yoxsullaşdırmaq yolunu! Və nəticədə də bütün dünya olmasa da, ən azı böyük bir ölkənin vətəndaşları yoxsulluq və əsarət baxımından, total hüquqsuzluq nöqtəyi - nəzərindən "bərabər" oldular. "Bərabərlik" demək olardı buna?

Bəli, formal və ya süni baxımdan demək olardı. Amma yüz illərlə insanlar formal baxımdan və yaxud da süni yolla, az qala inkubator cücləri kimi bərabər olmaq üçün çalışmamışdılar.

Ona görə də həmin o kommunistlər özlərinin əsas bayramlarının yalnız 74-cü ilini qeyd edə bildilər, ardı olmadı...

Həm də bir məsələ vardır ki, o tarix bizim üçün yeni imperiyanın təzahürü ilə, yeni əsarət dalğası ilə bağlıdır. Ona görə də unutmaq və bir daha geriye dönməmək və o illərin həsrətini çəkməmək zəruridir...

Fəqət, bütün bunlar da demək istədiyim ən əsas məsələlər deyil. İndi cəmi Rusiya siyasi istiblaşımı çabalama içindədir. Özləri də bilmirlər ki, qarşıdan gələn yubileyə nə etsinlər...

Əslində o illərdən hazırda Rusiyada birçə mavzoley qalıb ki, onunla da nə etmək lazım gəldiyini yəqinləndirə bilmirlər. Amma bir məsələdə çox ciddi yekdillik var - fürsət düşən kimi SSRİ-ni bərpa etmək...

Düşünürəm ki, bu il onlar üçün müəyyən mənada həlledici olacaqdır, çünki Amerikada "öz adamları" hakimiyyətə gəlib. Ona görə də Vladimir Volfoviç əvvəllər SSRİ haqqında ayda bir dəfə danışdırsa, indi az qala hər həftə bu mövzuda "bəyanat" verir.

Çoxu bunları Rusiyanın "ən birinci liberal-demokrat"ının çərçələməsi kimi qeyd edirlər. Amma belədir? SSRİ təkə V.V.Jirinovskinin sevimli mövzudurmu?

Təəssüf ki, belə deyil. Putin də, digərləri də buna çalışırlar. Hətta A.Çubays kimi bir adam da "Rusiya mütərəqqi imperiya olmalıdır!" kimi bəyanatlarla çıxış edirsə, Vladimir Volfoviç qınamağa dəyərmi?..

Fəqət, burada da bir nüans var. SSRİ üçün nostalji keçirənləri bir azacıq məyus etmək məcburiyyətindəyik. Nə Jirinovski, nə Putin, ələlxüsus da Çubays kimiləri keçmiş kommunist quruluşunu bərpa etmək niyyətində deyillər, ən azı ona görə ki, özləri gen-bol bu dünyanın ləzzətini çəkmək, necə deyirlər, adam kimi yaşamaq istəyirlər. Onlar SSRİ deyəndə yalnız keçmiş kommunist dövlətinin sərhədlərini nəzərdə tuturlar...

Bəli, niyyətləri budur. Ola bilsin, ucqarlarda bəziləri hətta belə bir perspektiv də qane edir. Bilmirəm. Amma güman edirəm ki, hətta bu da olmayacaq, çünki tarix iki cür təkərar olur - bir dəfə faciə, bir dəfə də komediya şəklində. Faciəni gördük - sovet quruluşu milyonlarla insanı məhv elədi. Düşünürəm ki, hətta komediyayı da görmüşük. Bəli, bu, 91-ci ilin güllünc çevrilişi zamanı yaşandı. Deməli, komediya da bitib...

"Fransa Ermənistanı özünün bacısı hesab edir"

"Öncə Rusiyanın həmsədrliyindən imtina etmək lazımdır"

Fransa prezidenti Fransua Ollandın erməni diasporu ilə görüşməsi və bu zaman "Madrid prinsipləri" təbiiq olunarkən Dağlıq Qarabağ erməniləri özləri öz müqəddəratını müəyyən etməlidirlər" bəyanatı verməsi Fransanın Dağlıq Qarabağ məsələsinin həllində vasitəçilik missiyasına ciddi zərbə sayılır. Bir sıra siyasətçilər və politoloqlar hesab edir ki, Ollandın bəyanatı Fransanın ATƏT-in Minsk Qrupunda vasitəçiliyindən imtina etməyimiz üçün əsas sayıla bilər.

Bir halda ki, özü prezidentliyə namizəd olmayacaq, nədən ermənilərə bu cür xoş gəlmək üçün hərəkət etdi?

Politoloq Elçin Mirzəbəyli "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, Fransada güclü erməni lobbisinin olması və Ollanda həmin lobbinin təsir etdiyi bellidir. Ermənilər bu ölkədə ciddi dayaqlara, təsir imkanlarına malikdirlər. Ermənilər Fransada siyasi partiyalarda təmsil olunur, bir qayda olaraq siyasi proseslərdə fəal iştirak

edirlər. Hətta Fransanın Prezident Administrasiyasında özlərinə yer edə biliblər. Bu baxımdan, Fransa prezidentinin özündən əvvəlki dövlət başçıları kimi ermənilərə isti münasibət bəsləməsi təsadüfi deyil: "Olland prezident postundan getdikdən sonra da bu və ya digər formada siyasətlə məşğul olacaq. Buna görə də Ollandın ermənilərə münasibətini yalnız onun tutduğu postla əlaqələndirmək düzgün ol-

mazdı. Ollandın ermənilərə münasibəti həm onun korporativ maraqlarından, həm də Fransanın daxili və xarici siyasətinin prioritetlərindən qaynaqlanıb".

Bəs Azərbaycanın Avropa İttifaqı ilə saziş üçün danışıqlar apardığı bir zamanda Ollandın addımı Azərbaycanın Avropa İttifaqının mühüm bir ölkəsi ilə münasibətlərinin soyuqlaşması üçün ola bilərmi? Azərbaycan

belə bir ölkənin ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədri olmasına rəsmi etiraz etməlidirmi?

Politoloq bu faktın Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında imzalanması nəzərdə tutulan strateji tərəfdaşlıq haqqında sazişə təsir göstərəcəyini düşünür: "Fransa Avropanın aparıcı dövlətidir, amma son söz sahibi deyil. Digər tərəfdən, Fransanın da Cənubi Qafqazda öz maraqları var və bu maraqlar yalnız Ermənistanın üzərində fokuslanmayıb. Bununla yanaşı, Avropa İttifaqının ümumi maraqlarını da nəzərə almaq lazımdır. Azərbaycanın Avropanın enerji təhlükəsizliyində mühüm rol oynadığı kimsəyə sirr deyil. Enerji təhlükəsizliyi amili bir çox hallarda bütün digər məsələləri kölgədə qoyur. Avropa siyasətinin ana xəttini dəyərlər deyil, maraqlar təşkil edir".

Ollandın sözügedən bəyanatına görə Fransanın ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrliyinə Azərbaycanın etiraz etməsi üçün əsas yarandığı barədə deyilənlərə gəldikdə isə E.Mirzəbəyli vurğuladı ki, Azərbaycanın buna haqqı çatır, lakin əslində Minsk Qrupunun digər həmsədrləri Fransadan çox da fərqlənmirlər: "Minsk Qrupunun həmsədrlərinin heç biri beynəlxalq hüququn yanında deyil. Ona qalarsa Fransadan öncə Rusiyanın həmsədrliyindən imtina etmək lazımdır. Hər halda, Fransa Ermənistanda hərbi baza yerləşdirməyib və Ermənistanı Rusiya kimi özünün forpostu hesab etmir. Uzaqbaşı Ermənistanı özünün bacısı hesab edir".

□ Etibar SEYİDAĞA

Füzuli Məmmədov

Azərbaycanlı biznesmendən nümunə addım - Cocuq Mərçanlıya 3 milyon ayırdı; dəstək gələcəkmi?

Qubad İbadoğlu: "Təkcə Rusiyada yaşayan azərbaycanlı iş adamları deyil, digərləri də bu prosesə qoşulmalıdır"

Tanınmış azərbaycanlı iş adamı, "Dünya Azərbaycanlıları İttifaqı"nın rəhbəri Füzuli Məmmədov prezident İlham Əliyevin sərəncamına dəstək olaraq, Cocuq Mərçanlıya bərpasına 3 milyon manat vəsait ayırıb. Onun bu addımı ölkə daxilində rəğbətə qarşılanıb.

Modern.az xəbər verir ki o, dünyada yaşayan iş adamlarını da eyni məsuliyyətlə prezidentimizə və hökumətimizə dəstək nümayiş etdirməyə çağırıb: "Çox ümid edirəm ki, Cocuq Mərçanlıdan sonra erməni işğalından azad olunacaq Xankəndinin, Xocalının, Şuşanın, Ağdamın, Laçının, Qubadlının və Azərbaycanın digər şəhər və kəndlərinin də bərpasında iştirak edəcəyik. Bu gün Azərbaycan hərbiçiləri yüksək peşəkarlıq nümayiş etdirərək, vətənimizi etibarlı müdafiə edir və addım-addım onun işğal olunmuş torpaqlarını azad edirlər. Biz, bütün dünyada olan azərbaycanlı iş adamları öz növbəmizdə əsl vətənpərvərlik göstərməli və Azərbaycan hökumətinə bu ərazilərin bərpa olunmasında kömək etməliyik".

F. Məmmədovun bu qərarından sonra digər azərbaycanlı biznesmenlərin ona dəstək verib-verməyəcəkləri müzakirə olunur. Çoxları hesab edir ki, bu qərardan sonra xaricdə yaşayan digər iş adamları artıq bundan ölçü götürüb, Azərbaycana öz dəstəklərini əsirgəməyəcəklər. Ölkə daxilindəki imkanlı şəxslərin də bu məsələyə dəstək vermələrinin vacibliyi vurğulanır.

ADR hərəkatının rəhbəri, iqtisadçı ekspert Qubad İbadoğlu dövlətin də Cocuq Mərçanlıya kifayət qədər vəsait ayırdığını söylədi: "Orada nəzərdə tutulub ki, 50 ev tikiləcək. Amma "Qaçqınkom" sədrinin verdiyi məlumatlara görə, 198 ailə müraciət edib ki, onlar da Cocuq Mərçanlıya qayımaq istəyirlər. Bu halda dövlətin ayırdığı vəsait infrastruktur üçün kifayət edir, 50 evin tikintisinə çatır. Artıq evlərin tikintisinə ehtiyac yaranarsa, o zaman əlavə vəsaitlər lazım olacaq. Hesab edirəm ki, infrastruktur qaydasında olan yerlərdə bu vəsait hesabına 50 ev də tikmək mümkündür. Ola bilər ki, orada məktəb tikintisi nəzərdə tutulsun, lakin əlavə obyektlərin tikintisinə ehtiyac yaranarsın. İstənilən halda vəsaitin qoyuluşunda xeyriyyəçilərin iştirakı əlverişlidir. Mənə elə gəlir ki, bu, digər imkanlı şəxslər üçün də nümunə olmalıdır. Özlərinin malik olduqları imkanları bu istiqamətə də sərf etsinlər. Belə təşəbbüslərə dəstək vermək çox vacibdir. Siyasi cəhətdən deyil, maddi və maliyyə cəhətdən daha doğru addım olardı".

İqtisadçı ekspert Rusiyada yaşayan azərbaycanlı bir biznesmenin bu cür addımının riskli olmadığını da söylədi: "Bu şəxs xeyriyyəçilik məqsədilə bu vəsaiti ayırıb. Bu vəsait insanların öz doğma torpaqlarında dinc yaşayışına sərf oluna bilər. Onların sosial mənzil şəraitlərinin yaxşılaşdırılması üçün istifadə ediləcək. Bu baxımdan, vəsait istənilən tərəfdən anlaşılan məsələdir. Ona görə hansısa bir riskdən söhbət gedə bilməz. Təkcə Rusiyada yaşayan azərbaycanlı iş adamları deyil, ölkə daxilindəki imkanlı şəxslər də buna qoşulmalıdırlar. Əgər risklər olarsa, o zaman risklər paylaşılacaq. Bir adam deyil, beş adam arasında. Başqaları fikirləşməməlidirlər ki, bu yalnız bir nəfərin işidir. Görsünlər ki, bu proses kütləviləşib, bir deyil, bir neçə iş adamı vəsaitlər ayırır. O zaman təhlükələr də azalır. Kiminsə belə edib-ətməyəcəyini demək çox çətinidir. Çünki kiminsə adından danışa bilmərəm. Təkcə xaricdə deyil, daxildə də kifayət qədər varlı şəxslər var. Bunlar da öz vəsaitlərini leqallaşdırıb, bu istiqamətdə sərmayə qoymalıdırlar. Yəni cəmiyyətdə bir həmrəylik olmalıdır. İnsanların belə məsələlər yalnız bir-birilərinə dəstəyi ilə ifadə olunmamalıdır, sərmayə qoyuluşları da müşahidə edilməlidir. Şirkətlər də bu prosesə dəstək verməlidir. Onların arasında xarici də, yerli şirkətlər də ola bilər. Bu həmrəylik mühitinin olması imkan verir ki, gələcəkdə başqaları da buna qoşulsun".

□ Cavansir ABBASLI

Prezident İlham Əliyevin Cəbrayıl rayonunun işğaldan azad edilmiş Cocuq Mərçanlı kəndinin bərpası ilə bağlı imzaladığı sərəncamdan sonra yeni qəsəbənin inşası, kəndin abadlaşdırılması məsələsi müzakirə olunur.

Belə ki, fevralın 11-də baş nazirin müavini, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Əli Həsənovun sədrliyi ilə keçirilən müşavirədə bildirilib ki, birinci mərhələdə həmin ərazidə 50 fərdi yaşayış evi, 96 şagirdlik məktəb binası tikiləcək.

Bütün bunlarla bərabər, ölkə ziyalıları da kənd abadlaşdırıldıqdan sonra orada çalışacaqlarını, bu işə öz qatqılarını verəcəklərini bildiriblər.

Belə ki, Bakı Dövlət Universitetinin jurnalistika fakültəsinin dekani, professor Cahangir Məmmədli "Yeni Müsavat"a bildirib ki, o, Cocuq Mərçanlıda məktəb tikildikdən sonra dərs deməyə hazırdır: "İxtisasım jurnalist olsa da ədəbiyyata, dilə meylim çox güclüdür. Hətta bəziləri məni ədəbiyyatşünas hesab edirlər. Azərbaycan, dünya ədəbiyyatını yaxşı səviyyədə bilən adamam. Mənim ədəbiyyatla bağlı təxminən beş kitabım var. Jurnalistika ilə ədəbiyyat birləşəndə şagirdləri daha yaxşı ədəbiyyata yönəltmək, onlara ədəbiyyatı daha mükəmməl öyrətmək olar. Arzum var ki, Cocuq Mərçanlı kəndində məktəb açılan zaman orada dərs deyim. Nazirimizdən xahiş edib, ora dil və ədəbiyyat müəllimi gedəcəm. Belə bir şey üreyimdən keçir və bunu elan edirəm. Cocuq Mərçanlının bərpası məni çox sevindirir. Ermənilərdən torpaqlarımızı azad eddikcə, içimdə ya-

ranan vətən sevgisi, torpaqlara məhəbbət sayəsində universitetdə müəllim olmaqdan, oranı daha üstün tutaram. Universitet mənim üçün müqəddəs bir yerdir, ancaq Cocuq Mərçanlı mənə daha əzizdir".

Ölkənin tanınmış iki professoru Cocuq Mərçanlı kəndində işləməyə hazırdır - böyük təşəbbüs

Cahangir Məmmədli: "Cocuq Mərçanlıda dərs deməyə hazıram"

C. Məmmədli cəmiyyətdə müraciət edib: "İnsanlarda bir ehtiyatlılıq məsələsi ortaya çıxa bilər. Düşünürəm ki, cəbhə xəttinə yaxındır və orada atışma baş verir. Azərbaycan cəmiyyətinə, həmyaşıdlarıma, cavan nəsle demək istəyirəm ki, biz aldığımız torpaqdan bir santimetr də geri çəkilməyəcəyik. Çünki bu inam bizdə var. Azərbaycan prezidenti, ordumuz bu inamı bizdə yaradıb. Azərbaycan ordusuna çox inanıram və düşünürəm ki, biz ancaq irəli

gedəcəyik. Ona görə də orada ehtiyatlanmaq lazım deyil. Gedib, həmin torpaqları öpə-öpə orada qalaram. Kəndin bərpa olunması, orada görünən işlər bizdə inam yaradır. Təkcə kəndin bərpa olunması, orada yaşayan adamların geri qayıtması və digər bu kimi məsələlər əs-

başqa bütöv bir Azərbaycanı gözləyir. Bu mənada əlbəttə ki, hər kəs oraya gedib, öz bacardığı işi görməlidir. Ola bilər ki, onların buna ehtiyacı olmayacaq. Ancaq bu, bir mənəvi ehtiyacdır. Mən bu mənəvi ehtiyacımı qarşılamaq üçün əlimdən gələni etməyə hazırım".

Nəsir Əhmədli: "Burada professoruq, Cocuq Mərçanlıda ibtidai sinif müəllimi də işləyə bilərik"

lində böyük qayıdışa inamın son dərəcə düzgün başlanğıcıdır. Bu başlanğıc məni çox fəxrəndirir. Bütün bunların nəticəsində orada dərs demək qərarına gəlmişəm. Böyük qayıdışın başlandığı nöqtəyə qurban olaram. Torpaq bizi özünə çağırır. Onsuz da o kəndin gəncləri, oranın müdrikləri qayıdıb, orada fəaliyyətlərini, işlərini quracaqlar. Ancaq bu cəmiyyətdə bir məsaj da lazımdır ki, torpaqlar bizi gözləyir. O torpaqlar təkcə öz sakinlərini deyil, bundan da

Bakı Dövlət Universitetinin Beynəlxalq jurnalistika kafedrasının professoru, filologiya elmləri doktoru Nəsir Əhmədli də qəzetimizə açıqlamasında Cahangir Məmmədliyə dəstəyini ifadə edib. O da bildirib ki, Cocuq Mərçanlıya getməyə hazırdır: "Məlumdur ki, Cahangir Məmmədli Cocuq Mərçanlı ilə bağlı təşəbbüs qaldırıb. Mən də bu məsələdə Cahangir müəllimə qoşuluram və Cocuq Mərçanlıya getməyə hazırım. Cəmiyyətdə də çağırış edirəm ki, ora getmək lazımdır. Əgər ehtiyac yaranarsa, Təhsil Nazirliyi tərəfindən bizə müraciət olarsa, ora getməyə hazırıq. Bəllidir ki, kənd yenidən qurulur və orada kadrlara ehtiyac var. Burada professoruq, Cocuq Mərçanlıda gedib ibtidai sinif müəllimi də işləyə bilərik. Eyni zamanda idman müəllimi, ümumiyyətlə, əlimizdən gələn hər bir işi görə bilərik. Təzə məskunlaşan yerə kadrlar lazım olur. Daha çox həkimə, müəllimə ehtiyac yaranır. Biz, bir vətəndaş, azərbaycanlı, türk olaraq, ora getməyə hazırıq".

□ Əli RAIS

Cocuq Mərçanlıya necə getməli?

"Qaçqınkom" şərtləri açıqladı və getmək istəyənlərin çox olduğunu bildirdi

Prezident İlham Əliyevin yanvarın 24-də "İşğaldan azad edilmiş Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərçanlı kəndinin bərpası ilə bağlı tədbirlər haqqında" sərəncamının ardından artıq bu əraziyə səfərlər başlayıb. Bir sıra xarici jurnalistlərin və diplomatik korpus təmsilçilərinin Cocuq Mərçanlıya səfəri olub. Cocuq Mərçanlıya getmək istəyən Azərbaycan vətəndaşlarının sayı isə daha çoxdur.

Lakin insanlar oraya getmək üçün müvafiq dövlət qurumundan razılıq almalıdır. Bəs həmin qurum hansıdır?

Qaçqın və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Elçin Qədimov bildirdi ki, kəndə qayıtmaq üçün artıq 200 nəfər ərizə ilə müraciət edib və onların sayı artır. Cocuq Mərçanlı sakini olmayan, lakin işğaldan azad edilmiş bu kəndə bir günlük getmək istəyində olan xeyli insan. Komitə rəsmi sözlərinə görə, Cocuq Mərçanlıda hazırda Ərazilərin Minalardan Təmizlənməsi üzrə Dövlət Agentliyi (ANAMA) iş

apanır. Erməni işğalı altında olmuş ərazidə mina, partlamamış sursatların axtarışı işləri aparılır. Ona görə də nə qədər ki, ANAMA həmin vacib işlərini yekunlaşdırmayıb, Cocuq Mərçanlıya getmək istəyən vətəndaşlar həmin quruma müraciət etməlidir. ANAMA mütəxəssisləri hansı ərazilərin yoxlanıb təmizləndiyini bilirlər. Müraciət edən vətəndaşlar məhz həmin ərazilərə buraxıla bilər.

E. Qədimov onu da bildirdi ki, baş nazirin müavini, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlə-

rin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Əli Həsənovun sədrliyi ilə Cəbrayıl rayonunun işğaldan azad edilmiş Cocuq Mərçanlı kəndində yeni qəsəbənin inşasını aparacaq tikinti şirkətlərinin rəhbərlərinin iştirakı ilə müşavirə keçirilib və birgə müzakirələr aparılıb. Müşavirədə Əli Həsənov bildirdi ki, dövlət başçısının imzaladığı sərəncama əsasən birinci mərhələdə həmin ərazidə 50 fərdi yaşayış evinin, 96 şagird yerlik məktəb binasının və müvafiq infrastrukturun tikintisinə

bugünlərdə başlanılacaq. Layihəyə uyğun olaraq ərazidə 20 ədəd 2 otaqlı, 25 ədəd 3 otaqlı, 5 ədəd 4 otaqlı mənzillər inşa ediləcək. Ərazidə bundan əlavə, yol-küçə şəbəkəsinin tikintisi, abadlıq və yaşıllaşdırma işləri də həyata keçiriləcək. Yaşayış kompleksi elektrik enerjisi, qaz, su ilə tam təchiz olunacaq. Prezident İlham Əliyevin tapşırığına əsasən növbəti mərhələdə həmin ərazidə 200 ailəlik qəsəbənin tikintisi planlaşdırılır. Əli Həsənov tikinti şirkətlərinin rəhbərlərinə işlərin vaxtında və keyfiyyətlə başa çatdırılması ilə bağlı konkret tapşırıqlar verib və işlərin tikinti qaydalarına uyğun olaraq yüksək səviyyədə icra olunmasının vacibliyini bildirib.

Qeyd edək ki, Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərçanlı kəndi 1994-cü ildə uğurlu Horadiz əməliyyatı zamanı işğaldan azad edilib. Keçən ilin aprel ayında erməni təxribatının qarşısını almaq məqsədilə həyata keçirilmiş uğurlu əməliyyat zamanı Lələtəpə yüksəkliyi işğaldan azad edildikdən sonra həmin ərazilərdə yaşayış üçün tam təhlükəsiz vəziyyət yarandı.

□ Etibar SEYİDAĞA

Hakimiyyətdə struktur və kadr islahatları başladı

Fevralın 13-də prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Nəqliyyat Nazirliyi ləğv olunub. Prezidentin eyni sərəncamı ilə Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yaradılıb.

Sərəncamda deyilir ki, Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi haqqında Əsasnamənin layihəsi, habelə nazirliyin strukturu və işçilərinin ümumi sayı barədə təkliflər iki ay müddətinə hazırlanıb prezidentə təqdim edilmişdir. Prezident İlham Əliyev Ramin Quluzadənin nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar naziri təyin edilməsi barədə də sərəncam imzalayıb.

Prezidentin sərəncamı "mürgü döyən" ölkə mediasında dərhal canlanma və ajiotaj yaradıb. Bunun əsas səbəblərindən biri əlbəttə ki, 2002-ci ilin avqust ayının 8-dən nəqliyyat nazir işləyən Ziya Məmmədovun işdən çıxarılması ilə bağlıdır. Doğrudur, 15 ildir nazir işləmiş Ziya Məmmədovun son ilyarımda səlahiyyətləri kifayət qədər azaldılmışdı. Onun hakimiyyət daxilində mövqelərinin zəifləməsi və dövlət başçısı yanında etimadının zədələndiyi barədə iddialar vardı. Bu proses artıq sabiq hesab edilən nəqliyyat nazirinin yaxın ətrafında da nəzərə çarpırdı.

Məsələn, son parlament seçkilərində Z. Məmmədovun qardaşı Elton Məmmədov gözlənilmədən deputat mandatına iddiaçı olmadı. Məmmədovların ailə şirkəti "Qarant-Holding"ə rəhbərlik edən oğlu Anar Məmmədov da son aylar tam kölgəyə çəkilmişdi. Mediada belə iddialar da vardı ki, ümumiyyətlə son aylar holdinqə daxil olan bir neçə hoteli satışa çıxarılıb ki, bu da şirkətin borcları ilə bağlı ola bilər.

Ölkənin ən güdrətli nazirinin "portfelsiz nazir"ə çevrilməsi səbəbindən tezliklə postunu da itirəcəyi əslində gözlənilən idi.

Z.Məmmədovun sərəncam mediada yayımlananından cəmi bir neçə dəqiqə sonra "Yeni Müsavat"a danışmasından da belə anlaşılır ki, sərəncam onun üçün gözənilməz olub. Sitat: "Mən hələ bu haqda danışmaq və şərh vermək istəmirəm. Açıqı, heç özüm də bilmirəm ki, nə olacaq, necə olacaq". **Sabiq nazir "İndən sonra hansı vəzifədə çalışacaqsınız, sizinlə bağlı təyinat olacaqmı", sualına belə cavab verib:** "Bu barədə heç nə deyə bilmərəm. Öz başına deyiləm ki... Bu işlər mənim səlahiyyətimdə deyil".

Məlumatlara görə, uzun illər idarəetmə təcrübəsi olan Z. Məmmədov hakim komandanın kənar saxlanılmayacaq. Sabiq nazirin yaxın çevresi də iddia edir ki, Z.Məmmədov yeni təyinat alacaq. Bildirilir ki, Z.Məmmədov vitse-prezident və ya baş nazirin müavini təyinat edilə bilər. Onun baş nazirin müavini kimi nəqliyyat

Baş nazir də vəzifədən gedir

daha kimlər kürsüsünü itirəcək

Nəqliyyat Nazirliyi ləğv olunaraq Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinə birləşdirildi; Ziya Məmmədovu vəzifə yüksəlişi gözləyə bilər; fevralın 24-də 83 yaşına qədəm qoyacaq Artur Rasi-Zadə martda baş nazir kimi son hesabatını verəcək; siyahıda daha kimlər var?

məsələlərini kurasıya edəcəyi iddialar arasındadır. Başqa bir mənbə isə iddia edir ki, Ziya Məmmədov prezidentin müşaviri vəzifəsinə təyin olunacaq.

Z.Məmmədovun nazirliyinin ləğv olunaraq başqa bir nazirliyə birləşdirilməsinə əşırı diqqətin daha bir səbəbi şübhəsiz ki, iqtidar komandasında çoxdan gözlənilən kadr və struktur dəyişiklikləri ilə bağlıdır.

Ölkənin neft gəlirlərinin azalması və global iqtisadi böhranın hələ 2015-ci ilin ortalarında ciddi hiss olunması ilə hökumət dövlət xərclərini azaltmağa və struktur islahatlarına başlamağa qərar verdi. Amma manatın devalvasiyası, maliyyə sabitliyinin oynaqlığı və bir sıra başqa amillər iqtidarı həm struktur, həm də hakimiyyət komandasında ciddi yenilənmədən çəkəndirdi. Yalnız bəzi nazirliklərdə struktur dəyişiklikləri edildi, biznesi, sahibkarları təhdid altında saxlayan MTN ləğv olundu.

Ötən ilin sentyabr ayının 26-da keçirilən referendumla Azərbaycanda vitse-prezidentlik institutunun yaradılması qanunlaşdırıldı. Daha çevik idarəetməni özündən ehtiva edəcək birinci vitse-prezident və vitse-prezidentlər postu yaradıldı. Yaxın günlərdə, ən uzağı mart ayında vitse-prezident təyinatlarının olacağı gözlənilir. Hakimiyyət yaxşı başa düşür ki, hələ də maliyyə bazarında və iqtisadiyyatda problemlər yaşandığı dövrdə xal-

qın etimadını itirmiş memurlarla davam etmək doğru seçim deyil. Təsədüfi deyil ki, son müşavirədə də dövlət başçısı bunu açıq dilə gətirib, memurlara yenidən sərt şəkildə xəbərdarlıq edib. Bu səbəbdən də hakimiyyətdə çoxdan gözlənilən "qan dəyişimi" nəhayət ki, başlamalıdır. Martda hökumətin parlamentdə hesabatı dinlənilməlidir. Bildirilir ki, fevralın 24-də 83 yaşına qədəm qoyacaq Artur Rasi-Zadə üçün də bu baş nazir kimi son hesabat olacaq.

Ehtimal etmək olar ki, yeni dövrün əsas iqtisadi ağırlığı vitse-prezidentlərin üzünə qoyulacaq ki, bu postda kimlərin təyinat alacağı indi böyük maraqla izlənməkdədir.

Məlumdur ki, 1-ci vitse-prezident əsas etibarilə iqtisadi komandanı kurasıya etməklə, islahatların həyata keçirilməsinə təhkim olacaq. Bu postda indiyədək hakimiyyətdə təmsil olunan ən müxtəlif şəxslərin adı hallanır. Ən son xəbərlərdə deyilir ki, bu postda ən ciddi namizədlərdən biri Naxçıvan Ali Məclisinin sədri Vasif Talıbovdur. Daha bir xəbərdə isə iddia olunur ki, vitse-prezidentlərdən biri də güc strukturlarından birinin indiki rəhbəri olacaq. Digər vitse-prezidentlərin kimlər olacağı da siyasət dəhlizlərinin müzakirə mövzudur.

Bu il hökumət qarşısında dayanan ən vacib məsələ daha çevik və mobil idarəetmə strukturlarını formalaşdırmaq-

dır. Gözlənilir ki, struktur islahatı nəticəsində daha bir neçə nazirlik və dövlət komitəsi ləğv ediləcək. Nəqliyyat Nazirliyinin Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyinə birləşdirilməsi bir sıra qabaqcıl ölkələrin praktikasında var. O cümlədən dost ölkə Türkiyədə də. Yəni ilk baxışdan bir-biriləri ilə zəif əlaqəsi olduğu görünən iki strukturun birləşməsi əslində daha rentabelli olacaq.

Bəzi iddialara görə, Gömrük Komitəsinin də ləğv edilərək səlahiyyətlərinin bir qisminin "ASAN xidmət" və Vergilər Nazirliyinə verilməsi nəzərdə tutulur. Belə ehtimal var ki, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi də ləğv edilsin, səlahiyyətləri İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi ilə Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi arasında bölüşdürülsün. Böyük ehtimalla İslam Oyunlarından sonra Gəncər və İdman Nazirliyi də ləğv ediləcək və səlahiyyətləri bölüşdürülməyəcək. Eyni zamanda Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin, Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin, Statistika Komitəsinin, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin ləğvi, səlahiyyətlərinin başqa qurumlara verilməsi müzakirə edilir. Nəqliyyat Nazirliyinin ləğv edilməsi ilə bu dəyişikliklərə start verildi və qarşıdakı günlərdə yeni kadr və struktur dəyişikliklərinin olacağı gözlənilir. Anlaşılan budur ki, media üçün də yazmağa və təhlil etməyə xeyli mövzular olacaq...

□ "Yeni Müsavat"

"Gürcüstanın NATO-ya üzvlük prosesi ehtiyatla, Rusiyanı qıcıqlandırmadan aparılır"

Şahin Cəfərli: "Əsas odur ki, ortada real nəticə var və Gürcüstanın NATO-ya adaptasiyası prosesi başlayıb"

ABŞ Gürcüstanda döyüş təlimi mərkəzi tikəcək. AzadlıqRadiosunun məlumatına görə, bu barədə Gürcüstanın Müdafiə Nazirliyi öz saytında xəbər verir. Yazıda qeyd olunur ki, bu barədə razılıq Gürcüstan ordusu rəhbərliyinin ABŞ ordusu komandanlığının Avropadakı 7-ci təlim mərkəzinə səfəri zamanı əldə edilib.

Şahin Cəfərli

Görüşlərdə ABŞ-ın Avropadakı silahlı qüvvələrinin komandiri, general-leytenant Ben Hoces də iştirak edib. Bundan başqa, tərəflər müdafiə sahəsində əməkdaşlıq barədə 3 illik müqavilə imzalayıblar.

Qeyd edək ki, Gürcüstan dövlətinin NATO ilə əməkdaşlığı 2000-ci illərin əvvəllərinə təsadüf edir. Mixail Sakaşvilinin hakimiyyətinin ilk illərində Gürcüstan hakimiyyəti Avroatlantik məkana inteqrasiya və ABŞ-la hərbi sahədə əməkdaşlıq kursu götürüb. Gürcüstan ordusu ABŞ ordusu ilə əməkdaşlığa başlayıb. İndisi isə ilk dəfə Qafqazda rəsmi olaraq ABŞ ordusunun hərbi düşərgəsi mövcud olacaq. Hazırda bir sıra ekspertlər bu düşərgənin Rusiya ilə qarşıdurma səbəb olacağını, bölgədə Gürcüstanın önəminin artması faktı kimi qiymətləndirir. Digər tərəfdən, bölgədə ən böyük NATO müttəfiqi olan Türkiyədən sonra Gürcüstanda ABŞ təlim düşərgəsinin tikilməsi Türkiyənin son illərdə NATO ilə münasibətlərdə yaranmış soyuqluğun fonunda alternativ axtarışı kimi də yozulur.

Siyasi şərhçi Şahin Cəfərli hərbi düşərgənin qurulmasını Gürcüstanın Şimali Atlantika Alyansı ilə müttəfiqlik yolunda ciddi irəliləyiş hesab edir. Onun sözlərinə görə, 2014-cü il Uels sammitinin qərarına uyğun olaraq 2015-ci ildə Gürcüstanda NATO-nun Təlim Mərkəzi açılıb, orada 6 NATO zabiti fəaliyyət göstərir. İndi isə ABŞ tərəfindən ölkə ərazisində Hərbi Hazırlıq Mərkəzinin inşa ediləcəyi açıqlanıb. Ş.Cəfərli deyir ki, bu mərkəz NATO-nun Almaniyadakı Hohenfels bazasının analoqu olacaq. Eyni zamanda o, hazırda Gürcüstan Müdafiə Nazirliyində daimi əsasda 17 NATO zabiti işlədiyini, gürcü ordusunun ittifaqın standartlarına uyğunlaşdırılması və hərbi islahatların həyata keçirilməsinə kömək etdiyini, daha 7 NATO təlimatçısının isə ölkədə mülki müdafiə sisteminin qurulmasında və digər məsələlərdə məsləhətçi kimi çalışdığını bildirir: "2016-cı il Varşava sammitinin qərarlarına əsasən Fransa Gürcüstanda hava hücumundan müdafiə sistemi quracaq və bu sistem NATO-nun analoji sistemə inteqrasiya ediləcək. Gürcüstan NATO tərəfindən Qara dənizdə təhlükəsizliyin təmin olunmasına dair strateji müzakirələrə də cəlb olunacaq. Varşava sammitində rəsmi şəkildə bir daha bəyan olundu ki, Gürcüstan mütləq ittifaqın sıralarına qəbul ediləcək. Bu məsələdə tərəddüd yalnız zamanla bağlıdır. Hələ ki ölkəyə üzvlük prosesində ən son mərhələ olan "Üzvlük üçün Fəaliyyət Planı" (MAP) rəsmən verilməyib, amma həmin planda nəzərdə tutulan məsələlər artıq həyata keçirilir".

Ancaq bütün bunlar Gürcüstanın NATO üzvlüyünə qəbul edilməsi anlamına gəlmir. Ş.Cəfərli deyir ki, Gürcüstanın NATO-ya üzvlük prosesi ehtiyatla, Rusiyanı qıcıqlandırmadan aparılır: "Amma əsas odur ki, ortada real nəticə var və Gürcüstanın NATO-ya adaptasiyası prosesi başlayıb. Gürcüstan xarici işlər nazirinin bugünlərdə Vaşinqtonda ABŞ-ın yeni dövlət katibi tərəfindən qəbul edilən ilk xarici qonaqlardan biri olması və Tilleronun ABŞ-ın ənənəvi mövqeyini təkrarlaması da ümidvericidir".

□ KƏNAN

VİP sədrinin müavini, jurnalist Cavid Cabbarlı ilə Böyük Quruluş Partiyasının sədri, deputat Fazil Mustafa arasında ötən ay başlayan qalmaqal bir müddət səngisə də, yenidən start götürüb. Buna səbəb də C.Cabbarlının deputatın illər öncə hakimiyyətin ünvanına səsləndirdiyi fikirləri öz facebook səhifəsində paylaşmağa davam etməsidir.

Maraqlıdır ki, F.Mustafa artıq qalmaqal davam etdirilməkdə maraqlı görünməsə də, rəqibləri ondan əl çəkmir. C.Cabbarlı demək olar ki, hər gün onun illər öncə ölkə iqtidarı ilə bağlı dediklərini sosial şəbəkələrdə paylaşır.

F.Mustafa "Yeni Müsavat"a daim hədəfdə olması ilə bağlı bunları dedi: "Bu məsələyə kəşfiyyət kontekstində baxmaq lazımdır. Onlar İran kəşfiyyətinin Azərbaycandakı uzantılarıdır. Onlara tapşırıq verilir. Əgər tapşırıqları icra etməsələr, çörəkləri kəsiləcək. Onları ifşa etmişəm. Yazdıqları kitablar məlum, o kitabların maliyyəsi haradan gəlib, o da məlumdur. Araşdırsanız, görə bilərsiniz ki, onlar ölkəmizin maraqlarına qarşı çıxış edən qüvvələrdir. Azərbaycanın hüquq-mühafizə orqanları bu məsələdə çox ləng davranırlar. Sanki bəzi məsələlərlə bağlı hər kəs başqa istiqamətə yönəlib. Nəticədə ölkənin təhlükəsizliyi ilə bağlı laqeydliyi müşahidə edərsən. Bu şəxslərə birmənalı şəkildə kurs verilib ki, Azərbaycanda kimi hədəf götürməlisiniz. Ayrı-ayrı şəxslərlə mübahisə edib, hansısa məsələni çözməyə çalışmıram. Sadəcə olaraq, ölkə-

mizə qarşı yönələn ayrı-ayrı dövlətlərin siyasətinə qarşı çıxıram. Burada heç bir tərəddüdüm yoxdur. Sona qədər davam etdirəcəm. Onlar da müxtəlif yollarla mənə mane olmağa çalışırlar. Bizim yazılarımızı, çıxışlarımızı verirlər. Biz indiyə qədər hansısa bir yazımızdan, çıxışımızdan imtina etməmişik. Bu bizim tariximizdir. Birmənalı şəkildə deyirəm ki, öz düşüncələrimi, fikirlərimi o dövrün əhval-ruhiyyəsində ifadə edirdim. Amma bu gün düşməncilik motivi ilə hakimiyyətə yanaşmıram. Daha çox tənqidi rakursdan məsələlərə mövqe ortaya qoyuram. Siz diqqət edirsinizsə, həmin dövrdə də bu qorxaqların xüsusi bir fikri mənim qədər ifadə etməyə cəsarətləri olmayıb. Bu gün də edə bilmirlər. Təbiətə qorxaq olduqlarına görə başqa çıxış yolları da yoxdur. Sizlər də müxalifətdə olmusunuz, guya hakimiyyətə qarşı mübarizə aparmısınız. Dediklərinizi ortaya qoyun görək, nə demisiniz. Bunların etdikləri səmərəsiz bir addımlardır. Hesab edirəm ki, tapşırıqları yerinə yetirmək üçün müəyyən işlər görürlər. Aldıqları vəsaitlər hesabına dolanırlar. Gün gələcək anlayacaqlar ki, Azərbaycan dövlətinin əleyhinə başqa dövlətin tapşırıqlarını icra etməyin sonu heç də yaxşı deyil. Açıqı, vaxtım da yoxdur ki, bu şəxslərin hər birinə ayrıca vaxt ayırım. Fikir verin, görəcəksiniz ki, bir yazımla bunların 10-nunu yerə sərmişəm, ifşa etmişəm. Sadəcə, ona görə ayaq üstə dururlar ki, arxalarında xarici ölkələrin kəşfiyyət qurumları du-

Fazil Mustafa sükutu pozdu -

"10-unu yerə sərmişəm..."

Deputatla VİP sədrinin müavini arasındakı qalmaqal yenidən başladı; partiya sədrindən ağır ittihamlar gəldi

Fazil Mustafa

rusu həm də əlaqələri göstərir. Belə şəxsləri bütün qurumlarda yerləşdiriblər. Bəlkə də hüquq-mühafizə orqanlarının içərisində də belə şəxslər yerləşdiriblər. Bu məsələlərə artıq dövlət qurumları münasibət bildirməlidirlər".

F.Mustafa onu da qeyd etdi ki, onun əleyhinə fəaliyyət göstərən şəxslər əslində onu təbliğ edirlər: "Bunların əksəriyyəti normal insan kimi qəbul olunurlar. Bir adam deyir ki, Quranın elmını, fəlsəfəsini, sosiologiyasını yazıram, artıq burada əqli problemdən söhbət gedir. Buna bir münasibət

bildirməyin mənası da yoxdur. Bir adam deyirsə ki, hansısa ölkənin agenti olan bir şəxs Azərbaycanda zülmə qarşı mübarizə aparır, bu artıq xəstəlik əlamətidir. Bu şəxslərin əksəriyyətinin məntiqi, dünyagörüşü sağlam deyil. Onlarla hər hansı bir müzakirə açmaq da mümkün deyil. Bu baxımdan, onlara fikirlərimi yayan, təbliğatımla məşğul olan insanlar kimi baxıram. Bunlar pulsuz xeyrimə işləyən adamlardır. Ona görə də hansısa narahatçılıq hiss etməyirəm".

□ Cavanşir ABBASLI

"Qağayı" da məskunlaşan məcburi köçkünlər nədən narazıdırlar?

Sabunçu rayonu, Bilgəh qəsəbəsi, "Qağayı" pioner düşərgəsində yaşayan məcburi köçkünlər etiraz aksiyası keçiriblər. "Yeni Müsavat" qəzetinin müxbiri adıçəkilən ərazidə olub, onları dinləyib.

100-ə yaxın məcburi köçkün məskunlaşdıqları düşərgənin həyatında toplaşaraq etirazlarını bildirdilər. Etirazın səbəbi illərdir ki, yaşadığı acınacaqlı şəraitlə bağlı olub. Sakinlərin dediyinə görə, burada Laçın, Şuşa, Füzuli, Zəngilan və başqa rayonlardan ümumilikdə 250-dən çox məcburi köçkün ailəsi yaşayır. "Pioner düşərgəsi" adlanan bina bərbad durumdadır.

Qəzalı binalarda və onların həyatında daxmalarda yaşayan ailələrin durumu çox acınacaqlıdır. Taxta konstruksiyadan tikilən evlər yaşanmaz hala gəlib. Evlərdə nə qaz, nə də su xətti yoxdur. Bundan əlavə, elektrik üçün sayğacların quraşdırılması onları narahat edir. Evlərdə qaz olmadığından elektrik enerjisindən çox istifadə edilir. Aksiya iştirakçılarının əsas tələbi qaz və su xəttinin çəkilməsidir. Əks halda, elektrik sayğaclarının quraşdırılmasına icazə verməyəcəkləri bildirdilər.

Qeyd edək ki, əhali 360 tonluq su anbarı ilə təmin olunur. Lakin yanvar ayının 18-dən etibarən su verilişi dayandırılıb. Məcbur köçkünlər su qabları ilə kilometrərlə məsafədən su daşımağa məcbur olurlar. Halbuki yaşadığı evlərə yaxın 1 km-ə yaxın məsafədə su xətti var. Onlar "Azərsu" ASC-yə məktub göndərdiklərini, lakin bir cavab ala bilmədiklərini dedilər.

Binaların divarları uçmuş vəziyyətdədir, damları dağılmaq üzrədir. Hava küləkli olan zaman bu, bədbəxt hadisələrə yol açır. Elektrik xətləri yararsız vəziyyətə düşüb. Yağışlı havalarda tez-tez qısaqapanmalar olur.

Məcburi köçkünlər yeni evlərlə təmin olunmalarını istəyirlər. Balaca, ensiz otaqlarda 5-6 nəfərin yaşaması çətinidir. Evlərin rütubət içərisində olması müxtəlif xəstəliklərə yol açır.

□ Məğrur MƏRD

Vətən xaininin kəndinin icra nümayəndəsi

"Yeni Müsavat"a nələr danışdı..."

Qəhrəman Quliyev: "Camaat bu dəqiqə əsəb gərginliyi içərisindədir; atası dedi özümə ölüm istəyirəm"

• Şəlalçı Ermənistandan "müvəqqəti sığınacaq" istəyən Talış Mədəniyyət Mərkəzinin İdarə Heyətinin üzvü Şahin Mirzəyevlə bağlı xəbər onun doğulduğu bölgədə də nifrətlə qarşılanıb. Həmyerliləri Ş.Mirzəyevin bu addımını xəyanət hesab edərək lənətləyirlər.

Qeyd edək ki, vətəninə dönük çıxan Ş.Mirzəyev Lerik rayonunun Kəlvəz kəndindədir. Kəlvəz kəndi Lerik rayon mərkəzindən 30 km uzaqda, Azərbaycan-İran sərhədinin 500 metrliyində yerləşir. Artıq onun 92 yaşlı atası Sayıl Niyyaz oğlu Mirzəyev mətbuata açıqlama verib və oğlundan imtina etdiyini bildirdi. Kəlvəz kəndinin icra nümayəndəsi Qəhrəman Quliyev müsavat.com-a müsahibəsində eşitdikləri xəbərdən sarıldıqlarını bildirdi. Yeri gəlmişkən, Ermənistan etnik qarşıdurma yaratmaq niyyətilə vətən xaininin "talış" ol-

ması faktını qabardır. Amma aldığımız məlumata görə, Ş.Mirzəyevin kəndində türklər yaşayır.

- **Qəhrəman müəllim, Şahin Mirzəyevin özü, ailəsi barədə nə deyə bilərsiniz?**

- Onun atası kənddə müəllim işləyirdi. İbtidai sinif müəllimi idi. 12 ya 13 nəfərlik bir ailəydi, çox sakit adamlar kimi tanınmışıq. Şahin Mirzəyev özü əsgərliyi bitirəndən sonra kəndə qayıtmayıb. Elə o vaxtdan Bakıya gedəndir. Birinci evliliyindən sonra boşan-

mışdı, sonra eşitdik ki, təkər evləyib. Anası 2013-cü ildə rəhmətə gedib. Atası Sayıl Mirzəyev yaşlı kişidir, o da 2-3 ildir Bakının Binə qəsəbəsində yaşayır. Ailəlikcə köçüb gediblər.

- **Kəlvəz kəndi haqqında bir az məlumat verə bilərsinizmi?**

- Kəlvəz kəndi bizim inzibati əraziyə daxildir. Əhalisi çox deyil, hardasa 250 nəfərə yaxındır. Təxminən 35 evlik kənddir. Bu kənd Lerikin Zuvand zonasına daxildir.

□ E.PASASOY

Mart ayı yaxınlaşdıqca, hər il olduğu kimi, bu il də müzakirə edilən məsələlərdən biri əfv sərəncamıdır. Yeni ildə verilməyən əfv gələcək ay imzalanacağı deyilir. Novruz bayramına bir aydan artıq müddət qalmasına baxmayaraq, son günlərdə siyasi məhbuslar məsələsi daha çox müzakirə olunur.

Buna səbəb də beynəlxalq təşkilatların nümayəndələrinin bu ayın əvvəllərindən başlayaraq, Azərbaycana səfərlərinin mütəmadi hal almasıdır. Son olaraq, ötən həftənin sonlarında AŞ PA-nın hüquqi məsələlər və insan hüquqları komitəsinin məruzəçisi Alan Desteks ölkəmizdə səfərdə oldu, prezident səviyyəsində rəsmilərlə və vətəndaş cəmiyyətinin nümayəndələri ilə görüşdü. Ekspertlər belə səfərlərin hər birində siyasi məhbuslar məsələsinin əsas müzakirə mövzusu olduğunu və bu səfərlərin gələcək ayda əfv ciddi təsir edəcəyini bildirirlər. Martda veriləcək əfv hökumətin yaz aylarında planlaşdırıldığı idarəetmədəki islahatların başlanğıcı kimi qiymətləndirənlər də az deyil.

"Turan" informasiya agentliyinin rəhbəri Mehman Əliyev "Yeni Müsavat" a açıqlamasında martda əfv məsələsinin mühüm bir proses olacağını söylədi: "Apreldə gözləni-

"Azərbaycan hakimiyyəti yeni siyasi münasibətlərə hazırdır"

Mehman Əliyev: "Əfv sərəncamı bunun başlanğıcı ola bilər"

Mehman Əliyev

li ki, islahatlar başlayacaq. Martda isə əsas məsələ əfvdir. Çünki əfv islahatların, yeni yeni bir prosesin tərkib hissəsidir. Mart ayı sanki ilkin addım və yeni mesaj olacaq. Amma əsas proseslər aprel ayına düşür. Nəzərə alaq ki, yaxınlarda prezident İlham Əliyevin Brüssel səfəri və Avropa Birliyi ilə yeni sazişin imzalanması gözlənilir. Bu onu göstərir ki, Azər-

baycan hakimiyyəti yeni siyasi münasibətlərə hazırdır. Tərəflər arasında növbəti addımların atılması, razılaşmaların olduğu görünür. Hesab edirəm ki, intensivlik artır, getdikcə bu daha da artacaq. Belarusda həmin proses gedir. Gürcüstan, Ukrayna, Moldova kimi ölkələr Avropa Birliyi ilə assosiativ sazişlər imzalayıblar və günü-gündən Avropa ilə daha sıx əlaqələr yadırlar. Vizasız rejimin tətbiq olunması bundan xəbər verir. Hələ ki Azərbaycan, Belarus və Ermənistan arxada qalır. Onların da hesab edirəm ki, vaxtı yetişib. Avropa deyir ki, ya əməkdaşlıq edək, ya da münasibətlərimiz başqa cür olacaq. Bu dövlətlər artıq bunu başa düşürlər. Özləri üçün artıq qərar veriblər ki, sıx əməkdaşlığa getməliyik".

Ekspert əfv sərəncamı ilə tanınmış simaların azadlığa buraxılması olmalı olduğunu

da qeyd etdi: "Əfv, sadəcə, bir addım olacaq. Bu, məsələnin tam həlli demək deyil. Çünki bu gün siyasi məhbusların bir çoxu azad oluna bilər, amma səhəri gün onların yerini başqaları ilə əvəz edərlər. Məsələn, ötən illəri əfv verildi, çoxsaylı qərarlarla siyasətlərin bir hissəsi azad olundu, demək olar ki, siyasi məhbusların sayı 100-dən 30-a düşdü. Amma onların yerini təzədən doldurdular və yenidən siyasi məhbusların sayı artdı. Əfv verməklə məsələ düzəlmir. Söhbət ondan gedir ki, növbəti addımlar nə olacaq? Azərbaycanda münasibət, sistem, baxışlar dəyişməlidir. Hakimiyyət və cəmiyyət arasındakı münasibətdə dəyişiklik olmalıdır. Hakimiyyət xalqın qarşısında hesabatlı olmalıdır. Amma bu gün hesabatlı deyil. Ona görə böhran vəziyyətinə düşdük".

□ Cavansir ABBASLI

Beynəlxalq təşkilatların "Nardaran məhbusları" nı müdafiə etməsinin pərdəarxası

"Nardaran məhbusları"na oxunan hökmdən sonra beynəlxalq aləmdən gələn reaksiyalar səngimək bilmir. Mötəbər qurumlar hökmü pisləyir, islamçıların dərhal azadlığa buraxılmasını tələb edirlər.

"Human Right Watch"un ardınca "Amnesty International" beynəlxalq insan haqları təşkilatı Azərbaycan hökumətini Taleh Bağırzadə və digər 17 nəfərin ədalətli məhkəmə hüququnun pozulmasını və işgəncə faktlarını araşdırmağa çağırır.

Avropa Birliyinin (AB) bəyanatında deyilir ki, işgəncə altında alınan ifadələr sübut kimi qəbul oluna bilməz və həmin şəxslər azad edilməlidir. "Amnesty International" isə tələb edir ki, dindarları işgəncəyə məruz qoyan şəxslər məsuliyyətə cəlb olunmalıdır. Həmçinin təşkilat hesab edir ki, həbs zamanı işgəncəyə məruz qalan Jahad Balakışiyev, Şamil Abdullayev və Bəhruz Əsgərov təcili müalicə olunmalı, AXCP sədrinin müavini Fuad Qəhrəmanlı qeydsiz azad edilməlidir. Çünki qurum hesab edir ki, o, fikrin ifadə olunması hüququna görə həbs olunub. Təşkilat onu vicdan məhbusu elan edib.

İndiyə qədər həbs edilən islamçıları müdafiə etməyən beynəlxalq qurumların son aylarda bu istiqamətdə fəallaşmaları geniş müzakirələr do-

Fəzail Ağamalı: "Bu, Azərbaycana qarşı təzyiqliq formasıdır"

ğurub. Bununla bağlı ciddi fikir ayrılıqları var. Müxalifət düşərgəsi hesab edir ki, insan haqları nöqtəyi-nəzərindən beynəlxalq hüquq müdafiə təşkilatları bu cür bəyanatlar səsləndirirlər. Lakin hakimiyyət yönlü şəxslər tam əksini düşünür və Azərbaycan hökumətinə təzyiqliq vasitəsi kimi xarici qurumların bu amili önə çəkdiyini deyirlər.

Ana Vətən Partiyasının sədri, deputat Fəzail Ağamalı bildirdi ki, beynəlxalq insan haqları təşkilatları Azərbaycana qarşı daim qərəzli mövqə sergiləyir: "Nardaran hadisələri ilə bağlı ortada konkret cinayət var. Bu cinayət hüquq-mühafizə orqanlarının vermiş olduğu bəyanatlarda

Mirvari Qəhrəmanlı: "Hesabatı hökumətə təzyiqliq vasitəsi saymaqdanısa..."

öz əksini tapıb. Onlar Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə ittiham olunublar. Məhkəmə prosesi artıq başa çatıb. Tam əminəm ki, obyektiv məhkəmə prosesi oldu. Həmin hadisə ilə bağlı günahı olanlar cəzalarını alıblar. Müxtəlif vaxtlarda bu cür bəyanatlar səsləndirən beynəlxalq təşkilatlar insan haqları məsələsini əllərində bayraq edir, Azərbaycanda cinayət törətmiş şəxslərin azadlığa buraxılması kimi anormal təkliflərlə çıxış edirlər. Bu, yolverilməz haldır. Belə cinayətlər beynəlxalq təşkilatların aid olduqları ölkələrdə baş versəydi, həmin şəxsləri fiziki cəhətdən məhv etməyə qədər gedərdilər. Bu cür bəyanatlar Azərbaycana

qarşı təzyiqliq formasıdır. Biz bu cür bəyanatları dəfələrlə eşitmişik. KİV-lərdən də izləmişik. Bu bəyanatlar heç bir əhəmiyyət kəsb etməyən söz yığının-dan başqa bir şey deyil. Azərbaycan hüquqi dövlətdir. Dövlətimiz qanunları ilə idarə olunan bir ölkədir, demokratik cəmiyyətdir. Azərbaycanda konkret cinayət törədən şəxslər hüquqi yollarla məsuliyyətə cəlb olunurlar, məhkəmə də həmin insanların hansı cəzayı alacağını ciddi şəkildə araşdırır, özünün müvafiq qərarını verir. Bu, təkəzə Azərbaycana qarşı deyil, ölkəmizin məhkəmə sistemində də təzyiqliq vasitəsindən başqa bir şey deyil. Bütün bunlar ölkəmizdə məhkəmə araşdırılmasına təsir etmək gücündə deyil".

Hüquq müdafiəçisi Mirvari Qəhrəmanlı beynəlxalq təşkilatların Azərbaycana bağlı qərarlarını sərtləşdirmələri ilə bağlı bunları düşündür: "Amnesty International" beynəlxalq QHT-dir. Ölkəmizdə nümayəndəliyi yoxdur. Tərtib etdiyi hesabatlar yerli QHT-lərin, siyasi partiyaların və mətbuatda gedən informasiyalar əsasında hazırlanır. Yazılan hesabat, orda qeyd olunan təklif və tövsiyələr (istər yerli, istərsə də beynəlxalq QHT) qarşı tərəfə göndərilməlidir. "Amnesty International"ın hesabatı ilə rəzi olmayan qurumlar buna öz münasibətini bildirməlidir. Hesabatı isə təzyiqliq vasitəsi hesab etməzdim. Düşünürəm ki, bu hesabatı hökumətə təzyiqliq vasitəsi adlandırmaqdanısa, razi olmadıqları məqamları qeyd etməklə, sübuta yetirməklə onlara cavab verilməlidir".

□ Cavansir ABBASLI

Uşaq qatilindən sığınacaq istəmək

Zahid SƏFƏROĞLU
zsafaroglu@gmail.com

Şahin Mirzəyev adlı bir separatçı "azərbaycanlı"nın işğalçı Ermənistandan sığınacaq alması xəbəri yayılıb. İllərdir Rusiyada yuva salmış və ermənilərlə birgə Azərbaycan əleyhinə fəaliyyət göstərən üzdənirəq "Talış Mədəniyyət Şurası"nın üzvü Ş.Mirzəyev guya talış olduğu üçün ölkəmizdə sıxışdırıldığı, dini-millə diskriminasiyaya (!) məruz qaldığı üçün Azərbaycana tərək edib və düşmən tərəf də bu ünsürə və ailəsinə sığınacaq verib.

Gülunc, eyni zamanda Azərbaycan əleyhinə təbliğat savaşında uğursuz gedişdir. Görünür, onlarla erməninin qoşulduğu Bakı Sülh Platforması həqiqətən kriminal Sərkisyan rejiminin yuxusunu qaçırb. O üzdən təlaş içində, tez-tələsik "kontur-gedişlər" tapmağa çalışırlar. Amma əbəs yerə.

Əvvəla, əsl Azərbaycanlı Xocalı hərbi canilərindən olan Serj Sərkisyanın hakimiyyətindən, körpə qatildən kömək, mərhəmət istəməz. İstəyirsə, deməli, o da eyni mənəviyyətin yiyəsi, mənlili və insanlığı olmayan birisidir. Beləsi, artıq azərbaycanlı sayılmaya bilər - ölkədəki hansı etnik qrupu təmsil etməsindən asılı olmayaraq. Üstəlik, bu separatçı ünsür Ermənistanda digər köklü millətlərin, müsəlman-türklərin sıxışdırılıb çıxarıldığı və monoetnik ölkəyə çevrildiyini məgər bilmir? Milli-dini diskriminasiya hardadır - Ermənistanda, yoxsa Azərbaycanda?

İkincisi, talış xalqı Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda yüzlərlə şəhid verib. Onları şəhid edən də rusdan daha çox, Ermənistandakı faşist rejimi, sərkisyanlar olub. Bu üzdən belə bir fakt öncəliklə talışlara həqarətdir, onların heysiyyətinə tūpürmək, şəhid talışların ruhunu ələ salmaqdır.

Təbii ki, Azərbaycanda heç kim milli-etnik və dini xüsusiyyətinə görə təqib edilmir, sıxışdırılmır. Yoxdur belə şey, ola da bilməz. Çünki Azərbaycan bineyi-qədimdən tolerant məmləkət olub. Azərbaycanda problem varsa da, bu, sosial-iqtisadi mahiyyətlidir və onun altını dinindən, milliyyətdən asılı olmayaraq hamı çəkir. Yəni sıxıntılar, çətinliklər ortaqdır.

Ancaq "Məşə çəqqalsız olmaz". Məsələ də ondadır ki, əgər Azərbaycanda Allah eləməmiş, talışların, yaxud hər hansı başqa etnik azlığın haqları məhz milli özəlliyinə görə pozulsaydı, ölkədən mühacirət kütləvi hal olardı və ermənilər də bundan gen-bol yararlanardı. Daha Şahin Mirzəyevin "ümidinə" qalmazdılar. Amma 29 ildə işğalçı ölkə satqın Ələkrəm Hümətovun sayəsində düşmən cəmi bircə belə "nümünə" tapıb, özünə təsəlli verir - Ələkrəm Hümətovun özünü saya salmasaq...

Bunlar işğalçı tərəfin təbliğat məşininin boş və mənasız məşğuliyətidir. Ən əvvəl də o səbəbə ki, indi də minlərlə övladı Azərbaycan Ordusunda şərəflə xidmət keçən qürurlu, haqqı-nahaqdan yaxşı ayıran talış xalqı heç vaxt belə ballastlara yiyəlik eləməz. Bu da başqa bir sübut: diqqət edin, Şuşada illərdir talış dilində radio verilişlər yayımlanır. Amma çifayda, özünə cənub bölgəmizdə, xaricdə auditoriya, tərəfdar toplaya bilibmi?

Zərrəcə yox. Mümkün deyil. Əsas da o səbəbə ki, talışlar Azərbaycan türkləri ilə ət-dırnaq qəder bir-birinə bağlı etnoslardır, adət-ənənələri, toy-düyünləri, dərd-sərləri demək olar, heç nə ilə fərqlənmir. O bölgədə böyümüş şəxs kimi, bunu əminliklə yaza bilərəm. Bu xüsusda sizi ona da əmin edirəm ki, düşmən tərəf boşuna vaxt itirir.

Bizi əslində daha çox daxildəki "sapı özümüzdən olan baltalar" - gizli "5-ci kolonçu"lar, Araz Əlizadə tipində antitürkçülər narahat etməlidir. Çünki onlar tək deyillər və Azərbaycan dövləti əleyhinə konkret ideoloji cərəyanı təmsil edirlər, ən qorxulusu, maskalanıblar.

"Qoyun cildinə girmiş" bu canavarları vaxtında aşkarlayıb, onların maskasını yırtmaq və işfə eləmək dövlətin və cəmiyyətin əsas vəzifələrindən biri olmalıdır. Çünki təkrar edirik: onlar bizim içimizdədir, özlərini bizlərdən biri kimi göstərməyə, zahirən seçilməməyə çalışırlar - "X günü"ne kimi...

Oğuz elində islahatlar

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

Bizdə qədim bir adət var, iqtidardan kimsə naxoşlaşanda ən çox şəfa diləyən müxalifətlər olurlar. Əməllicə basabas yaranır. Hamısı da bir ağızdan deyirlər: "Biz siyasətimizi iqtidar nümayəndələrinin səhhəti üzərində qurmuruq". Guya fərli siyasətləri-filan varmış... Bəs nəyin üzərində qurursunuz, onu millətə göstərin, baxaq. Hər hansı qurum mübarizəyə başlayanda müxtəlif planlar, yol xəritələri çıxır. "Filan şey olsa nə edəcəyəm, behmankəs olmasa nə yapacağam" və sairə bu tiptə... Azərbaycan müxalifətinin isə son 23 ildə iqtidarla əlbir olub xalqa corab hörməkdən başqa fəaliyyəti gözə dəyməyibdir. Nə "A" planı olub, nə "B" planı. Eləcə boşboğazlıq, demaqqoqiya, saxtakarlıq və yalanla ömrümüzü çürüdüblər.

Məsələn, elə bu "iqtidarın, onun nümayəndələrinin sağlıq durumu bizi düşündürməlidir" tipli söhbətlərin özü sırf saxtakarlıq, sivil dünya standartlarından uzaq bir şeydir. Niyə düşündürməsin? İqtidarda olan qüvvənin sağlamlığı birbaşa xalqa dəxli olan sahədir. ABŞ kimi demokratiya beşiyi bir dövlətdən qabağa getmişiniz? Orda Tramp seçki marafonu vaxtı Hillari Klintonun soyuqlamasını əks-argument kimi irəli sürürdü, deyirdi bunu seçməyin, sağlamlığı dövləti idarə eləməyə imkan vermir.

Ümumiyyətlə, siyasətdə sağlamlıq amilinə diqqət etməsən o zaman elə gətir sırf bir zırramanı deputat, nazir və sairə qoy, irad tutanlara da "Səhhət üzərindən təbliğat etik deyil" söylə.

Bu mənada, dost və qardaş ölkəmiz Türkmənistan bizi yenə sevindirirdi. 197 faiz səsle, seçicilərin 235 faiz aktivliyi şəraitində (Şəhur DSK sədrini assaq belə azdır-niyə bunlardan öyrənmir, hər dəfə seçici fəallığını uzağı 120 faiz çıxardır?) Qurbanqulu müəllimi təzədən prezident qoydular. Başqa yol var idimi? Yox idi. Orda vəziyyət elədir ki, Qurbanqulu müəllim özü türkmən xalqının elində əsirdir, çirt-pırt eləyib vəzifədən gedə bilməz. Xalq onu təzədən tutub zorla padşah edəcəkdir. Nəhayət, saray daxilindən kimsə bunu Saparmurat (çaşib "Spammurat" yazmışdım) fason saray çevrilişiyə aşır-dandan sonra, ya da "Viaqra"-nın dozası artıq düşüb öləndə türkmənlər təzə "Qurbanqulu" tapıb prezident sarayına çidarlayacaqlar. O qanacaq və qabiliyyətlə başqa alternativ gözlənilir.

Sovet vaxtı 1 rublun üzərində 15 müttəfiq respublikanın hər birinin dilində pulun adı yazılmışdı və söhbəti bilməyənlər ilk baxışdan təəccüblənərdi, çünki "Bir manat" sözü iki dəfə yazılmışdı. Biri türkmənlər, biri azərbaycanlılar üçün. O dərəcə yaxın xalqıq. İkimiz də türklərin Oğuz qolundan gəlirik. Son seçkidə Türkmənistanın Daşoğuz vilayətində ən böyük seçici aktivliyi olduğunu xəbər lentində oxuyanda gözüm doldu. Bilgə xaqanın, Metenin, canım sənə desin, böyük Turanın ruhunu duydum! Ey türk, hərənz bir qurbanqulu, nursultənqulu... tapıb baş əyin, xoşbəxt olun! Tenqri sizinlədir! Bəxtiyar Vahabzadə demişkən, "Türkün türklə ədavətə haqqı yox!" Sözləyişi, şairin bu misrası Bakıda 5 nömrəli xəstəxanaya vurulub, müalicəyə gələnlərin şəfa tapmasında əvəzsiz rol oynamaqdadır.

Bu arada bizdə də böyük struktur dəyişikliyi, inqilabi islahatlar davam edir. Yox, bu dəfə inqilab küçəsini qazmayıblar. Rabitə və Yüksək Texnologiya Nazirliyi Nəqliyyat Nazirliyinə birləşdirilib. Bundan qabaq Rabitə və İnformasiya Texnologiyaları Nazirliyi idi. Sonra yüksək texnologiya oldu. İndi də belə. Hər dəfə də islahatdan sonra nazirin bir neçə müavini yeyinti maddəsiylə tutulur.

Az qala unutmışdım, daha radikal islahat Qərbdə baş verib. Gəlin oxuyaq: "Report"-un Qərb bürosu xəbər verir ki, Ağstafa Rayon İcra Hakimiyyətinin Ağstafa şəhər inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndəsi Nəriman Hacıyev vəzifəsindən azad edilib. Həmin vəzifəyə Etibar Cəfər oğlu Hacıyev təyin edilib. E.Hacıyev yeni təyinat qədər Ağstafa RİH-də çalışıb. Qeyd edək ki, Nəriman Hacıyev 2010-cu ildən şəhər inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndə vəzifəsini icra edirdi".

Hələlik Trampın bu dəyişikliyə münasibətini əldə etmək mümkün olmayıb.

Azərbaycan öz hərbi qüdrətini və ordusunun döyüş qabiliyyətini artırmaqda davam edir. Qarabağa dair sülh danışıqlarında yaxşıya doğru hər hansı dönüşün üfudə görünməməsi hərbi amilin ölkəmiz üçün əhəmiyyətini daha da artırmaqdadır. Azərbaycanın bu xüsusda imkan və potensialı isə nə yaxşı ki, işğalçı Ermənistanından xeyli üstündür. Söhbət həm də ölkəmizə silah idxalında şəxələnmə imkanlarından və silahlanma yarışında üstünlüyümüzü qorumaqdan gedir.

Bu arada Rusiyanın 200 milyon dollarlıq kredit həcmində Ermənistanı və elədiyi silah-sursatın heç də hamısını işğalçı ölkəyə verilmədiyi məlum olub. Belə ki, müdafiə naziri Vigen Sərkisyan mətbuat konfransında bildirdi ki, həmin silahların yalnız bir qismi Ermənistanı çatdırılıb.

Musavat.com-un məlumatına görə, silah tedarikünün ləngiməsini 1 in.am sayıtına şərh edən erməni hərbi ekspert Artur Yegizaryan bununla bağlı narahatlığa əsas olduğunu söyləyib: "Təbii ki, müharibə vəziyyətində olduğumuz nəzərə alanda bizim hamımızı bu məsələ narahat edir. Və biz öz ölkəmizi daha tez yaxşı silahlanmış görmək istəyirik. Bu anlaşma mahiyyət etibarilə gizli olub. Ancaq müdafiə nazirinin dediyinə görə, proses qrafik üzrə gedir. Yeni rəsmi açıqlamaya görə tələş üçün əsas yoxdur".

Bununla belə, hərbi ekspert 2015-ci ildə əldə olunan razılaşmanın indiyədək həyata keçməməsindən dolayı narahatlığını gizlətməyib: "Əlbəttə ki, Rusiyadan alınan silah-sursat bizim üçün vacibdir. Ancaq ötən ilin aprel döyüşlərindən sonra həyat göstərdi ki, taktiki planda da dəyişikliklər var. Yeni bu gün bizə başqa vasitələr də lazımdır - hansılar ki, hesab edirəm, 2015-ci anlaşmasında nəzərdə tutulmayıb. Erməni tərəfi silahlanmanın başqa mənbələrini də axtarıb tapmalıdır", - deyərək əlavə edib.

Lakin kasıb Ermənistanın maliyyə durumu silahlanma üçün "başqa mənbələri" axtarıb tapmağı istisna edir. Bu bərədə ötən ilin sonlarında prezident Serj Sərkisyan özü də açıq bəyan etmiş, silahlanma yarışında Azərbaycanla ayaqlaşmanın mümkünlüyünü etiraf etmişdi. Əslinə qalsa, 200 milyon dollarlıq silah-sursat da elə böyük rəqəm deyil.

İrəvandakı Regional Tədqiqatlar Mərkəzinin direktoru Riçard Kirokossyan isə Dağlıq Qarabağ məsələsində Rusiya amilini sadəcə, Ermənistan və Azərbaycana silah verən ölkə kimi təqdim etməyin əleyhinə olduğunu düşünür. Musavat.com-un məlumatına görə, bu haqda o, erməni nəşrlərindən birinə konflikt ətrafında

Ermənistanında ikiqat aprel həyəcanı - Moskvanın Qarabağ planı dəyişir?

Düşmən tərəfdə aprelədən sonrakı yeni müharibə xofu güclənib; seçki amili təlaş daha da artırıb; erməni hərbi və siyasi ekspertlərdən həyəcanlı anonslar: "Apreldə Azərbaycan növbəti hücumu hazırlaşır"; "Ermənistan özü üçün yeni silah təchizatçıları tapmalıdır..."

durumu və yeni müharibə ehtimallarını şərh edərkən söyləyib.

"Bu gün Rusiya faktiki surətdə daha böyük amildir. Ən önəmli məqam odur ki, Rusiya bölgəyə yönəlmiş təhlükəli addım ata, öz qoşunlarını Dağlıq Qarabağa yeritməyə cəhd edə bilər. Belə bir vəziyyətdə real dinamik faktor - yaxın aylarda Azərbaycanın yeni hücum ehtimalıdır. Azərbaycanın ötən ilin aprelindəki döyüşlərdəki müəyyən uğur qazanması və hansısa ərazini ələ keçirib əldə saxlaması buna onu həvəsli edir", - deyərək Kirokossyan qeyd edib.

Analitik yaranmış durumda erməni tərəfin hücum taktikasının təhlükəli ola biləcəyinə də işarə vurub. "Biz Azərbaycanın bu kimi hücumlarından yalnız müdafiə olunmaqla qoruna bilərik. İndi erməni tərəfindən Azərbaycana preventiv hücumları zamanı deyil. Bizim üstünlüyümüz Ermənistan və Qarabağın müdafiə qərarlarına əsaslanmalıdır" - ekspert bildirdi.

Erməni politoloq yaranmış situasiyada sülh danışıqlarının perspektivindən də danışıb. Onun fikrincə, yaxın aylarda danışıqların bərpası gözlənilir: "Bunun iki səbəbi var. Birincisi, Dağlıq Qarabağ danışıqlar prosesindən çıxarılmasıdır. Ermənistan hiss edir ki, Azərbaycan diplomatiyada maraqlı deyil. İkinci səbəb: azərbaycanlılar arasında dərin onları ümidlərini doğrultmayıb. Biz onların bu qayğılarını daha yaxşı anlamalıyıq. Hansı ki, özünü hazırda ən təhlükəli formada - hərbi planda göstər-məkdədir. Bütövlükdə Qara-

yən silahlar ötürüb.

Erməni ekspertlərin aprel sonrası hələ də davam edən həyəcanlı anonslarından həmçinin belə nəticə hasil olur ki, Rusiya hətta keçən ilin aprel-dəki kimi Azərbaycana müəyyən şans tanıyıb, yekun etibarilə Qarabağ taktikasını dəyişib, bölgəyə öz silahlı kontingentini yerləşdirib. Bir sözlə, düşmən tərəfdə aprel həyəcanı səngiməyib.

bağa dair real diplomatik proses yalnız növbəti hərbi əməliyyatlar mərhələsindən sonra mümkündür".

Erməni siyasi və hərbi analitiklərinin yuxarıda təqdim etdiyimiz fikirləri düşmən ölkədəki sülh və müharibə ilə bağlı ovcu bilmək baxımından əhəmiyyətli olmaqla yanaşı, bəzi mühüm qənaətlərə yol açır. Aydın olur ki, işğalçı ölkədə öz əsas müttəfiqi Rusiya sərindən əmin və arxayın, hər halda, güclü deyil - baxmayaraq ki, aprel döyüşlərindən sonra Rusiya təcavüzkarın özünü rahat hiss etməsi üçün ona müəy-

***
Əlavə edək ki, aprelin əvvəlində Ermənistan parlament seçkiləri keçiriləcək. Bu seçkidən sonra ölkə parlamentli üsul-idarəyə keçəcək, əsas söz sahibi prezident yox, baş nazir olacaq. Bir sıra təhlilçilərə görə, saxtalaşma ehtimalı güclü olan aprel seçkilərindən sonra ölkədə ciddi siyasi qarşıdurmalar, qarışıqlıq yaranacaq, hətta qan tökülə bilər. Qarışıqlıq isə Azərbaycana yeni hərbi uğur üçün əlavə və unikal şans yaradır. Bu xüsusda düşmən ölkədə ikiqat aprel həyəcanının yaşadığını əminliklə söyləmək olar.

□ Siyasət şöbəsi

Putin-Trump görüşünün vaxtı məlum oldu

Rusiya və ABŞ prezidentlərinin görüşü bu ilin iyul ayında keçiriləcək.

APA-nın Moskva müxbirinin verdiyi xəbərə görə, bu bərədə məlumat təsdiqləyən Rusiya prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov hazırda görüşlə bağlı konkret detalları olmadığını bildirdi.

"Hələlik hansısa konkret müddət yoxdur. Bu ilin iyul ayında Almaniyada G 20 sammiti keçiriləcək. Orada prezidentlər bu və ya digər hallarda görüşəcəklər. Lakin bildiyiniz kimi, görüşün daha tez keçirilməsinin mümkünlüyündən söhbət gəldirdi. Hələlik bu bərədə konkretlik yoxdur".

Ötən bazar günü iki ölkədə prezident seçkiləri keçirildi: Almaniya və Türkmənstanda. Təbii ki, dünyaya demokratiya dərsi keçən ölkə ilə avtoritar rejimli qonşu respublikadakı seçkiləri müqayisə etmək fikrindən uzağıq.

Təkcə açıqlanan rəsmi nəticələr istənilən müqayisənin uğursuz olduğunu sübut edir. Türkmənistan Mərkəzi Seçki Komissiyasının məlumatına görə, prezident postu uğrunda 9 namizəd mübarizə apardığı halda, hazırkı dövlət başçısı Qurbanqulu Berdimuhəmmədov seçicilərin 97,69 faizinin səsini almaqla yenidən Türkmənistan prezidenti seçilib.

Almaniyada isə yeni prezidentin kimliyi parlament səsverməsi nəticəsində məlum olub. Keçmiş xarici işlər naziri, sosial-demokrat Frank-Valter Ştaynmayer Almaniya prezidenti seçilib. Qeyd edək ki, prezident 630 Bundestaq deputatı və 630 federal torpaq nümayəndələrindən ibarət Federal Məclis seçir. Birinci turda Ştaynmayerin seçilməsi üçün 631 səs toplanmaq lazım idi. Onun namizədliyinin lehinə 931, ümumilikdə isə 1239 parlamenti səs verib. Göründüyü kimi, türkmən prezidentin nəticələrindən ciddi şəkildə fərqlənir.

Frank-Valter Ştaynmayer

Politoloq Şahin Cəfəli "Yeni Müsavat" a dedi ki, Türkmənstanda bazar günü keçirilmiş tədbiri seçki adlandırmaq doğru olmaz: "Təsəvvür edin, 97,7% səsle yenidən prezident elan olunan Qurbanqulu Berdimuhəmmədovun guya 8 alternativ var idi və bu adamların hamısının bir yerdə 2,3% səs topladığını açıqladılar. Gülüncüdür. Ümumiyyətlə, bu tip rejimlərdə baş verənləri normal məntiqlə izah etmək çətinidir. Məsələn, niyə 87% yox, 77% yox, məhz 97%? Rəhbərin 8 rəqibinin olması əvvəlcə belə qənaətə gəlməyə əsas verir ki, çoxaltemativli və demokratik seçki görüntüsü yaratmaq niyyəti var. Lakin elan olunan faizlərdən sonra görürsən ki, bu qənaət yanlış imiş və bunların heç demokratik seçki imitasiyası təşkil etmək fikri də yox imiş. Belə olan halda sual yaranır ki, seçki institutuna, bu qədər xərc çəkib, seçki təşkil etməyə nə ehtiyac var? Mərhum Türkmənbaşının dövründə Ağsaqqallar Şurası ömürlük prezidentlik ideyası irəli sürmüşdü, lakin seçkilərdə 98-99%-lik nəticələrlə qalib gəlməyi xoşlayan Niyazov bu təklifi qəbul etməmişdi. İndi

yenidən bu məsələyə qayıtmaq olar. Əcnəbinin Marsa səfərlər təşkil etməyə hazırlaşdığı bir dövrdə türk-müsləman dünyasının mövcud durumu təəssüf doğurur..." Almaniya'daki seçkilərə gəldikdə isə Ş.Cəfəli qeyd etdi ki, bu ölkə parlamentli respublikadır və prezidentin icra səlahiyyətləri yoxdur: "Prezident xalq tərəfindən deyil, Federal Məclis tərəfindən seçilir. Fe-

der. Almaniyanın siyasi təcrübəsi və iqtisadi inkişaf səviyyəsi sübut edir ki, demokratiyanın operativ qərarların qəbuluna, çevik və faydalı idarəçiliyə mane olaraq inkişafa əngəl törətdiyi barədə iddialar əsassızdır".

Politoloq Elçin Mirzəbəyli isə qeyd etdi ki, Almaniyanın yeni prezidenti - Frank Valter Ştaynmayerin namizədliyi sosial-demokrat, xristian-de-

dimuhammedov; 2. Dövlət Yeyinti Sənayesi Birliyi sədrinin müavini Məqsəd Annepesov; 3. Mari vilayəti hakiminin müavini Cumanazar Annayev; 4. Deputat, "Rısqal" auksioner kommersiya bankının idarə heyətinin sədri Bekmirat Atalıyev; 5. Deputat, neft emalı zavodunun direktoru Ramazan Durdıyev; 6. Daşoğuz vilayəti hakiminin müavini Meretdurdı Qurbanov; 7.

Türkmənistan və Almaniya'daki prezident seçkiləri - biri lənətlənir, o biri alqışlanır...

Şahin Cəfəli: "Türkmənstanda keçirilmiş tədbiri seçki adlandırmaq doğru olmaz"

Elçin Mirzəbəyli: "Ştaynmayer Almaniyanın ən təcrübəli diplomatlarından sayılır və ehtimal olunur ki, o, Donald Tramp administrasiyası ilə Almaniyanın hakim koalisiyası arasında olan gərginliyi azalda biləcək"

Qurbanqulu Berdimuhamedov

mokrat və xristian sosialist blokunun təşkil etdiyi hakim koalisiya tərəfindən irəli sürülmüşdü: "Hakim koalisiya isə faktiki olaraq federal məclisdə söz sahibi olduğu üçün Ştaynmayerin qələbə qazanacağı şübhə doğurmurdu. Qeyd edim ki, Almaniya'da prezident əsasən təmsilçi rolunu yerinə yetirir və böyük səlahiyyətlərə sahib deyil. Almaniya'da zaman-zaman xarizmatik liderlər ortaya çıxır və ardıcıl olaraq seçkidə qalib gələrək uzun müddət federal kansler vəzifəsini tuturlar. Məsələn, Angela Merkel 2005-ci ildən bu vəzifədədir. Helmut Kol 16 il hökumət başçısı olmuşdu. Mühəribədən sonra Konrad Adenauer 14 il baş nazir vəzifəsində qalmışdı. Lakin bu uzunmüddətli idarəçiliklər konstitusiyaya çərçivəsində baş tutur və Almaniya demokratiyasına hər hansı zərər vurmur. Yəni uzun müddət baş nazir olan siyasətçi konstitusiyaya dəyişərək avtoritar rejim qurmaq fikrinə düşür. Almaniya'da qurulan hökumətlərin əksər hallarda bir neçə partiyaların koalisiyasından ibarət olması da plüralist demokratiyanın və siyasi mədəniyyətin inkişafına xidmət

Axal vilayətinin iqtisadiyyat və inkişaf baş idarəsinin rəisi Serdar Cəlilov; 8. "Qarabogazsulfat" istehsalat birliyinin baş direktoru Suleymannepes Nurnepesov; 9. Türkmənistan Aqrar Partiyasının Mari vilayət komitəsinin sədri Durdıqılıç Orazov. Bu siyahı da sübuta yetirir ki, Qurbanqulu Berdimuhəmmədovun seçkilərdə qələbə çalması üçün heç bir tutarlı maneə və əsas olmayıb".

E.Mirzəbəyli xatırlatdı ki, Almaniya'da əsas seçkilər - parlament seçkiləri sentyabrda keçiriləcək: "Bu ölkədə siyasi hakimiyyət dəyişikliyinə olub-olmayacağına da məhz həmin dövrdə aydınlıq gətiriləcək. Frank-Valter Ştaynmayerin prezidentliyə namizədliyinin hakim koalisiya tərəfindən irəli sürülməsi və dəstəklənməsi əsasən ABŞ-da keçirilən prezident seçkiləri ilə əlaqələndirilir. Ştaynmayer Almaniyanın ən təcrübəli diplomatlarından sayılır və ehtimal olunur ki, o, Donald Tramp administrasiyası ilə Almaniyanın hakim koalisiyası arasında olan gərginliyi azalda biləcək".

□ Cavid TURAN

Avropa seçkisi, Asiya seçkisi

Xalid KAZIMLI

Avropa və Asiyanın başlıca fərqi seçkidir. Avropalılar seçkiyə hiylə qatmazlar, dürüst olar, qanuni, şəffaf seçki kampaniyası təşkil edirlər, asiyalıların seçkisinə dürüstlük, qanun, şəffaflyq olmaz, başdan-sona qədər bütün mərhələlərdə hiylə-kələk yer alar.

Avropalılar seçiciyə zor göstərməz, seçicinin iradəsini zorlamazlar, onunla daima hesablaşar, əksini düşünməzlər.

Asiyada seçiciyə hər cür zorakılıq edirlər - rəqibi zorla sıradan çıxarmaqdan tutmuş, rəqibə səs verəcək seçiciləri səsvərmə hüququndan məhrum etməyə qədər.

Avropada seçki kampaniyasında təbliğat-təşviqat işlərində qırmızı xətti keçməzlər, mübarizə gərgin olsa da, bəlli bir yarışma qaydaları çərçivəsində gedər.

Asiyada seçki kampaniyasında yarışma qaydaları deyilən çərçivə yoxdur, qələbə üçün rəqibin ayağından, dizindən, başından, qasığından, hər yerindən vurmaq ənənəsi var. Məqsəd nəyin bahasına olursa-olsun, rəqibi əzmək, qələbə qazanmaqdır.

Avropada seçkilərdə namizədlər çox olar, favoritlər isə üçdən az olmaz, kimin qələbə qazanacağını son ana qədər kimsə yəzdüyü təxmin edə bilməz.

Asiyada gerçək namizədlər az olar, vahid namizədin ətrafında süni peyklərə oxşayan yardımçı namizədləri olar, onlar yalançı bir seçim havası yaradırlar. Sonda kimin qalib gələcəyini isə məktəb yaşlı uşaqlar da öncədən bilər.

Avropada seçkidə qalib gələn şəxs əvvəlcə zor-bəla 30-35 faiz səs alıb ikinci tura keçər, yalnız ikinci turda 50+ səs toplayıb seçilər.

Asiyada ikinci tur söhbəti yoxdur, seçilməsi nəzərdə tutulmuş şəxs birinci turdaca, özü də 75-dən yuxarı, 98-dən aşağı (bu məsələ bir az zövqə, bir az da şəxsin təvəzökarlığına bağlıdır) səs faizi "qazanar", iş bitir.

Avropada seçilən şəxsin əsas rəqibi 1-2 faizlik səs çatışmazlığı üzündən uduzar, günahı özündə görər, özünü və komandasını tənqid edər, rəqibinin qələbəsini etiraf edər, seçilmiş rəqibinə təbrik mesajı ünvanlayar.

Asiyada seçilmiş namizədə 10-20 dəfəlik fərqlə uduzan (97 faizlik səs qabağında bütün rəqiblərin səs faizi 3-dən artıq olmaz və hər birinin səs göstəricisi 0-la başlanar) rəqiblər seçki bitməmiş hökmdara təbrik mesajı göndərlər, ancaq əsas və prinsiplial rəqib bunu heç vaxt etməz, seçiləni saxtakarlıq və zorakılıqda ittiham edər.

Avropada çox nadir hallarda bir partiyanın lideri seçkidə iki dəfə qalib gələ bilər, əksəri növbəti seçkidə mütləq uduzar - işlədiyi dövrdə ağzıyla quş tutsa da. Hətta nadirən iki dəfə seçilən siyasətçi üçüncü dəfə belə bir nailiyyətə imza ata bilməz.

Asiyada ikinci, üçüncü dəfə seçilmək problem yoxdur. Burada seçilənlərin hamısı ömürlükdür. Məzara qədər seçilirlər. Hətta işlədikləri dövrdə dövləti uçurum qırağına gətirənlər də, xalqı aclıq və səfalətə düşürənlər də, "seçilənlər".

Ona görə də Qurbanqulu Berdimuhəmmədovun Türkmənstanda 97,69% səsle yenidən prezident seçilməsi olayına Avropa və Asiyadakı seçkilərin fərqi prizmasından baxmaq lazımdır.

Bu adam Qərbi Avropada yox, hətta Avropanın şərqində, məsələn, Latviyada təkrarən prezident seçilə bilməzdi.

Ancaq o, 2007-ci ildən bəri Türkmənstanda ard-arda seçilməkdədir, artıq üçüncü dəfə seçilib və ömrünün sonuna qədər də seçiləcək. Bu, beş dəfə də ola bilər, altı, yeddi dəfə də (Berdimuhəmmədov həkimdir, səhhətinin qayğısına yaxşı qalır).

Asiyada prezident əsasən xalq seçmir, hakimiyyəti ələ keçirmiş feodal-kapitalist burjuaziyası, oliqarx-məmir nomenklaturası seçir. Onlar xalqın rəyinin nədən ibarət olduğuna etina etmir, özlərini millət qarşısında, seçici önündə cavabdeh saymırlar.

Avropada bu cür özbaşınalıq etmək istəyən istənilən nüfuzlu siyasətçi iflasa məhkumdur.

Ona görə də mədəni dövletlərdə Berdimuhəmmədovun prezident seçilib-seçilməməsi, ümumiyyətlə, bu kimi ölkələrdə prezident seçkisinin keçirilib-keçirilməməsi maraqlı deyil. Onlar bu cür seçkilərin mahiyyətini bilirlər və artıq əllərini bu cür ölkələrdə nə vaxtsa ədalətli seçki keçiriləcəyi perspektivindən üzüblər.

Azərbaycan həm coğrafi baxımdan, həm də mədəniyyətə, Avropa ilə Asiyanın qovşağındadır. Ancaq siyasi baxımdan biz Avropadan çox Asiyaya yaxınıq. Ona görə də Berdimuhəmmədovun o qədər səsi necə topladığını bilirlik.

BNA yeni marşrut xətti üçün müsabiqəyə başladı

Sahibkarlar qarşısında qoyulan başlıca tələblər istehsalat bazasının son standartlara cavab verməsi və sürücü bazasının olmasıdır

Bakı Nəqliyyat Agentliyi ilk dəfə "28 May" metro stansiyasından "Lökbatan" Nəqliyyat Mübadilə Mərkəzi (Bakı-Salyan yol qovşağı) istiqamətində istifadəyə veriləcək yeni marşrut xəttinin təşkil olunmasını daşıyıcı şirkətlər üçün müsabiqəyə çıxarıb.

Musavat.com-un məlumatına görə, bu barədə agentliyin sədr müavini Mübariz Abbasov təşkil olunan mətbuat konfransı zamanı məlumat verib. O bildirib ki, müsabiqə 30 gün müddətində davam edəcək. Həmin müddətdən sonra komissiya qərarını açıqlayacaq. Bütün daşıyıcılar tenderdə iştirak edə bilər. Sahibkarlar qarşısında qoyulan başlıca tələblər istehsalat bazasının son standartlara cavab verməsi və sürücü bazasının olmasıdır. "3 aprel 2009-cu il tarixindən Nazirlər Kabinetinin 52 sayılı qərarı var və bu qərara əsasən marşrut xətləri daşıyıcılara müsabiqə yolu ilə verilməlidir. Bakı şəhərində müntəzəm səmişindəşimə sahəsində mütəmadi olaraq Bakı Nəqliyyat Agentliyi (BNA) tərəfindən təhlillər aparılır. Qanunvericilikdə nəzərdə tutulan normativ aktların və standartların tələbləri çərçivəsində agentliyin əməkdaşları tərəfindən görülən təkmilləşdirmə işlərində vətəndaşlardan daxil olan yazılı və şifahi müraciətlər (şikayət, təklif) də nəzərə alınır. Xüsusilə şəhəratrafi kənd və qəsəbələrin şəhər mərkəzi küçə və prospektləri ilə əlaqələndirilməsi, səmişinlərin rahatlığının, təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, bu sahədə xidmət keyfiyyətinin yüksəldilməsi, vətəndaş məmnunluğunun təmin edilməsi prioritet məqsəd olaraq qarşıya qoyulub".

O həmçinin qeyd edib ki, sadalanan halları nəzərə alaraq, BNA tərəfindən "28 May" metro stansiyasından "Lökbatan" Nəqliyyat Mübadilə Mərkəzi (Bakı-Salyan yol qovşağı) istiqamətində 125 sayılı marşrut xəttinin təşkil edilməsi və müvafiq qaydalara uyğun olaraq müsabiqəyə çıxarılması məqsədəuyğun hesab edilib:

"125 sayılı marşrut, artıq test rejimində fəaliyyətə başlayıb. Bu marşrutun fəaliyyətə başlaması ilə əlaqədar Bakı Nəqliyyat Agentliyi ilə sıx əməkdaşlıq edən xarici mütəxəssislərimiz var ki, onlar Bakı şəhərinin planına uyğun olaraq konsepsiya hazırlayıblar. Konsepsiyaya görə, xablar arasında marşrutların təşkil, Bakı şəhərinin mərkəzi hissəsi ilə həmin xabların arasında marşrutların təşkil edilməsi və marşrutların müsabiqə yolu ilə daşıyıcılara verilməsi nəzərdə tutulur. Artıq bu proses başlayıb. Biz Bakı şəhərinin ictimai nəqliyyatı ilə məşğul olan bütün sahibkarları dəvət edirik ki, müsabiqədə iştirak etsinlər".

Yeni marşrut xətti aşağıda qeyd olunan səbəblər əsasında təşkil ediləcək:

- "28 May" metro stansiyasından Lökbatan qəsəbəsi istiqamətində səmişinlərin gediş-gəliş vaxtının və ödəniş məbləğlərinin azaldılması;
- Metro xidmətlərindən istifadə edən sakinlərin şəhəratrafi sənaye, ticarət və digər müəssisələrlə birbaşa əlaqələndirilməsi;
- "28 May" metro stansiyasından Lökbatan qəsəbəsi istiqamətində yeganə marşrut olaraq nağdsız ödəniş sisteminin tətbiq edilməsi;
- "Nəqliyyat Mübadilə Mərkəzi" konsepsiyasına uyğun olaraq marşrutlarla əlaqələndirilməsi;
- Qeyd olunan istiqamətdə hərəkət edəcək yeni avtobusların səmişinlərin rahatlığının və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə istifadəyə verilməsi;
- Bu istiqamətdə iritutulmuş avtobusların istismar edilməsi ilə digər səmişin avtonəqliyyat vasitələrinin sayının azaldılması və ti-xacların aradan qaldırılması.

M. Abbasov müsabiqədən keçmək üçün sahibkarlara qoyulan tələblərdən də danışdı: "Sahibkarlar yəqin ki, Nazirlər Kabinetinin 52 sayılı qərarı ilə tanışdırlar. Bu qərarla müsabiqə şərtləri, tələblər tam olaraq müəyyənləşdirilib. Bizim də onların qarşısında qoyduğumuz tələblər var. Bu tələblərdən ən başlıcası onların istehsalat bazasının mövcud standartlara uyğun olması, nəqliyyat vasitələrinin Avropa, dünya standartlarına cavab verməsidir. Eyni zamanda sürücü bazasının olması və digər şərtlər lazımdır ki, onlar da müsabiqədə iştirak edə bilsinlər".

M. Abbasov 7 sayılı marşrut xəttinin fəaliyyətinin dayandırılmasına da aydınlıq gətirib: "Üst-üsta düşən, təkrarlanan marşrutlar var. Bəhs etdiyimiz marşrut xəttinin bağlanması da həmin təkrarlanan marşrutların optimallaşdırılması istiqamətində atılan addımdır. 7 nömrəli marşrut xətti 18 sayılı marşrut xətti ilə 90-95 faiz üst-üstə düşdüünə görə fəaliyyəti dayandırıldı".

Əli RAİS
Fotolar müəllifindir

YAP sədrinin müavini Siyavuş Novruzovun səhhəti hələ də gündəmin əsas müzakirə mövzularından biridir. Sınıxmış, solğun bənizli YAP-çı ilə bağlı dolayan söz-söhbətlər isə onun ağır xəstəliyə tutulması ilə bağlıdır. Cəmiyyətdə, onun bir güşəsi olan sosial şəbəkələrdə gedən müzakirələr zamanı iki əsas cəbhə yaranır.

Cəbhələrdən birində qatı müxalifəçilər, müxalif fikirlilər S.Novruzovun bu halına iç-dən-içə sevinclərini gizlətmirlər. Onlar bunu "ilahi ədalət" in təzahürü kimi qiymətləndirir, bunu arqumentləşdirərkənsə S.Novruzovun müxalifətin mitinqlərində göstərdikləri tövrü əsas götürürlər. Misalları yada salaq: bir neçə il bundan öncə "Sahil" bağında keçirilən müxalifətin aksiyası zamanı S.Novruzov üzə parka sarı baxan YAP-ın binasındakı balkona çıxaraq, polislərə baş barmağını aşağı əyərək gizli bir əmr verib. Bilənlər bilir, bu, qədim Roma dönəmində "öldürün" mənasını verirdi.

2013-cü ildə "Əsgər ölumlərinə son" şüarı ilə keçirilən mitinq zamanı S.Novruzov YAP-çı dostları ilə birlikdə elə həmin ərazidə yerləşən "Pizza Inn" kafesindən insanların döyülmə mənzərəsini zövqlə izləyirdi...

Təkcə bu iki misalı xatırladan insanlara görə, orda döyülənlər, xəstəlik tapanlar, zülmə məğlub olanlar da insan idi və onlara acımayan S.Novruzova indi insanların mərhəmət hissi ilə yanaşması anlaşılan deyil.

Müxalifət təmkinli və humanistdir

Bununla belə, müxalif cəbhədən bu xəstəliklə bağlı reaksiyalar arasında neqativlərlə yanaşı, humanistlər də az deyil. Məsələn, Musavat başqanı müavini Tofiq Yaqublu öz statusunda bunu yazıb: "Siyavuş Novruzovun səhhəti ilə bağlı antihumanist statusları kəsinliklə qınayıram və ona şəfa diləyirəm".

Başqan müavini Yadigar Sadıqov da aşağıdakıları yazıb: "Siyavuş Novruzovun xəstəliyi ilə bağlı sevincli bir şey yazanları qınaya bilmirəm. Çünki bu ölkədə insanlığın öldürülməsində Siyavuşun özünün xüsusi xidmətləri olub. Lakin biz yenə də insanlığı qorumağa çalışsaq".

Ərdöğan rəqibi xəstələnəndə və qəzaya düşəndə "keçmiş olsun" deyir

Dünya təcrübəsində isə xəstələnən siyasətçilərlə bağlı durum bir qədər fərqlidir. Onlara ilk növbədə rəqibləri şəfa diləyir, "keçmiş olsun" deyirlər. Xüsusən də qonşu Türkiyədə. Məsələn, Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdöğan CHP sədri Kamal Kılıçdaroğlunun kartejinə hücumun olmasının ardından şəxsən partiya sədrinə zəng edib. Məlumatla görə, prezident Kılıçdaroğlundan hadisənin təfərrüatlarını öyrənib, keçmiş olsun diləklərini bildirib.

Səhhətinin pis olması ilə bağlı tez-tez mətbuatda məlumatlar gedən siyasətçilərdən biri də Rusiya prezidenti Vladimir Putindir. Amma bu mövzuda daha çox xarici mətbuat ya-

Siyasətçinin səhhət problemi rəqibini sevindirirmi?

Dünyada sağlıq sınağı ilə üz-üzə qalan siyasətçilər və onların aqibəti

zır. Siyasətçilər, xüsusən də hakim partiyanın rəqibləri bu haqda danışmağı çox da tərcih etmirlər.

V. Putin isə səhhəti ilə bağlı yayılan söz-söhbətə hər zaman bu formada münasibət bildirib. "Dedi-qoduz darıxdırıcı olur".

Onları da səhhətləri sınağa çəkil

Tarix boyunca isə səhhəti müzakirə olunan siyasətçilərin sayı həddən artıq çoxdur. ABŞ prezidenti Woodrow Wilson 1919-cu ilin oktyabrında keçirdiyi iflicdən sonra prezidentliyin qalan 17 ayını fiziki məhdudiyətli şəxs kimi keçirib. Onun səhhətinin yaxşı durumdada olmadığını həkimlər əvvəldən də bilirmişdilər.

1955-ci ildə prezident Dwight Eisenhowerin infarkt keçirdiyi xəbəri ictimaiyyətə açılarsa da, belə başa düşmək olar ki, onun vəziyyətini əslində olduğundan daha yumşaq təqdim ediblər.

1991-ci ilin mayında prezident Corc Buşun ürək qulaqcıqlarının fibrilyasiyası, yeni aritmiyası tutmuşdu. Məqalədə deyilir ki, o zaman ən böyük narahatlıq 25-ci düzəlişə əsasən Dan Quayle-in prezident ola biləcəyindən idi. Amma Buş xəstəlikdən çox çevik dirçələ bilmişdi.

Amma bəziləri bu qənaətdədirlər ki, xəstəlik ondan əl çəkməmiş və 1992-ci ildə Bill Klintonla məğlubiyətinin səbəblərindən biri olmuşdu. Ata Buşun xəstəliyi bir də özünü Yaponiyadakı dövlət ziyafətində yediyini qaytarması ilə büruzə vermişdi.

Elə oğul Buşun başına iş gəlib. 43-cü ABŞ prezidenti 2002-ci ildə Ağ Evdə televizora baxa-baxa yediyi pretzel çərəz peçenyəsinin boğazında qalmasından boğulmuş.

Bu günə kimi xərcəng xəstəliyinə düşən prezidentlər də az deyil. Araşdırma göstərir ki, məlum xəstəlikdən əziyyət çəkən prezidentlər daha çox Cənubi Amerika ölkələrinin liderləridir. Bir-birinin ardınca amansız xəstəliyə tutulan prezidentlər bunun səbəbini müxtəlif cür izah etməyə çalışırlar.

Kolumbiyanın prezidenti Xuan Manuel Santosun prostat xəstəliyinə düşməsi məlum olub. 61 yaşlı prezidentin məhz bu xəstəlikdən əziyyətə düşəcəyi deyilirdi.

Bu xəstəliyə tutulan Cənubi Amerika prezidentlərinin sayı 6-ya qədər olub. Onların sırasında Braziliya lideri Dilma Ruzef, Argentina prezidenti Kristina Fernandez de Kirçner, Paraqvay prezidenti Fernando Luqo da var. Yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi, Venesuelanın mərhum prezidenti Uqo Çaves dörd dəfə xərcəngdən əziyyətə düşmüşdü. Sağalmaz xəstəlik onun ölümünə səbəb oldu.

Braziliyanın keçmiş prezidenti Luis İnasio Lula da Silva da xərcənglə mübarizə aparan prezidentlərdəndir. Braziliyanın indiki prezidenti Dilma Ruzef də şiş xəstəliyinin daşıyıcılarından. O, 2009-cu ildə xərcəngə yoluxub.

Argentina prezidenti Kristina Fernandez de Kirçner bu xəstəlikdən əziyyətə düşüb.

Paraqvay prezidenti Fernando Luqo 2010-cu ildə xərcəng olduğunu bilib və hazırda müalicə olunur.

Xərcəngə yoluxan liderlər arasında digər qitənin prezidentləri də var. Polşanın keçmiş prezidenti Voytsix Yaruselski xərcəng xəstəliyinə tutulub. Xəstəlik Polşanın sonuncu kommunist lideri, 87 yaşlı Yaruselskidə Varşavadakı hərbi

hospitalda müayinə zamanı aşkar olunub.

Misirin devrilmiş diktator prezident Hüsnü Mübarəkin də müayinə zamanı xərcəng xəstəsi olduğu üzə çıxıb. Ona "V dərəcəli xərcəng" diaqnozu qoyub.

2011-ci ildə Türkiyənin o zamankı baş naziri Ərdöğanın da xəstəliyi medianın əsas mövzularından biri oldu. Baş nazir həmin vaxt laparoskopik əməliyyat keçirdi. Media əməliyyatın onun öd kisəsində aparıldığını yazdı. Daha bir ehtimal isə onun kolin xərcəngi olması idi.

2013-cü ilin 6 martında Venesuela prezidenti Uqo Çaves onkoloji xəstəliyin fəsadlarından vəfat edib. Martin 5-də öncə Uqo Çavesin səhhətinin pisləşməsi barədə xəbər yayılıb, bundan sonra isə Venesuela hökumətinin təcili iclası keçirilib. İclasda Uqo Çavesin xələfi mərhum prezident Uqo Çaves dörd dəfə xərcəngdən əziyyətə düşmüşdü. Sağalmaz xəstəlik onun ölümünə səbəb oldu.

Braziliyanın keçmiş prezidenti Luis İnasio Lula da Silva da xərcənglə mübarizə aparan prezidentlərdəndir. Braziliyanın indiki prezidenti Dilma Ruzef də şiş xəstəliyinin daşıyıcılarından. O, 2009-cu ildə xərcəngə yoluxub.

Argentina prezidenti Kristina Fernandez de Kirçner bu xəstəlikdən əziyyətə düşüb.

Paraqvay prezidenti Fernando Luqo 2010-cu ildə xərcəng olduğunu bilib və hazırda müalicə olunur.

Xərcəngə yoluxan liderlər arasında digər qitənin prezidentləri də var. Polşanın keçmiş prezidenti Voytsix Yaruselski xərcəng xəstəliyinə tutulub. Xəstəlik Polşanın sonuncu kommunist lideri, 87 yaşlı Yaruselskidə Varşavadakı hərbi

Sevinc TELMANQIZI

Ötən həftə Milli Məclisdə "Beynəlxalq cinayətlərin qarşısının alınması və onları törədən şəxslərin cəzalandırılması haqqında" qanun layihəsinin təqdimatı oldu. Tədbirdə iştirak edənlərin əksəriyyəti bu qanunun qəbulundan sonra Azərbaycana qarşı cinayətlərə yol vermiş ermənilərin də cəzalandırılması üçün zəmin hüququ yarana biləcəyinə inam ifadə etdilər.

Düzdür, fərqli fikirlər də səsləndi. Bildirildi ki, dünyada ikili standartların mövcudluğu şəraitində Azərbaycan ərazilərinin işğalında və insanlığımıza qarşı soyqırım cinayətlərində iştirak etmiş şəxslərin cəzalandırılması asan məsələ deyil. Xüsusilə də Xocalı soyqırımının 25-ci ildönümü ərəfəsində erməni qatillərinin və onlara dəstək verənlərin cəzalandırılması məsələsi daha da aktualdır. Azərbaycanın hərbi prokuroru Xanlar Vəliyev də bildirdi ki, 297 nəfər haqqında həbs tədbiri seçilməsinə, bu barədə İnterpol müərciəti edilməsinə baxmayaraq, indiyədək məhz ikili standartlar səbəbindən bir nəfər də ölkəmizə təhvil verilməyib.

Reallıq bundan ibarətdir ki, Ermənistan prezidenti Serj Sərkisyan Xocalı soyqırımında iştirakını şəxsən etiraf edib. Erməni prezident Kərnegi Fondunun məşhur tədqiqatçı-jurnalisti Tomas de Vaala müsahibəsində bu barədə açıq danışdı. "Xocalıya qədər azərbaycanlılar bizimlə sadəcə zərərət edənlərin düşündürlər. Azərbaycanlılar elə bildirdilər ki, ermənilər dinc əhaliyə əl qaldıra bilməyən insanlardır. Bütün bu düşüncələri dəyişmək lazımdır"-Sərkisyan deyib. Qatil prezidentin bu fikirləri daha sonra çap olunmuş "Qarabağ - qara bağı" kitabında da əksini tapıb.

S.Sərkisyanın Xocalı qatili olduğunu ermənilər özləri də bəyan edir. Məşhur erməni yazıçısı və ictimai xadim Anna Payatyan Xocalı soyqırımını açıq ittiham etmiş ermənilərin sırasına qoşulub. "Xocalıda soyqırım olub!!! Levon Ter-Petrosyan, Vazqen Sərkisyan, Robert Koçaryan, Serj Sərkisyan, Arabo qrupu... Onların hamısı uşaqların və qadınların qatilləridir!" - yazıçının bayana-

tında vurğulanıb. Anna Payatyan Xocalı soyqırımını haqqında Serj Sərkisyanın abırsız bəyanatını da xatırladı. "Serj Sərkisyanın hədsiz sirtıq və abırsız bəyanatını Siza və dünyaya təqdim edirəm: "Biz erməninin uşaqları doğrıya bilmədiyi haqda stereotipi sındırdıq". Əclaf!!!"

Bu, ermənilərin mövqeyidir və artıq Bakı Sülh Platformasına qoşulan bir sıra ermənilər Xocalı soyqırımına görə üzr istəyiblər və xatirə abidəsi qarşısında baş əyiblər. Ancaq sözsüz ki, əsas məsələ S.Sərkisyan və onun kimi qatillərin cəzalandırılmasına nail olmaqdır. Bir sıra ekspertlər hesab edir ki, S.Sərkisyan prezident olduğu üçün bu, real görünür. Ancaq Azərbaycan vətəndaşı olan keçmiş prezident Robert Köçeryan, Bako Saakyan vaxtaşırı ölkə xaricində olurlar, tədbirlərə qatılırlar. Onların həbsinə nail olmaq üçün müvafiq addımların atılması, blogger A.Lapşin kimi onların da qan-dallanmasına nail olunması zəruri sayılır. Artıq 10 ölkə Xocalı hadisələrini soyqırım kimi tanıyıb, ABŞ-in ştatları müvafiq qərarlar qəbul edib, həmçinin bir sıra beynəlxalq təşkilatlar, o cümlədən İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Xocalı soyqırımına qiymət verib.

Deputat, Milli Məclisin Təhlükəsizlik, müdafiə və korruptsiya məsələləri komitəsinin üzvü Zahid Oruc "Yeni Müsavat"a dedi ki, parlamentdə hazırlanan yeni qanun layihəsi soyqırım cinayətlərinin hüquqi təsnifatını müəyyənləşdirmək baxımından böyük əhəmiyyətə malikdir: "Hökumət və 3-cü sektorla əməkdaşlıq formatında çox mükəmməl bir hüquqi aktın yaradılması üçün ilkin layihə ətrafında geniş dinləmələr keçirildi və onlarla faydalı təklifin son mətdə nəzərə alın-

Serj Sərkisyan və onun cani

dəstəsinə necə cəzalandıra bilərik?

Təzə qanunun qəbulu yeni presedentin əsasını qoya bilər; **deputat:** "Yeni qanun nəticəsində hətta birçə nəfər cinayətkarın gətirilib mühakimə edilməsi şəhidlərin ruhunu sakitləşdirməklə bərabər, Qarabağ davasında dövlətin mövqeyini möhkəmləndirmək baxımından çox önəmli olacaq"

cağına əminlik yarandı. İnsan haqları komitəsinin rəhbəri kimi Bahar Muradova çox haqlı olaraq qeyd etdi ki, hazırkı müzakəbə beynəlxalq şəraitdə və insanlıq əleyhinə cinayətlərin kütləviləşdiyi bir dövrdə Azərbaycan hansı vasitələrlə əl atacağına qərar verəcək, o qədər də çətin deyil. Dünənki hərbi cinayətkarlar Qarabağ davasında göstərdikləri vandalizm haqq qazandırmayacaq üçün onlarla Azərbaycan dövlət təmsilçisinə qarşı hüquqi iddialar qaldırmağa hazırdılar".

Z.Orucun sözlərinə görə, **üstəlik, Milosəviç, Karaçiq və Ciciqlə bağlı keçmiş Yuqoslaviya üzrə yaradılmış məhkəmələr sübut etdi ki, hazırkı dövrdə tribunalların və beynəlxalq mühakimənin özü belə siyasi mənafehlərin həyata keçirildiyi səhnəyə çevrilib:** "Ar-

zu olunmaz rejimlərdən yaxa qurtarmaq istəyənlər hakim əbalalarını da ədalətin müccəssiməsi olmağa imkan vermirlər və nəticədə hökmlər saraylarda yazılır. Ona görə Azərbaycan dövləti soyqırım cinayətlərinin cəzalandırılmasını ali iradəsi kimi qeyd edərkən qətiyyətlə real vəziyyəti görməzdən gəlmir. Lakin biz hərbi meydanı uğurla döyüşdüyümüz kimi, siyasi və diplomatik cəbhədə düşməne həlledici zərbələr vurmağı bacardığımız səviyyədə eyni ruhla hüquq müstəvisində gərəklər tədbirləri həyata keçirməliyik. Tarix bizə öyrədir ki, ölkələrarası müqavilələr və öhdəlik sənədləri qorunub saxlanılır. Ona görə də məruz qaldığımız işğal reallığında 90-cı illərdə axtdığımız göz yaşlarından və faciənin dərindən sonra xarici məkana çıxmağı qet etdik. Nəticədə erməni siyasi-diplomatik maşını Azərbaycan

tərdim ki, həmin mülki və insan haqları üzərində qurulan davalar bir milyona qədər köçkünümüzün hamısına əhatə etsin. Çünki yunan kipli bir vətəndaşın həmin ünvanda haqqının qorunması adı ilə qətnamə çıxarılıb. O üzdən parlament sərəksiyanların, yaxud saakyanların məhkəməsi yolunda mübarizəyə qalxarkən hətta ən adi cinayətkarı cəzalandırmaqda kömək edə biləcəksə, bunun milli mənafeyə böyük töhfəsi olacağına şübhə qalmaqacaq. Axı bir nəfər insanımızı qətlə yetirən adamlar da canidər və soydaşımızı, qardaşımızı işıqlı həyatdan məhrum ediblər. Ona görə də bütün daxili və xarici məhkəmə salonlarında mübarizəyə baş vurmaqla bərabər, unutmali deyilik ki, ən ədalətli hökmü imzalayan Azərbaycan əsgərinin süngüsüdür".

Ermənistanı gözləyən ikinci aprel sınağı...

Politoloq: "Müxalifət seçkinin nəticələrini tanımayacaq və narazı elektoratı küçələrə səsləyəcək"

"Ermənistanda apreldə parlament seçkisinin gərgin keçəcəyini indidən proqnozlaşdırmaq olar. Ermənistan müxalifəti prezident Serj Sərkisyanı qarşı birləşdir". "Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu bu fikirləri "Yeni Müsavat"a Ermənistandakı seçkiqabağı gəlişmələri dəyərləndirərək söylədi.

Qeyd edək ki, işğalçı ölkənin müxalifəti S.Sərkisyan iqtidarına qarşı ciddi güc mərkəzi yaradıb. Artıq keçmiş müdafiə naziri Seyran Ohanyan, keçmiş xarici işlər naziri, "Birlik" Partiyasının lideri Vardan Oskanyan və "İrs" Partiyasının lideri Raffi Onavisiyan aprelin 2-nə təyin olunmuş parlament seçkilərində blok şəklində iştirak etmək qərarı veriblər. Müxalifətin digər güc mərkəzlərinin də yaranması Sərkisyanı çətin situasiya ilə üz-üzə qoyub. Güman olunur ki, məhz iqtidarın səyləri nəticəsində sözügedən bloka qoşulan "Üçüncü respublika" Partiyasının sədri Viktor Dalakyan "İrs"-in bloka qoşulmasını bəhanə gətirərək koalisiyanı tərk edib. Ancaq paralel olaraq

yaradılan anti-iqtidar blokları hakimiyyətin parlamentdəki çoxluğu itirəcəyi ehtimalını yaradır.

E.Şahinoğlunun sözlərinə görə, müxalifət bloklarını iki hissəyə ayırmaq olar: "Birinci blok keçmiş və indiki prezidentlər Robert Köçeryan və Serj Sərkisyan ələvə müxalifətdə olan simaları göstərmək olar. Bu bloklarla eks-prezident Levon Ter-Petrosyan və onunla ittifaqda daxil olan eks-spikerin oğlu Demirçiyani göstərmək olar. O biri müxalif bloklarda isə Köçeryan və Sərkisyan komandalərində vaxtilə yer almış, sonradan isə istefa vermiş şəxslər, o cümlədən Vartan Oskanyan, Seyran Ohanyan, Ovik Abramyan və digərlərini göstərmək

olur. Hətta seçkiyə yaxın müxtəlif blokların daha çox təmərküzləşməsi də mümkündür. Müxalifətin təmərküzləşməsinə baxmayaraq, Sərkisyan əlinədən gələni hər şeyi edəcək ki, partiyası parlament seçkisinə qələbə qazansın". Politoloq de-

yer ki, bu seçki Sərkisyan üçün ölüm-dirim məsələsidir: "Ermənistanda konstitusiya dəyişib və aprel seçkisinin sonra əsas səlahiyyət sahibi prezident deyil, baş nazir olacaq. Ona görə də Serj Sərkisyan prezident kürsüsündən baş nazir kürsü-

sünə keçmək istəyir. Ancaq bunun üçün o iki maneəni aşmalıdır. Birinci maneə müxalifətdir. Müxalifətin sərəksiyanları gətirdikcə artır, iqtidar gəmsini tərk edənlər sürətli müxalifətə qoşulurlar. İkinci maneə Sərkisyanın özünün təyin etdiyi baş nazir Karen Karapetyandır. Sərkisyan tələsik Karen Karapetyanı hakim partiyanın üzvü edib. Ancaq hələ bəlli deyil ki, Karen Karapetyan özünü necə aparacaq? Məsələ, hakim partiyanın qələbəsi halında o Sərkisyanı tabe olub baş nazir kürsüsünü tərk etməyə də bilər. Karen Karapetyanın arqumenti bu ola bilər ki, ona vəd etdiyi islahatları həyata keçirmək üçün vaxt lazımdır. Ancaq Sərkisyanın məntiqindən belə çıxacaq ki, Karapetyanın vaxtı elə aprel seçkilərinə qədər imiş. Aydındır ki, bu seçkidə Sərkisyanın başı çox ağrıyacaq. İstisna etməm ki, Serj Sərkisyan seçkidən sonra

üstünlüyünü qorumaq üçün yenə də polis əli ilə xalqına atəş açsın. Çünki elə indidən bəllidir ki, müxalifət seçki nəticələrini tanımayacaq və narazı elektoratı küçələrə səsləyəcək. Sərkisyanın dərdi bununla bitmir. Cəbhə bölgəsində vəziyyətin aprel ayında gərginləşməsi və Ermənistan ordusunun yeni itkiləri də Sərkisyanın reytinginə mənfi təsir edə bilər. Bu isə artıq Azərbaycan ordusunun əlindədir".

2016-cı ilin apreli S.Sərkisyan hakimiyyəti və ümumiyyətlə, Ermənistan üçün düşəli olmadı, faciələrlə yadda qaldı. Azərbaycan ordusu düşməne sarsıdıcı zərbə vurmaqla işğalçı ölkəyə ciddi dərs verdi. Parlament seçkiləri də aprele təyin olunub. Müşahidələr göstərir ki, Sərkisyan növbəti "dərs"ə hazırlaşır, bu dəfə onun özünün də taleyi dəyişə bilər. Daxildə ciddi gərginliklər yaşanan işğalçı ölkədə hər an hakimiyyətə qarşı üsyan başlaya bilər. Artıq ötən ilin aprelinde S.Sərkisyanın ayacağına gətirdiyi keçmiş prezident Levon Ter-Petrosyan da xələfini xəbərdar edərək siyasətə qayıdıb...

“Şahin Mirzəyev məsələsinə də milli-etnik yöndən yanaşılması yolverilməzdir”

“Bu addımı atan adamın bir adı var: şərəfsiz!!! Onların heç bir millətə aidiyyəti yoxdur”

“Talış azadlıq hərəkatı”nın üzvü Şahin Mirzəyevin Ermənistandan “müvəqqəti sığınacaq” alması xəbəri ölkə ictimaiyyətində kəskin tənqid və təhqirlərlə qarşılandı. Hətta onun həmyerliləri də bildirdilər ki, Şahin Mirzəyevin bu addımı vətənə xəyanətdir. Sosial şəbəkələrdə də ictimai şəxslər statuslar yazaraq vurğuladılar ki, Şahin Mirzəyevin talış olduğunu qabartmaqla ölkədə bir qrup şəxslərin etnik qarşıdurma yaratma niyyəti var və buna getmək lazım deyil. Kəndin icra nümayəndəsi isə müsavat.com-a açıqlamasında Ş.Mirzəyevin də doğulduğu Lerik rayonunun Kəlvəz kəndinin talış yurdu olmadığını deyib.

Şahin Mirzəyevin atası 92 yaşlı Sayıl Niyaz oğlu Mirzəyev də mətbuata açıqlama verərək, oğlundan imtina etdiyini bildirib. Azvision.az saytına açıqlamasında Sayıl Mirzəyev bildirib ki, 6 aydan çox olar ki, onunla bütün əlaqələri kəsib: “Xəstəlik adı ilə Gürcüstana getdiyini bildirdim. Mən 65 il müəllim işləmişəm, Azərbaycan dövlətinə bağlı insanam. Biz Azərbaycanın çöhrəsi ilə böyümüşük. Mənim tələbələrim, şagirdlərim akademiylərdə, universitetlərdə çalışırlar. Biz Azərbaycan dövlətini dəstəkləyir və ölkəmizlə qürur duyuruq.

Mən onun tutduğu yola nifrət edirəm. Bu səbəbdən Şahin Mirzəyevdən imtina etmişəm. Bunu özüm də bilir. O, ailəsinə, dövlətinə qarşı nankorluq eləyib. Heç vaxt onu bağışlamayacağam. Biz hamımız azərbaycanlıyıq, ölkəmizdə firavan, heç bir problem olmadan yaşayırıq. Dövlətimizdən narazılığımız yoxdur, ola da bilməz. Mən Azərbaycandakı inkişafı, problemlərin həll edilməsini öz göz-lerimlə görürəm. Ölkəmiz inkişaf edir, gün-gündən çiçəklənir”.

Ş. Mirzəyevin sosial şəbəkədəki səhifəsinə də xeyli sayda həmyerlilərimiz fikirlərini yazaraq, onu bu hərəkatına görə qınayırlar, “vətən xaini” adlandırırlar.

Əslən Lənkerandan olan ekspert Qadir İbrahimli “Yeni Müsavat”a bildirib ki, bu məsələnin ümumən millətə heç bir aidiyyəti yoxdur:

“Bir misal deyim ki, gənclərdən biri Avropaya gedib, orada siyasi sığınacaq almaq üçün bildirib ki, bacısı bar qızı olduğu üçün cəmiyyətdə ona aqressiv münasibət var və təqib olunur. Bu yolla siyasi sığınacaq alıb və faktiki olaraq həmin adam indi Avropada yaşayır. Şahin Mirzəyev məsələsinə də milli-etnik yöndən yanaşılmasını yolverilməz hesab edirəm. Bu adam fərdi qaydada addım atıb və ona münasibət də fərdi qaydada olmalıdır. Buna hansısa etnik zəmində don geyindirmək, zərərli bir tendensiyanın başlanması deməkdir. Ümumilikdə götürdükdə, Azərbaycan cəmiyyətində heç zaman talış problemi olmayıb. Həm Qarabağ savaşında, həm də siyasi proseslərdə ruslar da, türklər də iştirak ediblər. Burada heç bir ayrı-seçkilik olmayıb. Azərbaycan türklərlə yanaşı talışların da vətənidir, dövlətidir. Dövlətdən sapınmalar Ələkərim Hümətovun zamanında da olmuşdu. O proses də ümumən talış xalqının iradəsinə əks etdirmirdi. Ona görə də talışlar özləri Ələkərimi devirdilər. Məsələ bu qədər sadədir. Bu baxımdan, bir daha qeyd edirəm ki, məsələyə fərdi yanaşmaq lazımdır. Xaricdə sığınacaq istəmək cəhdləri hər zaman olub. Bu cəhdlərin çoxu uğurlu nəticələnib. Sadəcə olaraq, bu adam daha çox anormal bir yola gedərək, Azərbaycana düşməni ölkədən siyasi sığınacaq istəyib. Bəlidir ki, hazırda Avropada “sığınacaq” almaq məsələsi bir qədər çətinləşib. Düşünürəm ki, bu hadisə də həmin məsələ ilə əlaqəlidir. Ola bilər ki, düşünüb ki, Ermənistan vasitəsilə üçüncü dövlətə keçəcək. Yeni bu, fərdi məsələdir, ümumiləşdirilməsi isə zərərli olur. Bunun Qarabağda yüzlərlə şəhid verən talışlara heç bir aidiyyəti yoxdur. Qarabağ münaqişəsinə ən sərt reaksiya da talışların kompakt yaşadığı Lənkeranda verilib. 1990-cı il yanvarın 11-də Qarabağ münaqişəsinə Kremlin biganə münasibətinə etiraz əlaməti olaraq sovet hökuməti Lənkeranda rəsmən devrilib”.

Jurnalist Vüsal Məmmədov da sosial şəbəkədə status yazaraq bildirib ki, erməni kəşfiyyatı elə düşünüb ki, talışlar kimi mərd millətin hansısa yolunu azmış bir üzvünü tovlamaqla Azərbaycanda milli münasibətlərə, qardaşlığa xələl gətirə bilər:

“Elə şey qətiyyəni mümkün deyil. Erməninin qucağına qaçan azərbaycanlı şərəfsizin milliyəti olmur. O, türk də, talış da, ləzgi də, kürd də olsa, etnik mənsubiyyəti bir olacaq: şərəfsiz. Bəli, şərəfsizlər ayrıca etnik qrupdurlar, onların heç bir millətə aidiyyəti yoxdur”.

□ Əli RAİS

“Amerikanın Səsi” Nigeriyada fəaliyyət göstərən “Boko Haram” terror təşkilatının fəaliyyətini əks etdirən gizli videolar əldə edib. Videokadrlarda terror təşkilatının Nigeriyada törətdiyi hücumlar, amansız cəzalar, qətlər və sair zorakılıqlar yer alır.

Videoda qruplaşmanın lideri Əbubəkr Şəkaunun adından müraciət yayılır. “Amerikanın Səsi”nin eksklüziv olaraq əldə etdiyi bu videogörüntülər “Boko Haram” tərəfindən çəkilib. Burada qrupun liderləri qəbul olunmuş İslam düşüncə tərzindən tamamilə uzaqlaşaraq, bu kimi qətlər və vəhşiliklərə haqq qazandırır.

Bu və daha bir neçə video artıq neçə ildir Nigeriya ilə yanaşı Kamerun və Çad üçün də başağsına çevrilən “Boko Haram” terror qruplaşması haqqında onlarla kadrlardan biridir. 2014-cü ildə İŞİD-ə bəyət etdiyini bəyan edən “Boko Haram” fəallığını daha da artırıb. Hətta iki il əvvəl Kamerun ərazilərinə keçərək iki kəndə hücum edib, 80 insanı girov götürüb.

Daha əvvəl “əl-Qaide” ilə əlaqəli olan bu terrorçu qruplaşma 2014-cü il aprelin 14-də Nigeriyada 300 nəfərə yaxın orta məktəb şagirdi olan qızı qaçırması ilə dünyada “məşhurlaşmış”. Lakin 90-cı illərdən mövcud olan bu terror təşkilatı fəaliyyət göstərdiyi illərdə minlərlə insanın ölümünə, 1 milyondan çox insanın didərgin düşməsinə səbəb olub.

“Amerikanın Səsi”nin bir-dən-birə “Boko Haram”ın videolarını əldə edib yayması terror təşkilatına qarşı Qərbdə ciddi fəaliyyətin başlamasına işarədir. ABŞ-ın yeni prezidenti xarici siyasətdə prioritet olaraq İslamçı radikal qruplaşmalara qarşı mübarizə aparacağını elan edib. “Boko Haram” isə İŞİD-in Afrika qoludur və qəddarlığına görə İŞİD-dən geri qalmır. Ancaq İraq və Suriyadan fərqli olaraq “Boko Haram”-a qarşı ciddi bir beynəlxalq koalisiya, antiterror mübarizəsi aparılmır. Tirajlanan videolar yaxın zamanlarda belə bir fəaliyyətin başlamasının xəbərçisi də sayıla bilər. Hər halda, “Boko Haram”ın zorakılıqlarının ictimailəşməsi ilə başlayan kampaniyanın davamının olacağını gözləmək lazımdır. Hələlikse dünyanı videoları ilə dəhşətə gətirən bu terror təşkilatı haqda bəzi məlumatları təqdim edək.

“Boko Haram” terror təşkilatının adı Nigeriyada Hausa dilində “Qərib təhsilli haramdır” mənası verir. “Boko” kəlməsi ingiliscədə “buk”, yəni kitab sözündən alınır. Ancaq qruplaşmanın tam adı “Camaat əs-Sulh Sünnet li Dava və əl-Cihad”, yəni Mübarizə və Cihad üçün Sülh və Sünnet (İslam qaydaları) camaatıdır. “Boko Haram” 2002-ci ildə Nigeriyanın şimal-şərqində Ndimi Maidigouri məscidində toplaşan şəriət tərəfdarı radikal islamçılar tərəfindən qurulub. Təşkilatın əsas hədəfi ölkədə şəriət dövlətini qurmaqdır.

Ancaq təşkilatın ilk fəaliyyətləri 1990-cı illərə təsadüf edir. Yoba əyalətinin Konama qəsəbəsinə toplaşaraq burada təşkilatı elan edən radikal islamçı camaat ilk illərdə Nigeriya Talibanı adlan-

“Boko Haram”la hesablaşmanın zamanı gəldimi...

Afrikanın ən qəddar islamçı qruplaşması haqda bilinənlər

dınırlıdır. Taliban kimi “Boko Haram” da Nigeriyanın neftlə zəngin, ancaq eyni zamanda çox kasıb bölgə olan şimal əyalətlərində dini mədrəsələr açır və əhaliyə ərzaq yardımları etməyə başlayıb. Bir çox ekspertlərə görə, qruplaşmanın məhz neftlə zəngin bölgədə yaranması dünya neft nəhənglərinin enerji bazarına təsiri və Nigeriya neft ixracı siyasətinə yön vermək məqsədi daşıyır. Çünki məhz “Boko Haram”-ın hücumları və hədəf bəyanatları böyük ölçüdə neft ixracatçısı olaraq Nigeriyada ciddi çaxnaşmaya səbəb olur və bu da paralel olaraq dünya bazarında neft qiymətlərinə təsir edir. Nigeriyanın, xüsusən də müsəlmanlar yaşayan şimal bölgələrində əhalinin həddən artıq kasıb olması, korrupsiya və rüşvətxorluğun geniş yayılması “Boko Haram”ın güclənməsində əsas rol oynayan amillərdən biri olub.

“Boko Haram”ın ilk hədəfi də məhz müasir təhsil mərkəzləri, məktəblər olub. Hətta daha əvvəl qruplaşmanın qaçırdığı 26 məktəbli qıza hərbi təlim keçdiyi və ordunun əməliyyatı nəticəsində azad edilən məktəblilərin bir hissəsinin hamilə olduğu, uşaq dünyaya gətirdiyi məlum olmuşdu. Yeni qruplaşma qaçırdığı məktəbli qızları cinsi istismara məruz qoyur.

“Boko Haram”ın hökumət qüvvələri ilə ilk toqquşması 2003-cü ildə baş verib. Göllərdə balıq tutmaq hüququ ilə bağlı hökumət orqanları ilə yerli sakinlər arasında çıxan qarşıdurma zamanı “Boko Haram” üzvləri bir neçə polis məntəqəsinə hücum edərək silahlarını ələ keçirdi. Bundan sonra hökumət təşkilatın yerləşdiyi məscidlərdə əməliyyat keçirərək

onları ələ keçirib və “Boko Haram”ın lideri Məhəmməd Əli də daxil olmaqla, onlarla qruplaşma üzvü öldürülüb. Ancaq bu hadisə təşkilatın tamamilə yox olmasına səbəb olmayıb, tezliklə Məhəmməd Yusif “Boko Haram”ın yeni lideri seçilib.

Bundan sonra təxminən 6 il sakitlik olub. 2009-cu ildə qruplaşma yenidən fəallaşdı və hökumət qüvvələri ilə döyüşlərə başlayıb. Həmin il “Boko Haram” 1000-dən artıq insanın ölümünə səbəb olub. Hökumət qüvvələri təşkilatın lideri Məhəmməd Yusif qətlə yetirib, eyni zamanda qruplaşmanın mərkəzinin yerləşdiyi Maidigouri məscidində aparılan əməliyyat zamanı 200-dən artıq qadın və uşaq girovluqdan zad edilib. Bundan sonra qarşıdurmalar daha da dərinləşib və “Boko Haram” silahlı polis mərkəzləri, hökumət binaları, məktəblərə hücum edib. Bundan başqa, Nigeriyada yaşayan xristianlar, həmçinin “saxta müsəlman” adlandırıldığı müsəlmanlara qarşı hücumlar həyata keçirib. Bu döyüşlər nəticəsində 500 min nəfər nigeriyalı qaçqın düşüb.

Radikal sələfi ağırlıqlı olan “Boko Haram” həm də Nigeriyanın Talibanı adlandırılır. Bu, sadəcə, bənzətmə deyil. “Boko Haram”ın Əfqanıstan Talibanı ilə əlaqələri var və irelə sürdüüyü dövlət modeli də Əfqanıstan Talibanı ilə eynidir. Bundan başqa, ABŞ Daxili Təhlükəsizlik Departamentinin hesabatına əsasən “Boko Haram” eyni zamanda “əl-Qaide”nin Şimali Afrika qolu AQMI, Somalidəki “əş-Şəbab” və “Ansaru” qruplaşmaları ilə yaxından əməkdaşlıq edir, silahları “əl-Qaide” düşərgələrində təlim keçir.

“Boko Haram”ın əsas rəhbərliyi 30 nəfərdən ibarət Şura-Şura üzvləri ayrılıqda müxtəlif terror yuvalarını ibarət edir. Ancaq eyni zamanda heç bir yuva o biri ilə əlaqədə olmur. Qruplaşmanın əsas özəyini 100 nəfərdən ibarət peşəkar təlim görmüş terrorçu təşkilatıdır. Ancaq təşkilatın silahlı üzvlərinin dəqiq sayı bilinməsə də, hazırda Nigeriyanın şimalında 12 şərəhə nəzarət edən qruplaşmanın böyük bir döyüşçü gücünün olduğu aydındır.

“Boko Haram” 2013-cü ildə ABŞ-ın terror təşkilatları siyahısına salınıb. Bundan başqa, ABŞ hökuməti təşkilatın hazırkı lideri Əbubəkr Şəkaunun başına 7 milyon dollar mükafat təyin edib. Yeri gəlmişkən, Nigeriya kasıb ölkə olsa da, son illərdə hökumət banklarına ardıcıl hücumlar həyata keçirən “Boko Haram” böyük miqdarda pullar qarət edib.

Qruplaşmanın ən səs-küylü hücumlarından biri 2011-ci il avqustun 26-da Nigeriyanın paytaxtı Abuca şəhərində qeydə alınıb. Qruplaşma BMT binasına kamikadze hücumu təşkil edərək, 18 nəfərin həyatına son qoyub. Həmin ilin 25 dekabrında milad bayramı münasibətilə kilsədə keçirilən tədbirə hücum təşkil edərək 40-dən artıq insanın həyatına son qoyub. 2014-cü il aprelin 14-də isə 300 nəfərə yaxın imtahana hazırlanan orta məktəb şagirdi qızı qaçırmaqla bütün dünyanın diqqətini özünə cəlb edib.

İndi isə “Boko Haram” yenidən gündəmə gəlir. Görünür, bu dəfə ABŞ Afrikanın bəlasına çevrilmiş bu qruplaşma ilə hesablaşmağa hazırlaşır.

□ Kənan RÖVSƏNOĞLU

Mərkəzi Bankın son 10 gündə dolların məzənəsini möhkəmləndirmək istiqamətində atdığı addımlar cəmiyyətdə iqtisadi vəziyyətin düzələcəyi ilə bağlı bir ümid yaratsa da təəssüflər olsun ki, bu baş vermir. Xarici valyutanın dəyərdən düşməsinə baxmayaraq, mağazalarda qiymətlərdə hər hansı ucuzlaşma müşahidə edilmir. Dolların manata qarşı məzənəsinin 1.92-yə bərabər olduğu zaman bahalaşan qiymətlər indi də artmaqda davam edir.

Dolların dəyərdən düşməsindən sonra qiymət artımının dayanmaması əhalini də narahat edir. Bəs görəsən, bazarlarda qiymətlərin öz artan tempini qorumasının iqtisadi əsası varmı? Dolların zəifləməsi prosesi davamlı olacaqmı?

"Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandıran **iqtisadçı ekspert Əkrəm Həsənov** dolların ucuzlaşmasının iqtisadi əsaslarının olmadığını və prosesin müvəqqəti xarakter daşdığına bildirdi: "Əgər həqiqətən də dollar iqtisadi əsaslarla uzunmüddətli ucuzlaşdı, mən buna sevinərdim. Çünki hamımız istəyirik ki, milli valyutamız möhkəmlənsin. Lakin təəssüf ki, dolların ucuzlaşmasının heç bir iqtisadi əsası yoxdur. Dolların qiymətinin düşməsinin və milli valyutamızın möhkəmlənməsinin bir iqtisadi əsası ola bilər - Azərbaycanda dollar gəlirlərinin artması. Ancaq bu gün dollar gəlirləri artmayıb və yaxında artması gözlənilir. Buna görə də son vaxtlar dolların qiymətinin birdən-birə ucuzlaşması, manatın dəyər qazanması süni bir haldır və təəssüf doğurur. Əslində yanvarın 31-də dollar ən pik nöqtəyə çatanda, 1.92 manat olanda mən yazmışdım ki, dollar ucuzlaşa bilər. Üstündən iki gün keçdikdən sonra, fevralın 2-dən başlayaraq biz dolların ucuzlaşmasını gördük. Məndə bu rəy ona görə yaranmışdı ki, dolların ilin əvvəlindən başlayaraq sürətlə bahalaşmasının da iqtisadi əsası yox idi. Çünki elan olunmuşdu ki, Neft Fondu Mərkəzi

Dolların ucuzlaşmasından kim qazanır, kim itirir...

ABŞ valyutası bahalaşanda qalxan qiymətlər indi niyə enmir?

Banka 7,5 milyard vəsait verir. Ancaq buna baxmayaraq, dollar 1 ay ərzində 1.77-dən 1.92-yə çıxdı, 15 qəpik bahalaşdı. Bu da məndə təəccüb doğurdu ki, niyə belə edirlər. Çünki manatı tədricən yumşaltmaq üçün pul var idi".

Əkrəm Həsənovun sözlərinə görə, Mərkəzi Bank bu addımları ilə yalnız öz gəlirlərini təmin etməyə çalışır: "Mərkəzi Bank bu ilin əvvəlində, 2017-ci ilə yeni pul siyasətini elan etdi və bildirdi ki, nağd pul siyasəti həyata keçirəcək. Nağd pul siyasəti o deməkdir ki, dövriyyəyə milli valyuta az buraxılacaq. Çünki pul az olanda onu dəyərli saxlamaq da asan olur. Buna görə də Mərkəzi Bank belə bir əməliyyat apardı. Əvvəlcə dollar bahalaşdırdı, əlində olan dollar əhaliyə və sahibkarlara

baha satdı. Sonra isə görəndə ki, əhaliyə və sahibkarlara milli valyuta azdır, bazarda dollar təklifi artıb, o anda sürətlə qiyməti aşağı saldı. Beləliklə, dünnən baha satdığı dollar bu gün ucuz almağa başladı. Nəticədə həm dövriyyədəki milli valyutanı azaldı, həm də valyuta əməliyyatlarından xeyli gəlir əldə etdi. Yəni dollar əvvəlcə baha satıb, sonra çox ucuz qiymətə geri ala bildi. Təbii ki, bazar iştirakçıları, banklar, Azərbaycanda ticarət fəaliyyəti ilə məşğul olan hamı başa düşür ki, bu müvəqqəti bir haldır. Buna görə də qiymətlər düşür. Sahibkarlar da bilir ki, onsuz da dollar yenə bahalaşacaq, ən azından yaxın aylarda 2 manatı ötürəcək. Buna görə də heç kim qiymət ucuzlaşmasına getmir. Bu səbəbdən banklar da nə əhaliyə,

Ekspert: "Sahibkarlar bilirlər ki, onsuz da dollar yenə bahalaşacaq; buna görə də heç kim qiymət ucuzlaşmasına getmir"

nə də sahibkarlara milli valyutada kredit vermirlər."

Məsələ ilə bağlı ictimaiyyət nümayəndələrinin də mövqeyini öyrənməyə çalışdıq. Millət vəkili Fazil Mustafa "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, dolların bahalaşması kimi ucuzlaşması da həm cəmiyyətə, həm vətəndaşlara, həm də iş adamlarına problemlər yaşadı: "Çünki insanları maraqlandıran əsas məsələ sabitlikdir. Sabitlik olmadıqda hamı səksəkə içində qalır. Hər kəs

dolların sabah yenidən bahalaşacağı ehtimalını şüurlatma yatırır. Bu da narahatlıq yaradır. Üzən valyuta məsələsinin gündəmə gətirilməsindən sonra bu istiqamətdə müəyyən addımların atılması ən azı çox vacib idi ki, məsələ öz yekun həllini tapsın. Çox təəssüf ki, bu baş vermədi. O səbəbdən indi də insanlar təşviş içindədir. Vəsaitlərini dollara çevirənlər üçün də narahatlıq yaşanmağa başladı. Ən önəmli məsələ güvənli bir valyutanın yaradıl-

masıdır. İnsanlar bilməlidirlər ki, artıq məsuliyyətli şəkildə bu məsələnin yekun həlli tapıldı. Düzdür, bu məsələdə beynəlxalq amillərin də rolu var və tənzimləmək çox da asan deyil. Ancaq bu məsələdə subyektiv amillərin də rolu var. Əvvəlcə valyutadəyişmə məntəqələrinin bağlanması şübhəli vəziyyət yaratdı, daha sonra banklar vasitəsilə qara bazanın formalaşması, ayrı-ayrı məmurların cibinə vəsaitlərin axması vətəndaşla banklar arasında etibarlı və güvənli bir mühit yaratmadı. Ona görə də bu problemlərdə birinci növbədə inamın bərpa olunması üzərində düşünmək lazımdır. Əgər inam yoxdursa, o zaman hər hansı şəkildə manatın sabitliyinin qorunması belə narahatlığı ortadan qaldırmayacaq. Hələ ki qiymətlərin ucuzlaşmasından danışmaq tezdir. İlk növbədə inam bərpa olunmalıdır. Sahibkarlar da, vətəndaşlar da bilməlidirlər ki, hökumət və banklar tərəfindən atılan addımlar məhz vətəndaşın bu çətin durumdan çıxarılması üçündür. Ancaq bu gün bank borcları məsələsi həll olunmayıbsa, banklar yenidən yüksək faizlə kreditlər verirsə, iş adamlarının banklara ödədiyi məbləğ götürüdükləri kreditlərin həcmindən iki-üç dəfə artıqdırsa, bu, iş adamlarını məhvə sürükləmək deməkdir".

□ **Nərgiz LİFTİYEVA**

Ölkədə dilənçilər çoxalıb - əsas səbəblər

Sosioloq: "İndi fırlıdaqçıların da sayı xeyli artıb..."

Azərbaycanda dilənçilərin əvvəlki illərə nisbətən pula ehtiyacı olanların, hətta buna görə küçədə utana-utana dayanıb yaşayan insanların sayı artıb. Onların çoxu dilənir, salfet satır, bəziləri isə sadəcə olaraq, məzlum şəkildə metroların çıxışında dayanmaqla dilənirlər. Əksəriyyəti yaşlı olan bu insanların üzünə baxanda onların nə qədər utandığını, xəcalət çəkdiyini görmək mümkündür.

Maraqlıdır, ehtiyac içində olan insanların, dilənçilərin sayının bu qədər artmasına səbəb nədir? **Sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu** öncə cəmiyyətdə mənəvi aşınmanın gəldiyinə diqqət çəkdi: "Bu insanların üzünə baxanda müəyyənləşdirmək olur ki, kim kimdir. Məsələn, elələri var ki, avtobusla

ra çıxır, metroda gəzir və camaatı aldadır. Bilirsiniz ki, Azərbaycanın bəzi rayonlarında bu cür dəstə halında yaşayan insanlar da var ki, dilənmək onların həyat tərzidir. Bu cür insanların üzünə diqqətlə baxanda bilinir. Çox təəssüf ki, cəmiyyətdə bir mənəvi aşınma gedir. Əvvəllər dilənçilikdən

utanırdılar. İndi isə o utanlıq hissi gedib. Digər mühüm faktor isə odur ki, əvvəllər cəmiyyətə ehtiyacı olanda insanlar yetimiz elə idi ki, insanların bir birinə münasibətində başqa bir ovaq var idi. Qohum qohuma çalışırdı ki, kömək etsin ya mü səlmanlıq xatirinə bir-birinin yardımına çatırdılar. İndi isə insanlar arasında bir yadlaşma gedir. Bəzən elə adam olur ki, ona heç kim heç bir manatda borc vermək, kömək etmək istəmir. Əvvəllər isə insanlar bir-birinə kömək etməyə daha çox can atırdı. Burada da bir

səbəb var ki, 20-30 il bundan əvvəl bir adam dilənəndə, nəyə ehtiyacı olanda insanlar inanırdı ki, doğrudan da bu adamın ehtiyacı var. İndi fırlıdaqçılar artıb. Bir də baxırsan ki, avtobusda ya metroda kimsə dilənəndə hamı bir-birinə işarə edir ki, bu kələkbazdır, artistlik edir. Yəni mürəkkəbləşən cəmiyyətimizdə bu məsələ çox faktorlu məsələdir".

Sosioloq insanların yalnızca maddi vəziyyətlə bağlı dilənmədiyini də bildirdi: "Düzdür, bu faktor da var. Elə

insanlar var ki, onların doğrudan da heç yere gümanı yoxdur. Həmin adamların gözünün içinə baxanda da bilinir ki, bu adamlar çox üzgün vəziyyətdədir. Ancaq mən bir sosioloq gözü ilə sağa-sola baxıram və bu cür insanların arasında fırlıdaqçıların çoxluğunu görürəm. Bir misal deyim. Bir vaxtlar metroda 13-14 yaşlarında bir qız gəzirdi, əlində də bir kağız yazardı ki, anam xəstədir və özünü də laldır. Mən bir gün təsadüfən bu qızı "Nərimanov" metrosunun yanında gördüm. Bu qız telefonda bərkən danışaraq söyüş söyürdü. Mən yanından keçəndə zarafatla dedim ki, təbrik edirəm, dilin açı-

lib. Sonra da öyrəndim ki, bu qızın bacısı, anası hamıdan yaxşı geyinib-keçinib şəhərə çıxan adamlardır. Yeni bu cür fırlıdaqçılar da çoxdur. Ona görə də birmənalı olaraq onları dilənçi kimi qəbul etmək düzgün deyil. Digər tərəfdən, dövlətin də bu məsələyə diqqəti olmalıdır. Doğrudan da dərin ehtiyacı olan adamlara dövlət kömək etməlidir. Bu, istənilən sosialist cəmiyyətində də, indiki cəmiyyətimizdə də bir qırmızı xətlə keçir ki, hökumətin strukturlarının ağır vəziyyətdə olan əhaliyə kömək etmək borcudur. Bu istiqamətdə də bir fikir aydınlığına ehtiyac var".

□ **Günəl MANAFLI**

Bankir iki qardaşı öldürməsinin səbəbini gizlədənləri ifşa etdi

Zaur Tərlanov: "Onlar cinayətkar dəstədirlər, aralarındakı əlaqəni gizlətmək üçün telefonla danışdıqlarını inkar edirlər"

Bakı Apelyasiya Məhkəməsində hakim Əflatun Qasımovun sədrliyi ilə "Bank Standart"ın işçisi, ömürlük həbs cəzası almış Zaur Tərlanovun apelyasiya şikayətinə baxılır. Z.Tərlanov 2015-ci il yanvarın 8-də axşam saatlarında Bakının Qaradağ rayonunun Sahil qəsəbəsində 1985-ci il təvəllüdü Cahid və 1980-ci il təvəllüdü Cavid Rəhimovlarla uzun çəkişmədən sonra onlara odlu silahdan atəş açmışdı. Qardaşlar hadisə yerində dünyalarını dəyişmişdi.

İndi aydın olur ki, baş vermiş olaydan əvvəl Rəhimov qardaşları Zaur Tərlanova, onun ailə üzvlərinə qarşı son dərəcə qanunsuz addımlar atıblar. Z.Tərlanov təqib və təzyiqlərdən yayınmaq üçün yaşadığı ünvanı aylarla tərk etməli olub. Hətta Cavid Rəhimov 2014-cü ilin avqust ayında, gecə radələrində Z.Tərlanovun evdə olmamağından istifadə edərək evə soxulub, onun xanımını silahla hədələyərək ona təcavüz edib. Bu da bəs deyilməmiş kimi, evdən 34 min manat pul götürüb. Hadisə baş verəndən 1 gün əvvəl evinə qayıdıb. 1 gün sonra isə belə bir ağır cinayət baş verib.

Son prosesdə Z.Tərlanov çıxış edib. Deyib ki, iş üzrə ibtidai istintaqa 29 şahid cəlb olunub. Həmin şahidlərin heç biri

onun əleyhinə ifadə verməyib. Z.Tərlanov baş vermiş olayın ibtidai istintaqda gizlədilər özünü müdafiə xarakteri daşıyan faktları məhkəmənin nəzərinə çatdırıb: "Məhkəmədə həmin şahidlərin dediklərinə qərəzli şəkildə heç bir qiymət verilmədi. Amma hökmə yazılır ki, guya ekspertiza rəyə və şahid ifadələrinə əsaslanırlar. Əgər ekspert rəyindən söhbət gedsə, ekspert rəyi də mənim

lehimədir. Hökmün son hissəsində 4 şahidin - hansılar ki, mənimlə dostluq münasibətində olublar, onların adlarını qeyd edə bilmədim. Yazıblar ki, dostluq münasibətində olduğumuz üçün onlar mənim xeyrimə ifadə veriblər. Qalan şahidlərin heç birinin ifadələrinə istinad etməyiblər. Etsəydilər, bilinəcəkdik ki, həmin şahidlər qarşı tərəfdəndir və mənim xeyrimə ifadə veriblər. Onun öz dostlarının ifadələrinə isə hökmə qiymət verilməyib. Belə çıxır ki, ilkin məhkəmə instansiyasında şahidlərsiz hökm çıxarılib. Fonoskopik ekspertiza rəyləri də mənim xeyrimədir. "Azercell"dən onların telefon nömrələri və həmin nömrələr vasitəsilə aparılan danışdıqlarını çıxarıb. Lakin cinayət işinə bir çox hissələr salınmayıb. Həmin danışdıqlarla mən tanış olmuşdum. 31 və 32-ci səhifələrdə onların mənim dostlarına təzyiqlər göstərmələri birbaşa göstərilir. İstintaqda 30-dan 50-yə qədər səhifələr yoxa çıxarılib. "Azercell"nin məktubunda isə həmin çıxarışların istintaqa təqdim edildiyi görünür. 770-35-60 nömrəsindən giriş-çixış zəngləri həmin məktubda var. Buna ekspert baxış da keçirmişdi, lakin həmin zənglərin 9-dan 36-cı səhifəsinə qədəri yoxdur. İş 8 səhifə SMS siyahısı əlavə edilib. Həmin SMS-lər hadisə baş verən günü əhatə etməyib".

Z.Tərlanov hakimlərin diqqətinə çatdırıb ki, qarşı tərəfin istifadəsində olan digər telefon nömrələrindən çıxan zənglərin onun hədələnməsini təsdiqləyən hissələr çıxarılib. Məhkəmədə Zamiq, Niyar Rəhimova Cavidlə həmin gün telefon danışdıqlarının olduğunu gizlədiblər. Cinayət işinin materiallarına da bu haqda "Azercell"dən alınan çıxarışlar əlavə olunmayıb. Ona görə əlavə edilməyib ki, onların cinayətkar dəstə olmaları gizlədilsin: "Niyar Rəhimova deyib ki, mən Cavidlə həmin gün səhər danışmışdım.

Sonra zəng elədim, telefonu bağlı idi. Halbuki həmin gün 5 dəfə danışdıqlar. Zamiq Əliyev deyir ki, həmin gün Cavidlə 1 dəfə danışmışam, sonra telefonu söndürmüşəm. Həmin gün onların 5 dəfə telefon danışığı olub. Digərləri də həmçinin. Onlar cinayətkar dəstədirlər. Aralarındakı əlaqəni gizlətmək üçün onlar telefonla danışdıqlarını inkar edirlər. Mənim bu hadisəni özünü müdafiə məqsədilə törətməyimi qərəzli şəkildə gizlədiblər, bununla mənim vəziyyətimi ağırlaşdırmağa nail olublar. Həmin nömrələrin sahiblərinin heç biri istintaqa cəlb edilməyib. Onların cəlb edilməsi üçün istintaqa vəsatətlər təqdim etmişəm. Hadisə yanvarın 8-də baş verib, onların "Lexsus" markalı maşınının martın 29-da baxış keçirilib. Prosesual qanunvericiliyə görə, maşına 1 ay müddətində baxış keçirilməli idi. 3 ay sonra silahın trasoloji-ballistik ekspertizası keçirilib. Hökm qüvvəsinə minməmiş maddi sübutlar dərhal yiyəsinə qaytarılıb. Burada məqsəd odur ki, ortadan silahı çıxarıb, böyük qardaşı Rəhimov Cavidə məxsus telefon ortadan çıxıb. Cavid Rəhimova məxsus telefon ümumiyyətlə siyahılara salınmayıb. Halbuki ekspert rəyində Cavidin üstündən "Iphone" markalı telefonun çıxdığı gizlədilib. İbtidai istintaq dövründə əsas ifadələr təhrif olunub, 90 faizi ittiham aktına salınmayıb. Burada 2 nəfər adam ölüb. Mən də ömürlük həbsə məhkum edilməmişəm. Maşınlarımızın yerləşməsi ilə bağlı ifadələr isə ümumiyyətlə bir-birini təkrir edir. Biri deyir ki, maşınlar paralel dayanmışdı, biri deyir ki, maşının biri çəpəki dayanmışdı, o biri Bakı istiqamətinə idi. Bütün bunlar dəqiqləşdirilməli, aydınlaşdırılmalı idi. Bizə sonuncu dəfə kafedə görünən şahidlərin ifadələri də yerində yoxlanılmayıb".

Z.Tərlanov onun baş vermiş olaydan əvvəl izlənməsini

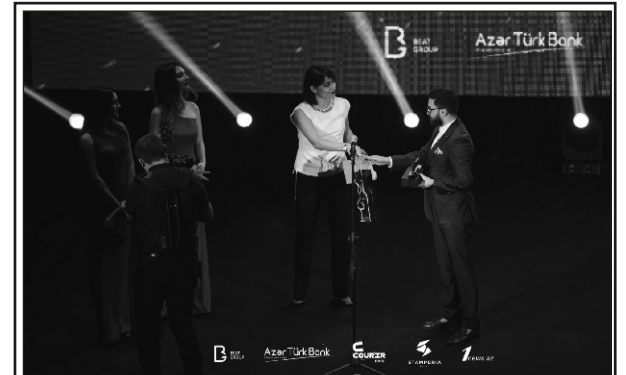
təsdiqləyən videoların da qərəzli şəkildə əldə edilmədiyini məhkəmənin diqqətinə çatdırıb: "İbtidai istintaq dövründə həmin ərazidə yerləşən kameralardan çıxarışların həyata keçirilməsi haqda vəsatət verdik. 8 ay sonra Yusif Novruzov cavab yazır ki, təhlükəsizlik kameralarından çıxarış etmək, texniki məhdudiyyətlər səbəbindən sizi izləyən maşınların müəyyən etmək mümkün olmadı. Amma cinayət işinin materiallarında ərazidəki kamera-

lardan çıxarış etmək üçün DIN-ə sorğu verilməsi haqda məlumat yoxdur. Heç belə sorğunu verməyiblər də".

Z.Tərlanov deyib ki, qardaşları onu aylarla təqib edib, təhqir edib, şərəf və ləyaqətini alçaldıblar. Nəhayətdə isə zorla dəniz kənarına aparıb orada öldürmək istəyiblər. Nəticədə isə belə bir olay meydana çıxıb.

Z.Tərlanovun çıxışından sonra proses fevralın 17-nə qədər təxirə salınıb.

□ E.HÜSEYNOV

Azərbaycan Texniki Universitetinin fərqlənən tələbələri "Nar" tərəfindən mükafatlandırıldı

"Nar" özünün korporativ sosial məsuliyyət (KSM) strategiyası çərçivəsində Azərbaycan Texniki Universiteti (AzTU) ilə əməkdaşlıq əlaqələrini uğurla davam etdirir. Ötən il Azərbaycan Texniki Universitetində xüsusi avadanlıqlarla təchiz edilmiş "Nar" laboratoriyasının açılışını etmiş və layihə çərçivəsində tədris müəssisəsində müxtəlif maarifləndirici tədbirlər keçirmiş mobil operator AzTU ilə olan əlaqələrini müxtəlif istiqamətlərdə inkişaf etdirir.

7 fevral 2017-ci il tarixdə AzTU-da təşkil edilən növbəti tədbirdə 2016-2017-ci dər ilinin ilk tədris semestrində Radiotexnika və rabitə fakültəsinin elektronika, telekommunikasiya və radiotexnika mühəndisliyi ixtisası üzrə təhsil alan və ən yaxşı nəticələri göstərən tələbələrinin mükafatlandırılması mərasimi keçirildi. Qış imtahan sessiyasında göstərdikləri yüksək nəticələrə uyğun olaraq, 1-ci, 2-ci və 3-cü yerləri tutmuş tələbələr - Məmmədaslan Quliyev, Xəyalə Həsənlı və Günay Abbasova mobil operatordan dəyərli hədiyyələr qazandı.

Təhsil və maariflənmənin inkişafına xüsusi önəm verən "Nar"-ın bu təşəbbüsü tələbələrə dərslərində daha uğurlu olmaları üçün əlavə stimül verir. Mobil operatorun KSM strategiyası çərçivəsində artıq hər semestrde ən yaxşı nəticələri göstərmiş 3 AzTU tələbəsi "Nar" tərəfindən xüsusi hədiyyələrlə təltif edilir.

Xatırladaq ki, Azərbaycan Texniki Universiteti ilə imzalanmış tərəfdaşlıq müqaviləsi çərçivəsində universitetdə "Nar" GSM laboratoriyası yaradılmış, tələbələr GSM sahəsi üzrə müxtəlif nəzəri biliklər və təcrübə əldə etmək fürsəti qazanmışlar. "Nar"-ın müasir telekommunikasiya avadanlığının quraşdırıldığı xüsusi laboratoriyada peşəkar texniki işçi heyəti tərəfindən tələbələr üçün təlim və seminarlar keçirilir. Proqram çərçivəsində praktiki biliklərini inkişaf etdirən bir qrup gənc ixtisaslı kadr kimi yetişmək üçün mobil operatorda ilk addımlarını atmışdır. Universitetdəki laboratoriyanın təchizatı və tələbələr üçün nəzərdə tutulmuş təcrübə proqramı "Nar"-ın gənclər və təhsilə yönəlmiş KSM strategiyası çərçivəsində həyata keçirilir.

"Nar" KSM strategiyası haqqında daha ətraflı məlumatı nar.az saytından öyrənmək olar.

Gəlin birlikdə böyüək

Kişilər!!! Axırcı şans!!!

İsrail təbabəti tətbiq edilir!

Əgər Sizə nə Azərbaycanda, nə də xaricdə heç kim kömək edə bilməyibsə, onda yaxşı insanlara, aşağıdakı xəstəlikləri, keyfiyyətli, qısa müddətlə və tam müalicəsini d-r Vaiz Səmədov apara bilər:

- * Cinsi zəiflik, meyilin və ereksiyanın azalması tam impotensiyədək (yaşdan və səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Cinsi marağın və cinsi aktların azalması
- * Vaxtıdan tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Prostatitlər. Prostat vəzin böyüməsi və ya kiçilməsi
- * Prostat adenomasi (vəzidə düyünlərin amala gəlməsi)
- * Cinsi vəzilərin-xayaların böyünməsi və ya kiçilməsi
- * Qasıq-xayalıqda sızılı, küt və ya kəskin ağrılar
- * Əvvəldən xarici cinsi üzvün balaca olması
- * Xarici cinsi üzvün sonradan birdən kiçilməsi
- * Cinsi üzvün düyünlə birdən öyilməsi (Peyroni xəstəli.)
- * Oğlan uşaqlarında cinsiyyət üzvlərinin inkişafsızlığı
- * Uşaqlarda gecə vaxtı yerinə sidiyə getməsi (enurez)
- * Hormonal və iltihablı sonsuzluq (kişilər və qadınlarda da)
- * Yuxusuzluq və yuxu pozuntuları
- * Sidik aktlarının gecə ya gündüz tez-tez olması
- * Sidik aktlarının çətinlikləri və tutulmaları
- * Cinsi aktla bağlı sidikdə və spermada qan olması
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalqlar və ağırlaşmalar
- * Saçların bütün formalatda tökülməsi. Sızanaqlar
- * Yuxuda iken və yuxudan qalxanda qan təzyiqinin yüksək qalxması
- * Boyun, baş, bel, ayaq ağrıları və osteoxondroz
- * Onurğa sütununun yırtığı, qulunların dərmansız müalicəsi

Həkimə zəng etmək üçün (saat 11.00-dan sonra)

Tel: (050) 213 88-05.

Həkimin 16 TV çıxışları: youtube.com və facebook.com doktor Vaiz Səmədov.

"Torpağımı zəbt ediblər, orada qoz əkirlər, məni sahəmə buraxmırlar". Bu sözləri musavat.com-a Quba rayonu, Çartəpə kənd sakini Şirməmməd Məmmədov deyib.

Musavat.com xəbər verir ki, Qubanın adçıqkılən kəndində sakirlərə məxsus torpaqlar zorla əllərindən alınır, təzyiqlik, Qubanın adçıqkılən kəndində sakirlərə məxsus torpaqlar tapdanır. Belə ki, öten ilin əv-

Qubada sakinlərin torpaqları qanunsuz zəbt edilib

"Əkilmiş sahəmizi şumlayıb yerində qoz ağacları əkirlər, bizi sahəmizə buraxmırlar"

vəllərindən etibarən başlayan əkin işlərinin indilərdə əsl üzü ortaya çıxıb.

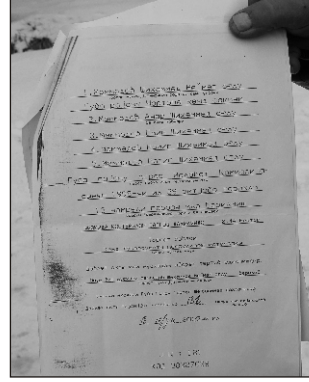
Problemi yerində öyrənmək üçün həmin kəndə yola düşdük. Orada öyrəndik ki, kənd sakinləri tərəfindən makler kimi tanınan Həbil adlı şəxs camaatdan bir-bir torpaqlarını almağa başlayıb. Bu günə qədər təqribən 50 nəfərdən torpaq sahəsini satın alan bu şəxs sahibi ilə anlaşmadığı halda bəzi torpaqları da hasara almaqdan çəkinməyib. Torpaq sahibləri buna etiraz edəndə isə "Narahat olmayın, pulunuz ödəniləcək" deyib. Onlar da bu sözü inanıb, sakit dayanıblar.

Bir müddətdən sonra isə işin "rəngi" dəyişib. Pulu ödənməyən, torpağını satmayan torpaq sahibləri inzibati orqanlara çağırılmağa başlayıblar. Onlara "Torpağını kəndin o biri başında olan torpaqla dəyiş" tipli təkliflər edilib. Tez-tez hüquq-mühafizə orqanlarına ça-

ğırılan sakinlər qorxuya düşüblər. Torpaq sahibləri öz ərazilərinin yaxınlığından belə keçə bilmirlər.

Hazırda qanunsuz zəbt edilən torpaqlarda qoz ağacları əkilir. Hətta camaata "Bu, dövlət səviyyəsində olunan işdir. Dövlətə qarşı gəlinirsiniz?" deyib, dövlət adından istifadə də edilir. Sakinlər deyir ki, əhalini bu formada qıcıqlandırmaq, narazı salıb, təzyiqlik altında saxlamağın sonu yaxşı olmaya bilər...

Torpağı zorla əlindən alınan Şirməmməd Məmmədov deyir ki, qanunla torpaq onun olsa da, onu əraziyə buraxmırlar: "1 hektar torpağım var. Sənədlə, qanunla mənimdir, amma torpağıma ayaq basa bilmirəm. Hər tərəfini hasara alıblar. Yerləri şumlayıb, qoz ağacı əkəcəklər. Bakıda işlədiyim üçün xəbərim olmayıb. Torpağımın hasara alındığını kəndə gələndə bildim. Etiraz etdim, səs-küy saldım. Dedilər

pulunu verəcəyik, amma vermədilər. Bu problemlə üzləşən tək mən deyiləm, sadəcə, çoxu qorxur, bir söz demirlər. Mən torpağımı onsuz da satmaq istəyirdim. 10 nəfərdən ibarət ailə üzvləmlə birgə Bakıda kirayədə yaşayıram. Torpağın pulu ilə kreditlə də olsa mənzil almaq və ya elə rayonda ev tikmək istəyirdim. İndi məni bundan da məhrum ediblər. Əlimdə qanuni sənədlərim var. Torpaq mənimdir.

Ən yuxarı qurumlara müraciət edəcəyəm. Haqqımı heç kime yedirən deyiləm".

Eyni problem kənd sakinlərindən biri olan Gülbala Baxışovun da başına gəlib: "Mənə və ailə üzvlərimə məxsus olan torpaqları zəbt ediblər. Qanun mənim tərəfimdədir, çünki əlimdə torpağın mənə məxsus olduğunu isbat edən sənədlər var".

Sakinlərin sözlərinə görə, qanunsuz zəbt edilən torpaqların bəzilərinə əkin işi gədirilmiş. Əraziyə toxum səpilməsinə baxmayaraq torpaq şumlanıb. Beləcə, insanlara 2 qat ziyan vurulub. Hazırkı zamanda, insanların onsuz da maddi sıxıntılarla yaşadığı, kənd camaatının işsizlikdən əziyyət çəkdiyi günlərdə belə halların yaşanması heç də arzuolunan deyil.

İstifadəsiz qalan torpaqlarda aqrar sahənin inkişafı üçün fermer təsərrüfatlarının gücləndirilməsi və rəqabətə davamlı məhsulların istehsalında qarşıya çıxan çətinliklərin aradan qaldırılması ilə bağlı öten il Qubada toplantı keçirilib. Deyəsən, bəziləri bu toplantıdan səhv nəticə çıxarıblar. Fermerlərə, torpaq sahiblərinə dəstək vermək əvəzinə, onlardan torpaqları zorla almaq prosesi gedir. Bunun isə çox acı fəsadları ola bilər.

■ **Məhəmməd TÜRKMƏN**
Fotolar müəllifindir

Sevgililər günü - bahalı hədiyyələr yarışması, yoxsa...

Bu gün 14 fevral bir çox ölkələrdə, o cümlədən də Azərbaycanada sevgililər günü kimi qeyd edilir. Valentin gününün ölkəmizdə birmənalı qəbul edilməməsi bir yana, bu tarixə çoxları hədiyyə tələbi kimi yanaşır.

Əslində isə bir çoxları bu günün əsas mahiyyətinin bahalı hədiyyə, gül aldı yarışması yox, sevginin etirafı olduğunun fərqində deyil. Azərbaycanlı fərqli olaraq bir çox ölkələrdə ən gözəl sevgililər günü hədiyyəsi sevgi etirafı yazılmış açıqcalar olur ki, buna da "valentinki"lər deyilir.

Bu günə bağlı yaşlı və orta təbəqə başqa, gənclər isə tamamilə fərqli düşüncədədir. Gənclər bu gündə daha çox gəzməyə, əylənməyə və bahalı hədiyyələrə önəm versə də, orta və yaşlı təbəqə bunun tam əksini düşünür.

Politoloq Hikmət Hacızadə bu gündə məhz açıqcaların hədiyyə edilməsinin tərəfdarı olduğunu bildirdi: "Dünyada bu gündə insanlar bir-birinə hədiyyə bağışlayır. Açıqca gəndərlər ki, "mən səni sevirəm" və ya "sən məni sevirənmisən?" Bu cür açıqcalarla "valentin-

"Dünyada bu gündə insanlar bir-birinə hədiyyə bağışlayır, açıqca gəndərlər"

ki"lər deyirlər. Bu, kartondan bir ürək formasında olur. Yeni Qərbdə bu cürdür. Hər iki tərəf bir-birinə bu açıqcaları verir, hədiyyə yox. Ona görə də kim kimi sevir, yaxşı bir açıqcaya öz sevgisini etiraf edən bir söz yazıb, onu qaçıq ilə ürək formasında kəsib sevgilisinə göndərsin. Bu kifayətdir".

Bu gün dünyanın müxtəlif yerlərində fərqli qeyd edilir.

Məsələn, ABŞ-da bir dəqiqə ərzində 24 minə yaxın qızıl-gül satılır, internetdəki elektron məktublarnın sayı isə milyonları aşır.

İtaliyada, daha dəqiqi isə Turində cütlük adətən öz nişan mərasimlərini Müqəddəs Valentin Günündə reallaşdırırlar. Bayram ərəfəsində mağazaları çoxlu miqdarda konfetlə bəzəyirlər. Belə bir inanc mövcuddur ki, əgər subay qız səhər, gün çıxan zaman yuxudan durarsa, qarşısına çıxan ilk adama, yaxud ona oxşayan birinə əvə gedəcək.

Avstraliyada isə gözəl ətir saçan atlas yastıqlar ən gözəl hədiyyə hesab edilir. Burada

14 fevral
 Sevgililər günü

qadınlara gül bağışlamaq adət halını alıb.

İngiltərədə ən populyar hədiyyə ürək şəkilli şirnilər, Britaniyada xüsusilə sevilən teddi ayıçığı və "valentinki" açıqcalar hesab edilir. Bu ölkədə sevimli ev heyvanlarını təbrik etmək də adət halını alıb.

Almaniya Müqəddəs Valentin Günündə sinir və psixi xəstəlikləri olanları təbrik etmək adətdir. 14 fevral bütün psixiatriya müalicəxanalarında otaqlar qırmızı lentlərlə bəzədilir və kilsələrdə ibadət edilir.

Almaniya Müqəddəs Valentin Günündə sinir və psixi xəstəlikləri olanları təbrik etmək adətdir. 14 fevral bütün psixiatriya müalicəxanalarında otaqlar qırmızı lentlərlə bəzədilir və kilsələrdə ibadət edilir.

adətdir, çünki Müqəddəs Valentinin qəbri məhz orada yerləşir. İnanclara görə, bu, sevgiyə kömək olur. ABŞ-da sevin amerikalılar bir-birinə martsipan hədiyyə edirdilər. 1800-cü ildən başlayaraq burada şəkər çuğundurunu istifadə etməyə başlayıblar, martsipanın tərkibində isə şəkər var. Amerikalılar karamel istehsal edirdilər, sonra isə onu qırmızı-ağ rəngə boyayırdılar. ABŞ-da həmin gün yalnız sevgililər yox, yaxınları və doğmaları da təbrik edirlər. Finlandiyada 14 fevral Dostlar günü kimi qeyd edilir. Burada sevgililər gününün dostlar gününə çevrilməsi səbəbi aydın deyil. Bəlkə də bunun səbəbi əks cinslərin hüquqlarının eyni olmağı, bəlkə də finlərin ilk növbədə sədəqət, davamlı və dərin hisslərə dəyər verməsidir. Onlar digər ölkələrdən fərqlənirlər, bir-birlərinə "valentinki"lər göndərir, şirniyyat, oyuncaq və ürək şəklində olan digər hədiyyələr bağışlayırlar.

Fransada isə bu ən sevimli bayramdır. Burada ən ənənəvi hədiyyə zinət əşyaları hesab edilir. "Valentinki" ideyası məhz fransızlara məxsusdur. Açıqca-ürəklərdən başqa, Fransada alt paltar, şokoladlı muss, konfet, romantik səyahət, "xoşbəxt" lotereya biletləri, ürək formasında kəsilmiş kolbasa, çəhrayı yox qurt, süni güllər də hədiyyə edilir. Evlənmə təklifi etmək üçün ən yaxşı gündür, sevgiliyə içində nişan üzüyü olan qutu uzadılır. İsveçdə Müqəddəs Valentin Gününü çox geniş qeyd olunur. 60-cı illərdə İsveç floristləri hər il Müqəddəs Valentin Gününü münasibətilə kampaniyalar elan etməyə başladılar ki, güllərə olan tələbatı artırınsınlar. 80-ci il-

lərdə isə fevral ayının 14-ü böyük populyarlıq əldə edir. İndi artıq qızıl-gül, ürək formalı marmelad və pirojnalər bütün İsveçdə bir göz qırpımında satılır. Sevgililər Günü Cənubi Afrika Respublikasında çox böyük populyarlıq əldə edib. Coğrafi duruşu sayəsində CAR turizm üçün ən romantik yer hesab edilir. Adətə görə, həmin gün sevgililər bir-birini görüşə dəvət edirlər, qızlar qollarına sancaq ilə üzərində sevdikləri insanın adı olan kağız taxırlar. Bayram ərəfəsində güllər ətir saçır, mağazalar isə ürək və suvenirlərlə dolub-daşır.

Çində Müqəddəs Valentin Günü əyləncə gecələrində qeyd edilir, romantik şam yeməyi sifariş edilir, yaxud sadəcə kinoya gedilir ki, həmin günü sevgili ilə keçirmək olsun. Burada bu bayram çox qısa müddətdir ki, qeyd olunmağa başlayıb, bundan isə xüsusilə müxtəlif aksiya və kampaniyalar təklif edən mağazalar, bar və restoranlar yararlanırlar. Lakin çinlilərin özlərinin məxsusi sevgililər günü var və həmin gün avqustda qeyd edilir. Sevgililər günündə xüsusi taxta meydança qurulur və arzu edən hər kəs oraya çıxıb öz hisslərini hayqıraraq etiraf edə bilər. Səsi hər kəsin səsinə batıran bir şəxs mükafat alır. Yapon adətlərinə görə, 14 fevral tarixində hədiyyələr (ülgüc, losyon və s.) əsasən kişilərə verilir, qadınlara isə adətən "Ağ Gün" şokoladı hədiyyə edilir. İspaniyada isə sevgililər günü may ayının 1-i qeyd edilir. Fevralın 14-ü isə kişilər sevdikləri qadına yalnız gül hədiyyə edirlər. May ağacı bu bayramın rəmzi hesab edilir.

■ **Günəl MANAFLI**

MÜSAVAT

Son səhifə

N 33 (6647) 14 fevral 2017

1.2 milyon dollar uddu, lotereya təşkilatçılarını məhkəməyə verdi

Edinburq (Şotlandiya) şəhər sakini 1.2 milyon dollar məbləğindəki mükafatı udandan sonra lotereya təşkilatçılarını məhkəməyə verib. O, iddiasında bildirib ki, udduğu pullar onun həyatını korlayıb. Bu barədə lenta.ru saytı "The Daily Mirror"a istinadla xəbər verib. Ceyn Park 17 yaş olanda cekpot udub. Həmin vaxt o, ilk dəfə idi ki, lotereya bileti almış. Aradan 4 il keçəndən sonra qız belə nəticəyə gəlib ki, yetkinlik yaşına çatmadan bu bileti almalı deyildi. Şotland qız şikayətlənib ki, məşhur dizaynerlərin paltarları və bahalı kurortlarda istirahət bezdirib: "Hərdən mənə elə gəlir ki, lotereyada uduş mənim həyatımı məhv etdi".

Parkın sözlərinə görə, böyük məbləğdə uduş ciddi stress yaşamasına səbəb olub. "Mənə elə gəlir ki, insan 18 yaşına çatandan sonra lotereya oynamaq imkanı qazanmalıdır" deyən qıza maraqlı təklif də gəlib. Lotereyanın təşkilatçıları ona maliyyə məsləhətçisi təklif etsələr də, şotlandiyalı ailə üzvlərinin məsləhətinə üstünlük verib.

Bu ilin fevralında xəbər yayıldı ki, Amerikanın Kolorado ştatının sakini 3.3 milyon dollar dəyərində lotereya udub və bundan sonra işdən çıxıb.

İtini tapana 650 min dollarlıq evini verəcək

İtini itirən Çin sakini onu geri qaytaracaq adama mükafat olaraq evini təklif edib. "The Daily Mirror"un yazdığına görə, Lyu soyadlı, 70 yaşlı qadın Pekində yaşayır və artıq mükafatı barədə mətbuatda elan verib. Qadının evi 650 min dollar qiymətindədir. Elanın yayılmasından qısa müddət sonra 70 yaşlı it yiyəsinə çoxlu sayda telefon zəngləri daxil olub. Zəng edənlərin əksəriyyəti ya iti tapdığını, ya da harda olduğunu deyib. Onlardan əksəriyyəti yalan danışmış, bir çoxları isə baş-

qa iti qadına öz iti kimi təqdim etməyə çalışmış. Qadının bacısı oğlu isə bəyan edib ki, dələduzların əlindən cana doymurlar və buna görə də bu formada axtarısa son qoymaq niyyətindədilər.

İllik 30 min sterlinqə işçi axtarırlar

Buckingham Sarayı, İngiltərə Kraliçası II. Yelizavettanın 2.77 milyon təqibçini əhatə edən rəsmi twitter hesabını idarə etmək üçün illik 30 min sterlinq olan məvacib ilə rəhbər axtarır. Kraliçanın rəsmi veb sahifəsində yayımlanan iş elanında sürətli və dinamik bir heyətlə işləmək üçün bir digital ünsiyyət mütəxəssisi axtarırlar.

Verilən elanda qeyd olunan iş elanında aşağıdakılar qeyd olunur:

- tam ştatlı iş yeri
- Kral Ailəsinin rəsmi twitter <http://www.milliyet.com.tr/twitter/> hesabını idarə etmək
- Kraliçə və kral ailəsinin işlərini ictimaiyyətə çatdırmaq
- Twitter hesabı ilə paralel youtube <http://www.milliyet.com.tr/youtube/> və facebook <http://www.milliyet.com.tr/facebook/> hesablarını da idarə etmək
- Edilən rəsmi ziyarət və mərasimləri sənədləşdirmək.

Namizədlərin universitet təhsili alması, gələcəyə yönəlik planlarının olması, veb sayt idarəçiliyi ilə bağlı təcrübəsi, yenilikçi, yaradıcı olması və ya foto-video məsələlərində təcrübəsi böyük önəm daşıyır və bu, şərtlər sırasındadır.

Yediklərini instagramda paylaşıb, xəstəlikdən qurtuldu

Nyu Yorkun Bruklin əyalətinin sakini son bir il ərzində yediyi bütün yeməklərin fotosunu instagram hesabında paylaşmış. Bu barədə lenta.ru saytı "Daily Mail"ə istinadən xəbər verib. 25 yaşlı Semi Meyn yediyi hər yeməyi sosial şəbəkədə paylaşmağa ortoreksiya (sağlam qidalanma ilə həddən artıq aludə olmaq) əziyyət çəkdiyini biləndən sonra başlamış. Xəstəliyin pik həddində qız iştahını itirdi, çəkisi 30 kiloya düşdü və bəzi qidalara mümkün ziyanına görə rasi-onundan çıxardı. Yediyi yeməklərin şəklini paylaşdığı mikrobluq Meynə öz qida rasionuna kənardan baxmağa yardım etdi. O, bu vərdişinə 2.5 il müddətində davam etdi və son bir ildə isə şəklləri hər gün müntəzəm olaraq paylaşdı. Bu, öz effektini verdi: amerikalı 40-43 kiloya qədər kökəldi: "Zaman keçdikcə mənim yeməklərimin həcmi və dadı dəyişdi. Porsiyaları artırdı".

O etiraf etdi ki, "İnstaqram-müalicə" fikrinə özü düşməyib. Ona bu üsulu diyetoloq məsləhət görüb. Meynin sözlərinə görə, indi o, yeməyə güvənməyə başlayıb, amma bununla paralel düzgün qidalanma qaydalarına da sadıqdır.

QOÇ - Təəsüf ki, ixtiyarınızda olan bu gün hansısa ciddi müvəffəqiyyətə nail olacağınız gözlənilmir. Ələlxüsus da saat 15-18 arası bəzi xoşagəlməzliliklə baş-baş qala bilərsiniz. Daha çox neytral olun.

BUGA - Bu təqvimə xoş ovqatla qarşılasanız, planlarınızın əksəriyyəti qaydasına düşməyə başlayacaq. İstirahətdən daha çox əlaqələri dərinləşdirin. Axşama doğru işlə bağlı təkliflərə laqeyd qalmayın.

ƏKİZLƏR - Planetlərin gərgin qarşılıqlı təsiri sadıf edən bu təqvimin sizə əhəmiyyəti böyük olacaq. Çoxsaylı işgüzar görüşlər, perspektivli və yeni əlaqələr istər fəaliyyət zəminində, istərsə də qarşılıqlı münasibətlərdə sizə böyük səmərə verəcək.

XƏRÇƏNG - Yaxşı olar ki, əsas vaxtınızı istirahətdə keçirəsiniz. Əks təqdirdə, cəhdlərinizin boşa çıxması, uğursuz sövdələşmələr, səhhətlə bağlı narahatlıq və s. kimi mənfi fəsadlar baş verə bilər. Bir az təcrid olunun.

ŞİR - Xırda mübahisələri nəzərə almasaq, bu tarix sizin üçün normal bir zaman kəsiyi olacaq. Ədalətsiz insanları görəndə, haqsızlığın şahidi olanda üsyankarlıq göstərməyin. Əksinə, təmkin nümayiş etdirməklə öz ideyalarınızı təcridən onları beyninə yeridin.

QIZ - Yolayncında qalmağınız yetər. Gələcəyinizi, tələyinizi düşünürsünüzsə, konkret addımlar atın. İnsanlarla umu-küsüləri bir kənara qoyun. İndi konfliktlərə girişməkdənsə, qarşılıqlı münasibətləri mülayimləşdirmək daha sərfəlidir.

TƏRƏZİ - Bu dəyişkən təqvimdən qorxmağınıza lüzum yoxdur. Çünki sizin kimi romantik şəxslərə bu ərəfədə heç bir zərər dəyməyəcək, üstəlik, aktivləşdiyiniz indiki dövrdə şanslarınız da artacaq.

ƏQRƏB - Təzadlı gündür. Proseslərin inkişafı gah müsbət, gah da mənfi istiqamətə səmərə ala bilər. Bu səbəbdən də yaxşı bələd olmadığınız şəxslərlə işbirliyi yaratmaqdan, riskli pul sövdələşmələrində iştirak etməkdən vaz keçin.

OXATAN - Bütün vacib iş və planlarınızı günün ilk yarısında həyata keçirməyə çalışın. Çünki günün yalnız bu hissəsi ümumi işlərinizdə aktivlik mərhələsi olacaq. Ulduzlar daşınmaz əmlak alış-verişindən uzaq olmağınızı məsləhət görür.

OĞLAQ - Göy qübbəsi yuxusuzluğunuzdan, həmçinin iştahsızlığından şikayətlənir. Bunun qarşısını almaq üçün bütün qüvvənizi səfərbər etməlisiniz. Əgər hansısa uğursuzluqla rastlaşırsınızsa, bunun səbəbini başqalarında deyil, özünüzdə axtarın.

SUTÖKƏN - Bürcünüzün hakimiyyətinin sonuna yaxınlaşdığı bu ərəfədə mübahisə və konfliktlərdən, eləcə də yeni işlərə başlamaqdan vaz keçməlisiniz. Daha çox mənəvi rahatlığınızı təmin edin.

BALIQLAR - Saat 14-ə qədər ümumi işlərinizdə passivlik hökm sürəcək. Həmin müddətdə riskli işlərdən uzaq olmalı, yeni müqavilə və təkliflərdən boyun qaçırmağa, eləcə də səhhətinizlə məşğul olmalısınız.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

70 yaşında ibtidai sinfi bitirdi

Türkiyənin Ordu şəhərində yaşayan 70 yaşında Ümmühan Mazlumlu adlı qadın maşın sürmək xəyalını gerçəkləşdirmək üçün ibtidai sinfi oxuyaraq diplom alıb. Bundan sonra isə sürücülük kursuna qatılıb. İki dəfə yazılı imtahan verib, uğur qazana bilməyən qadın əzmlə davam edir və tezliklə sürücülük vəsiqəsi alacağına inanır. Hazırda isə Ü.Mazlumlu maşın sürmə texnikasını öyrənir. Türkiyənin "Hürriyyət" qəzetinə açıqlamasında 70 yaşlı qadın bildirib ki, uşaqlığından bəri ən böyük arzusu maşın sürmək olub.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-cü məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Müsavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.